

Az Erdélyi Református Egyházkerület
Theologiai Fakultásának

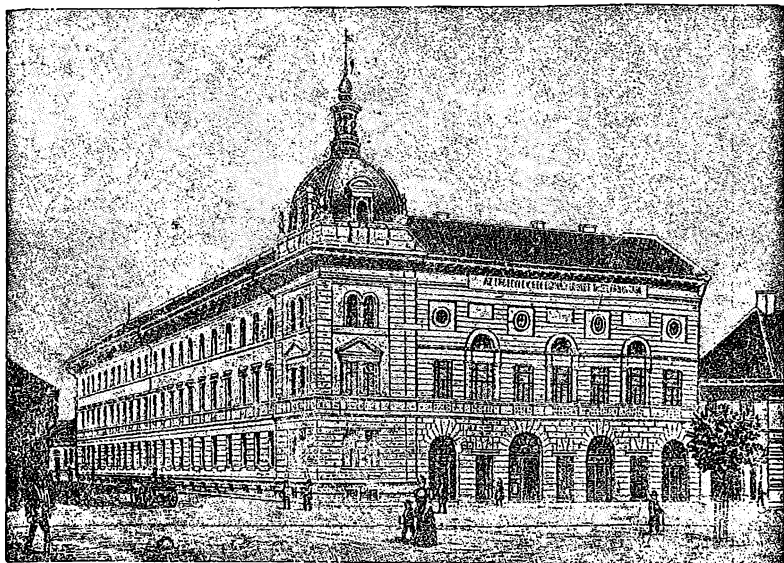
ÉRTESITŐJE

az 1941—42. tanévről.

Szerkesztette:

DR. GÖNCZY LAJOS

a theol. Fakultás e. i. igazgatója.

1942.

A REF. THEOL. FAKULTÁS KIADVÁNYA

Az Erdélyi Református Egyházkerület
Theologiai Fakultásának

ÉRTESSITŐJE

az 1941—42. tanévről.

Szerkesztette:

DR. GÖNCZY LAJOS

a theol. Fakultás e. i. igazgatója

1942.

A REF. THEOL. FAKULTÁS KIADVÁNYA

Felelős kiadó : Dr. GÖNCZY LAJOS.

Jordáky-nyomda Kolozsvár, Hitler-tér 13. Felelős vezető : Jordáky Lajos.

Szükség nektek újonnan születnetek.

Évnyitó beszéd, melyet 1941 szeptember 14-én elmondott: *dr. Gönczy Lajos*
e. i. igazgató.

Boldog hazatérésünk második esztendejét a nagykegyelmű Isten egy olyan évfordulóval teszi emlékezetessé, amelynek ránk köszöntében különös isteni figyelmeztetés ajándékát kell látnunk és alázattal elfogadnunk. *Szeptember 21-én lesz 150 esztendeje, hogy gróf Széchenyi István született.* Amennyire nemzetünk történelmét ismerem, azt kell mondanom: nagyjaink között nincs senki, akire való emlékezés ma szükségesebb és áldásthozóbb lehetne a magyar nemzet egészére és minden egyesére nézve, mint éppen a legnagyobb magyarra, Széchenyire való emlékezés. Körülöttünk lángban a világ. Apokaliptikus óriások harcától reng a föld, emberek milliói vesznek el vagy lesznek földönfutókká, országok, népek tűnnek el vagy kelnek életre halottaikból. És ebben az égszakadás-földindulás világelfordulásában a mi kicsiny magyar népünk a boldog restauráció már megnyert ajándékainak örömeivel és a még *ezután* következő ajándékainak szilárd reménységével halad az országépítés verejtékes útján. Ha az ajándékokra nézek, amelyeket ezek a vérzivataros idők adtak nekünk, történelmünk egyik legboldogabb, legigéretesebb korszakának tekinthetem ezt az időt. Ha a megoldandó problémákra nézek, roppant felelősséget hordozó nemzedéknek kell mondanom a mienket.

A bécsi döntést követő hazatérésünk egy olyan álomszerű csodája volt Istennek, hogy az azóta eltelt esztendő alig volt elegendő arra, hogy magunkhoz térjünk; hogy a lelkendező öröm, a gyermekes álmó délibábos világából felébredve legyen szemünk, érzékünk, bátorságunk a kérdéseknek meglátására, a feladatok felismerésére. Most, a második esztendő fordulóján talán már elérkeztünk oda, hogy higgadtan, tárgyilagosan tekintsünk magunk köré, vessünk számot helyzetünkkel és nézzünk szembe problémáinkkal.

Igen kérem, ne méltóztassanak szónoki túlzásnak tekinteni, ha azt állítom: *azok a kérdések, azok a feladatok, amelyekre úgy egyházi, mint nemzeti téren most kezdünk ráésszélni, semmivel sem kisebbek és nem kevésbé végzetszerűek, mint amelyek a triánoni döntést követő éjszakában döbbenetek elének.* Elbirhatatlannak látszó volt a 22 esztendő előtti hely-

zet, megoldhatatlannak látszó feladatokkal. Nem lehet egykönnyen elfelejteni. De nekem az az érzésem, és történelmünk nagy fordulói megerősítik ezt az érzést: a magyarság összes kérdései, mindazok a problémák, amelyek dunamedencei helyzetünkől, szomszédainkhoz és nemzetiségünkhez való viszonyunktól következnek, most, a restaurációnak ebben az idejében sokkal élesebben és gigántikusabb méretekben vetődnek eléink, mint amikor nemzeti tragédiánk legsötétebb mélyén vergődünk. És így vagyunk egyházunk és keresztyénségünk kérdéseiben is. Hajnalban, a tetőről élesebben, messzibbre lehet látni, mint alkonyatkor, a völgyből.

Bizonyára sokan vannak, akik a mi időnkől elsősorban nem a felelősség, hanem az ígélet hangját szeretik kihallani. Lehető csodálkozni azon, ha sokakat megrészegetettek és még több, még nagyobb csodát váró reménységgel töltöttek el a tegnapi nagy-szerű eseményei?

Merre kell ma inkább fordulni: az ígéletek, vagy a felelőségek felé? — ne vitatkozzunk e fölött hiába! Akár erre, akár arra nézek, úgy találom: *a Széchenyi Istvánra való emlékezés ma szükségesebb, mint valaha.* Mert ígélet és felelősség egy-egyformán lehet áldás vagy átok aszerint, hogy miként, milyen lélekkel fogadja és hordozza ezeket az, aki kapta. Embereket és népeket láttunk e terhek alatt pálmaként nőni és láttunk embereket és népeket az ígéletek valóra válása idején váratlanul összeomolni. Különbözik is: ígélet és felelősség, felelősség és ígélet összetartoznak, egymást feltételezik. Nincs ígélet felelősség nélkül, és a nagy felelőségnek ígéretei vannak. Ígélet és felelősség roppant terhével megáldott nemzedékünknek létszüksége meríteni az erőnek ama forrásából, amelynek feltárása volt Széchenyi történelmi hivatása.

Széchenyi történelmünk egyik legnagyobb és legtragikusabb alakja. Ez a megállapítás nem szorul közelebbi magyarázatra. Általánosan elfogadott, a köztudatba átvitt megállapítás. Annál vitatottabb, miben áll nagysága?

A Tudományos Akadémia megalapítása, a Lánchid építése, a Tisza és a Vaskapú szabályozása, a magyar lelkiismeretet ma is ébresztgető könyveinek kiadása olyan tényei Széchenyinek, melyekkel beírta nevét történelmünkbe. A kortársai kétségkívül az alkotásait honorálták azzal, hogy a legnagyobb magyarnak nevezték. És nem egészen ok nélkül. Mert „Széchenyi István abban különbözik a magyar történet minden politikusától, hogy amivel először magára irányítja népe figyelmét, az nem lángoló beszéd, nem megragadó írás, hanem tett...” (Hegedüs Loránt: Gróf Széchenyi István regénye és éjszakája. 154. l.) Mi azonban, akik száz esztendő távolságából szemlélhetjük alkotásait, nem vagyunk egy véleményen a kortársakkal. A Lánchid mellett más gyönyörűséges hidak ívelik át azóta a Dunát. Egyéb munkáit is részben túlszárnyalták, részben elveszítették jelentőségüket. És

ami a vita eldöntésére nézve a legnyomósabban esik a latba: maga Széchenyi sem ezekben a tettekben, alkotásokban látta küldetését. Ezek csak szemléltetői vagy kísérő jelenségei voltak annak a művének, amelyre életét feltette.

Mi volt ez az életmű? *A magyarság lelki megújítása.* Széchenyi a nemzeti nagyság és bukás okait nem a külső körülményekben, hanem a lelkiekben kereste. „Ő nem a viszonyokat, nem az alkotmányt, a politikai és gazdasági berendezkedést óhajtá megváltoztatni, tehát nem az objektív, külsőleges, kézzel tapintható magyar világot, hanem a lelkieket, a magyarság egész belső, szubjektív világát. Reformmunkája elsősorban az egyes magyar lelkidiszpozícióinak megjavítására s ezáltal az egyedekekből kialakuló nemzeti lélek megnemesítésére irányul.“ (Szekfü Gyula: Három nemzedék. 68. l.) Miként önmagát, úgy nemzetét is a legkíméletlenebb élességgel leplezte le és hívta föl az önkritikára. Senki nála világosabban nem látta és kiméletlenebbül elénekbe nem tárta nemzeti bűneinket. Hiúság, önhittség, önáltatás, szalmalánglelkedés, közretség, irigység, pártviszály: ezek azok a bűnök, amelyeket Széchenyi nemcsak felsorol, hanem kegyetlen részletességgel le is ír. *Széchenyi alaptétele, amelyen nyugszik egész élete munkája: vétkesek, betegek vagyunk, semmi más nem segíthet rajtunk, mint a lelki megtisztulás, belső átalakulás.* (Szekfü: I. m. 55. l.) Önismeret, bűnbánat és lelki megújulás: ez a megmaradás, a nagygyá létel útja. Az a lázas tevékenység, amely sohasem engedí Széchenyit pihenni, azok a nevéhez fűződő nagy alkotások és talán még nagyobb kezdeményezések, amelyek a magyarság életének külső föltételeiben olyan gyökeres változásokat voltak hivatva véghez vinni, látszólag ellentmondanak annak a megállapításnak, hogy Széchenyi életművének súlypontja a belsőre, a lélekre irányuló nevelő, formáló törekvésben lett volna. Pedig ezekkel is a lelkiekben akart munkálkodni: áldozatra, szolgálatra akart nevelni. Minden alkotása azzal kezdődik, hogy ő maga hoz áldozatot: a magyar tudományosságnak odaajánlja egy évi jövedelmét, a Lánchíd, a Vaskapú munkálatainál ő vállalja a részvények jegyzésével a legnagyobb anyagi kockázatot. A Lánchíd építésében a legerősebb ösztönzője az a szándéka volt, hogy az előjogairól lemondani, a nagy nemzeti közösségért áldozatot hozni, terhet vállalni nem akaró nemességet a hidvám által rászoktassa, rákényszerítse a közteherviselésben való részvételre. „Nem a csekély szám a baj, hanem az, hogy felette könnyűek vagyunk“ — állapítja meg teljes őszinteséggel Széchenyi és e baj egyetlen orvosszerét a magyarság lelki megújításában látja.

A magyarság lelki megújítása, ez az a cél, amelynek szolgálatába állította Széchenyi minden szavát, minden írását, minden cselekedetét, egész életét oly mértékben, hogy valósággal felolvad egész lényé ennek munkálásában. Ez a célkitűzés önmagában is elegendő lenne arra, hogy Széchenyit nemzeti nagyjaink sorába emelje. Pedig az ő igazi nagysága akkor bontakozik ki szemünk

előtt, ha arra az önfeláldozásra figyeltünk, mellyel mindenét, egész életét odaadta ennek a célnak szolgálatára és ha figyeltünk azokra a külső körülményekre, amelyek között és amelyek dacára vállalta ezt a szolgálatot. *Széchenyi nagysága a maga roppant méreteiben az ő tragédiájának sötét háttérében szemlélhető.* Mert nagysága és tragédiája elválaszthatatlan egymástól, egyik a másikkal a legszorosabb belső összefüggésben áll. Amikor Széchenyi tragédiájáról beszéltünk, nem Döblingre és nem az öngyilkosságára gondolunk elsősorban, bár ezek mind hozzátartoznak, hanem arra a félreértésre és félremagyarázásra, amelyben annyiszor volt és van része Széchenyinek ellenségei és rajongói oldaláról egyaránt és abban, hogy ő, mint általában a próféták, soha sem lesz igazán kedves a maga hazájában, mert amikor magasztalják, akkor legtöbbször meg is hamisítják.

Élettragédiája történelmi méreteket azáltal nyert, hogy politikai elgondolása és az az út, amelyen ő járt, a legszélsőségesebb ellentétben állott korának szellemével és útirányával, holott ő volt korának egyik kovásza. Az egész Európa és vele hazánk is, a nagy külső változások és változtatásokra való törekvések lázas korában élt. Óriási gazdasági, társadalmi és politikai kérdéseket, amelyek évtizedek sőt évszázadok óta hiába vártak megoldásra, pillanatok alatt akarnak véglegesen elintézni a türelmüket vesztett társadalmi osztályok és népek, semmit sem törődve a megrázkódtatásokkal, az esetleges veszedelmekkel. Az egész korszak énekel Petőfiben, amikor így lelkesedik: „Ósapánk és apánk, Míg egy század elhaladt, Nem tevének annyit, mint mi Huszonnégy óra alatt.“ Viharos, forradalmi és pedig külső változtatásokkal oldani meg mindent, először a külső kereteket teremtve meg az új, boldog élet számára: ez a törekvés. Mert minden bajnak, nyomorúságnak a külső körülmények az okai, amelyeknek mostohasága nem engedi kifejtetni a meglevő, nagy tettekre hivatott belső, lelki erőket. A forradalmi korokat mindig ez a három jellemzi: türelmetlen sletés, a külső keretek megváltoztatására irányuló törekvés és önerőinek öntelt túlbecsülése. Az önkritika, a saját gyöngeségeinek vagy éppen bűneinek beismerése, a befelé tekintés éppen ezért ellenforradalmi magatartás, mert ellenforradalmi minden gondolat, szó vagy tett, mely meglassítja a történelem szekerének fékevesztett futását.

Lehetett-é egy ilyen korban Széchenyinek a sorsa más, mint tragikus összeütközés minden vonalon? A hatalom a forradalmi megmozdulások vezetőjét gyanította benne. És méltán! Hiszen ő volt az első, aki magyarul mert szólani a felsőházban, ő volt az, aki, amint nem is tiltkolta, minden szavával, minden írásával, minden tétével nemzete fölemelését akarta szolgálni. Forradalmi izgatónak, néplábitónak tekintette az előjogait féltő, minden teherviselés ellen tiltakozó nemesség. És méltán. A jobbagység felszabadítására, a közteherviselés bevezetésére ki tett többet, mint ő? És ugyanakkor sötét ellenforradalmárnak, nemzetárulónak mon-

dották azok, akik egy vakmerő rohammal az ő világnak romjain akarták az új világot megteremteni. Történhetett-e másként azzal a Széchenyi Istvánnal, akinél elégedetlenebb, forradalmibb lélek nem volt, akinél világosabban senki sem látta kora, népe nyomorúságát, de aki ugyanakkor nem a külső körülményeket, hanem a lelkeket akarta gyökeresen megváltoztatni, mert az volt a megingathatatlan meggyőződése: ha más lesz a lélek, akkor más lesz a világ. De addig nem nyereség, hanem veszedelem a több jog, a nagyobb szabadság!

Ma ismét egy olyan lázas korban élünk, mint amilyen a múlt század közepe volt. Ma újra, de még fokozottabb mértékben és az egész földkerekségét átfogó arányokban folyik a rettentő erőfeszítés, hogy évszázadok felgyült, elintézetlen, eltakargatott problémáit gyorsan, totálisan megoldják évszázadokra. *És éppen ezért Széchenyi ma újra aktuális, és dacára az ünnepléseknek, ma újból nem kedves.* Évekkel ezelőtt, amikor a világ és különösen a mi népünk, a világháborút követő fegyveres béke temetői csöndjében és dermettségében ájuldozott: Széchenyi újból divatos lett. A megcsonkított ország magyarsága, de különösen a kisebbségi sorsba döntött magyarság, szívesen hallgatta Széchenyi tanítását: *nem a külső körülményekben, hanem a lélek erejében van a nemzeti nagyság és a jobb jövő biztosítója.* De a közelmúltban nagyot fordult a világ. Népünk fölemelkedett elesettségéből és egy reményes jövendő felé tekinthet. A mai időben is hangoztatják ugyan, hogy a népeknek szükségük van lelki megújulásra. De a mai helyzet ódiúmat nem önmagukban, hanem magukon kívül, más népekben keresik. *Ma nem ismerik a bűnvallást, a bűnbánatot és a vezeklést, amelyek Széchenyi világában döntő szerepet játszottak.* De annál inkább ismerik és gyakorolják a bűnbak-keresést, a vádaskodást és az ítéletmondást. Mit is kezdhetnénk azzal a Széchenyivel, aki életének végén így vall magáról: „Én, Széchenyi István, a legszerencsétlenebb ember vagyok, vagy inkább a legnyomorultabb lény, aki valaha lélezett; mert érzem, sőt tudom, hogy amíg magamról tudok, az öntudatom a pokol minden kínjával fog kínozni, pokolra fog vetni, s ez a tudat elpusztíthatatlan, örök! Reszketve reszketek, amikor ezt írom. Nem az Isten s az ő angyalai hagytak el engem: én hagytam el őket.“ „Sok-sok becsületes embert elcsábítottam, kik aztán éretlenségből, vagy nemes, de meg nem emésztett hazafiságból beléptek a forradalomba, vagy éppen annak élére kerültek s így támadt ama vértenger, nyomor kétségbeesés és pusztulás, mely ma mindenütt terjed...“ „Én vagyok Segestus, az áruló! Én vagyok az Antikrisztus, az Apokalipsis nagy szörnye én vagyok! Az egész mennyei Jelenés reám mutat, mert az ördögnek én készítettem elő az utat ezen a bolygón. Én, én vagyok egyedül oka a magyarság szörnyű nyomorának.“ (Idézve Hegedüs Loránt: Gróf Széchenyi István regénye és éjszakája 284., 286., 289. lapjairól.) Mit kezdhetnénk mást, mint megállapítják: Döbling árnyékában írta ezeket.

A Széchenyi-kultuszt ismét veszedelem fenyegeti. Vagy az fog történni, hogy hamis világitásba fogják állítani Széchenyi alakját, vagy az, hogy mint korszerütlent, félreteszik. Mert sem azok nem vehetik hasznát Széchenyinek, akik a mai helyzetért bűnbakot keresnek, sem azok, akik megrészegedve a sikerektől, a féktelen önbizalom és önimádat karjaiba vetik magukat.

Nekünk azonban annál hangosabban és annál kitartóbban kell hirdetnünk Széchenyit, a lélek emberét. Nem ok nélkül nevezte őt egyik jeles történetírónk kora egyetlen keresztyén politikusának. Mert, ha ez az ítélet a maga kizárólagosságában nem is állhat meg, kétségtelen, hogy *Széchenyi tanítása lényege szerint mélyen keresztyén*. Amikor Széchenyi tanításának summáját halljuk, Annak szavát véljük felismerni, aki ezzel kezdette: Térjetek meg, változtassátok meg a ti elméteket! Széchenyiben, aki különben nagyon is gyarló ember volt, telve hibával, tévedéssel, bűnnel, *Széchenyiben minden, ami nagyinak nevezhető, Attól van, aki egyedül igazán nagy e világon: a mi Urunk, Jézus Krisztustól. Bűnvallás, bűnbánat, lelki megújulás, szolgálat, áldozat útja, amelyen Széchenyi járt és amelyen vezetni akarta népünket, nem az ő útja, hanem Azé, aki azt mondhatta magáról: „én vagyok az út”.* Az idők, a korszellem kevésbé kedvezők azok számára, akik ma ezt az utat akarják járni és erre az útra akarnak másokat is vezetni. De nekünk az a parancsunk: hirdessük az Igét mind alkalmas, mind alkalmatlan időben. És tudjuk, hogy ez a parancs azt jelenti: az alkalmatlan időben kell hirdetni igazán. Ezért nemcsak ma, amikor országosan hódolnak Széchenyi emlékezetének, hanem holnap is, amikor talán kevésbé lesz kedves csengésű a neve, nekünk *hirdetnünk kell Széchenyivel a lelki megújulást, mint nemzetünk fölemelkedésének és megmaradásának egyetlen föltételét.*

Ma egy esztendeje, a hazatérés mámoros örömeinek idején is arról tettünk volt vallomást: nem erővel, nem hatalommal, hanem az Úr lelke által. És ma, amikor kezdenek felrajzolódni lelkünk elé a problémák és feladatok a maguk ijesztő nagyságában, ma is ugyanerről teszünk vallomást. És kérjük Istent, használja fel a Széchenyire való emlékezést arra, hogy népünk minden fia hallja meg és értse meg azt az üzenetet, amelyet Széchenyi alakján és életművén keresztül küldött nekünk kegyelmesen: *szükség nektek újonnan születetek!*

Az új iskolai év kezdetén parancsoló kötelesség, hogy a Széchenyi-ünnep szélesebb horizontú kitekintésén túl a magunk, intézetünk szűkebb világára is vessünk egy pillantást. Három tényről kell itt megemlékeznem.

Az egyik egy személyi változás, amely *Bekess Károlynak, intézetünk 22 esztendőn keresztül nagy hűséggel és eredménnyel szolgáló háznagyának intézetünk kötelékéből való megválásával* következett be. Bekess Károly a román megszállás kezdetén, amikor kidobták ítéltáblai irodaigazgatói hivatalából,

állott be intézetünk szolgálatába. Nagyszerű gazdasági érzékével, de különösen az intézetünk érdekeivel való teljes egybeforrásával, a román uralom nehéz esztendeiben olyan eredményesen szolgálta intézetünket, hogy kötelességünk erről a helyről is, ezen az ünnepélyes alkalomkor elismerésünknek még egyszer kifejezést adni. Még a múlt esztendő végén, mikor újból el kellett foglalnia az ítéletábránál azt a helyet, amelyet 22 esztendő előtt kénytelen volt elhagyni, bejelentette lemondását. De akkor még volt valami reményünk arra, hogy hátha megtarthatjuk intézetünk szolgálatában, ha csak átmenetileg is. Azért nem jelentettük be lemondását és nem búcsúztunk el Tőle e helyen ünnepélyesen. Most azonban, amikor már befejezett tény előtt állunk, meleg szeretettel nyújtjuk Feléje búcsúzásra kezünket: *Isten áldja meg Bekess Károlyt!* Mi nem fogjuk elfelejteni. És nem fogjuk elfelejteni, hogy nemcsak ő maga, hanem *Hitvесе* is becsülettel, mindig intézetünk érdekeit tartva szem előtt, vette ki részét a munkában. Az az alapítvány, amellyel távozásukkor még egyszer tanubizonyoságot tettek arról, hogy egész lélekkel hozzáforrtak intézetünkhöz, az utánunk jövők előtt is fenn fogja tartani emlékezetüket.

A búcsú után szeretettel és bizalommal köszöntöm az utódot, *Kovács Lajos* tanító aát, aki volt szíves a háznagyi teendők végzését vállalni. Isten hozta, Isten adjon erőt, hogy azzal az eredményességgel tudja szolgálni intézetünket is, mint amilyen szép eredményt mutatott föl eddig mindenütt, ahol munkára vetette kezét.

A másik tény, amiről még kell emlékezni és aminek riasztó előjelei már a múlt esztendőben mutatkoztak, az hogy *évtizedek, pontosan 1915 óta nem jelentkeztek ilyen kevesen az I. évre, mint az idén.* Összesen 10. Ebből eddig beiratkozott 7. Okaiiban és következményeiben sokkal jelentősebb ez az ijesztő létszámesés, semhogy elegendő lenne a most rendelkezésünkre álló idő részletes taglalására. Én itt, most arra kérek mindenkit, akihez szavam eljut, hogy, ha félti egyházunkat és szíven hordozza népünk jövődóját, a Megváltó parancsa szerint *kérje az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába.*

A harmadik tény, amiről még meg kell emlékezni az, hogy *egyházkerületünk 5 ingyenes és 10 félinyenes kedvezményt létesített a f. évtől kezdve theologusaink segélyezésére és ugyanannyi ösztöndíj létesítésére hívta fel az egyházmegyéket is.* Reméljük, hogy e kedvezmények, melyek lehetővé teszik, hogy a legszegényebb ifjak ingyen vagy szinte ingyen készülhessenek föl a lelkipásztori hivatásra, hathatósan segítségünkre lesznek a theologushány leküzdésében. Nem mulaszthatom el, hogy ne mondjak ezért *meleg köszönetet intézetünk főfelügyelőjének, Vásárhelyi János püspök úrnak, akinek személyes kezdeményezése és jóakarató gondoskodása hozta létre ezeket az ösztöndíjakat. És fogadja hálás köszönetünket a méltóságos Igazgatótanács, valamint a nagytiszteletű Egyházmegyéket,* hogy a mostani nehéz körülmények között, amikor maguknak is

anyagi gondokkal kell küzdeniök, készek voltak áldozatot hozni a lelkészképzés érdekében. Bizonyosak vagyunk, hogy ez az ösztöndíj létesítés olyan magvetés, amely gazdag aratással fog fizetni anyaszentegyházunknak. Mert joggal elvárhatjuk, hogy azok az ifjak, akik élvezni fogják az ösztöndíjak áldásait, hűséges és áldozatos szolgálattal fogják meghálálni a vett jótéteményt.

Végezetül mély tisztelettel *köszöntöm intézetünk minden Elöljáróját* és kérem, ebben az esztendőben is legyenek segítségünkre úgy, mint a múltban.

Köszöntöm vendégeinket, az egyházak, hatóságok és testületek képviselőit, akik megjelenésükkel kifejezésre juttatták, hogy intézetünk munkáját a megújult magyar életben is a régi jelentőséggel bírónak tekintik.

Intézetünk régi évkönyvei méltónak és illőnek tartották, hogy évről-évre névszerint följegyezzék azoknak a tudós professzoroknak a nevét, akik évnnyitó ünnepélyünkön a Ferenc József tudományegyetemet képviselték. *Méltó és illő* azért, hogy most, amikor a hazatérés után első alkalommal láthatjuk ünnepélyünkön a nagytekintetű egyetemi Tanács illusztris képviselőit, mély hálával áldjuk a kegyelmes Istent, hogy ismét reánk derítette ezt az időt és *szívből köszöntjük a Rector Magnificus urat és a Dékán urakat.*

Szeretettel köszöntöm a *tiszteletes Ifjúságot*, a régi és új hallgatókat egyaránt. Kérem Istent, tegye alkalmasokká és képessékké, hogy a lelkipásztori szent szolgálatra Isten akarata szerint, méltóképpen felkészülhessenek. És nagyon buzgón, mély alázattal könyörgök: nekünk, *ez intézet professzorainak adja Szentlelkét*, hogy legyen a mi minden szavunk, minden munkánk, egész életünk az anyaszentegyház Uráról szóló, az Előtte való boldog meghódolásra hívó és készítő professzió.

Mielőtt az évet megnyitnám, *nem mulaszthatom el, hogy ne küldjek e helyről köszöntést és aldáskívánást a határokon túl, Délerdélyben szakadt lelkipásztorok felé, akik innen, a mi intézetünkéből rajzottak ki a munkamezőre, és intézetünk szülőanyja, a nagyenyedi ősi Bethlen-kollégiém felé, ahol az idén ismét megkezdik a lelkésznevelés gyönyörű munkáját.* Szívből könyörgök, adjon Isten erőt, hitet a munkához és áldja meg a munkát gazdag aratással. Szívből könyörgök: „*Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat, mint patakokat a déli földön.*“ (126. zsoltár 4. v.)

És ezek után az Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy, örök, igaz Isten nevében, kinek áldását, oltalmát és békéjét esdve kérem intézetünkre, anyaszentegyházunkra, magyar hazánkra, *az 1941—42. tanévet megnyitom.*

Döntő választás.

Vásárhelyi János püspök évszázó bibliamagyarázata. Elmondotta a ref. theol. Fakultás évszázó ünnepélyén, 1942 június 6-án.

„Hit által tiltakozott Mózes, midőn felnövekedett, hogy Faraó leánya fiának mondják. Inkább választva az Isten népével való együttnyomorgást, mint a bűnnek ideig-óráig való gyönyörűségét.“
(Zsid. XI : 24—28.)

Amikor a mi misszionáriusunk, Babos Sándor, útjára indult, a néhány hónappal ezelőtt meghalt *Webster Macdonald*, ez a kitűnő skót egyházi férfiú, a mi nemzetünknek igazlelkű, melegszívű szószólója és barátja, levelet intézett hozzá és e levélben azt írta: Könnyű dolgokra nem érdemes vállalkozni. Az erőslelkű ember csak nehéz feladatokra vállalkozik... Amikor ennek az eltelő iskolai esztendőnek eseményeire gondoltam, felújult emlékezetemben Webster kemény kálvinista papi egyénisége, becsületes, férfias, nyílt arca, szókimondó, de mégis gyöngéd barátságossága és az a bátor nyilatkozat, amelyet Babos Sándorhoz intézett és így éledt fel lelkemben a felolvasott szent íge, amely — úgy érzem — helyesen és kifejezően világítja meg különösen előttek, ifjú theologus testvéreim, a ti elhívástoknak útját.

Mózes nem a könnyű, hanem a nagyon nehéz feladatot választotta. A halálos veszedelmekből, kétségbeejtő nyomorúságból csodálatosan megszabadult szegény gyermek ott élhetett a királyi udvar fényében. Tisztességben és méltóságban volt része, mert a Faraó leánya fiának mondaték és egy ragyogó pálya fénye, gazdagsága mosolygott reá, de ő nem ezt a nagyon könnyű feladatot választotta, hanem a másikat, az elképzelhetetlenül nehezebbet, a népével való együttnyomorgást, mert, mint az apostol megmagyarázza csodálatos állásfoglalásának titkát, hit által tette meg a választást, Egyiptom kincsénél nagyobb gazdagságnak tartván Krisztus gyalázatát, mert a megjutalmazásra tekintett. Szívében hordozta az ős atyának, Jákóbnak szavát: Nem mulik el Judától a fejedelmi bot, sem a vezéri pálca, míg eljön Siló és a népek neki engednek. Nem a látható és ideig való dolgokra, hanem a láthatatlan és örökkévaló dolgokra tekintett. Választott hit által, amely az apostol tanítása szerint a reménylett dolgoknak valósága

és a nem látott dolgokról való meggyőződés. Mi lett volna Mózesből, ha nem ezt a nehezebb választást teszi meg? Igaza van annak a szellemes prédikátornak, aki azt mondotta: Belőle is, mint Egyiptom többi hatalmasaiból, lett volna egy múmia.

„Ha nem születtem volna is magyarnak, e néphez állanék, mely legelhagyottabb a föld kerekén“ — hirdette a legnagyobb magyar költő, Petőfi. A mi kitűnő barátunk, Webster Macdonald, nem született magyarnak és mégis népünk mellé állott. Ifjúkorában bizonyára többször hallott családjában a mi szenvedő, létéért, szabadságáért keserves harcokat vívó magyar nemzetünkről. Bizonyára többször elbeszélték neki, hogy nemzetségéből Webster Dániel a nagy magyar szabadsághősnek, Kossuth Lajosnak segítőtársa volt. Ez a körülmény indította arra, hogy mint fiatal lelkész Budapestre jöjjön és pár évtizeden át ott vezesse a skót missziót, megtanulja a magyar nyelvet, magyar nyelven hirdesse az evangéliumot, sőt egy kötet magyar nyelven írt prédikációjának kiadásával tegyen maradandó bizonyosságot népünk iránt érzett megbecsülő szeretete mellett. Az egész világ kicsinyelt, támadott, de ő ismételten felkeresett minket és amerre csak járt, Amerikában és Európában, mindenütt szót emelt értünk. Sohasem felejttem el, hogy a mi legnagyobb megaláztatásunk idején, 1927-ben a Budapesten tartott presbiteriánus világszövetségi kongresszus rendjén megjelent a magyar presbiterek nagygyűlésén, kiállott a dobogóra és ezt mondotta: Skót vagyok, szeretlek titeket és értelek titeket magyarok. Vegyétek tudomásul, hogy veletek együtt én is mindhalálíg ezt mondom: Nem, nem soha. Hiszek Magyarország feltámadásában. Ő se választotta a könnyű feladatot. Nem a könnyebb, de a nehezebb feladat volt akkor is, azután is megállani a magyar barátság mellett. Minket kisebbségi életünkben négyszer-ötször meglátogatott. Külmissziói vállalkozásunknak is azért örvendett, mert azt mondotta, hogy a nemes magyar nemzetnek minél nehezebb, annál dicsőségesebb dolog résztvenni ebben a munkában, mert gazdag népeknek lehet fényűzés a külmisszió, de a magyar nemzetnek tisztesség és igazolása annak a jogos igénynek, hogy a magyar nemzetnek az emberiség krisztusi szolgálatában, történelmi multja által megérdemelt helye és hivatása van.

Theologus testvéreim! Mennyivel inkább meg kell nekünk értenünk, hogy a népünk mellé állás, a mi nemzetünk Krisztusban való megújulásának és megszentelődésének szolgálata e világ szerint minél kevesebb előnyt jelent, minél nagyobb és nehezebb, annál szentebb és áldottabb feladat. Könnyű dolgokra nem érdemes vállalkozni. Az erős férfiú nem könnyű, de nehéz hivatást választ magának. A felszabadult magyar hazában a kálvinista papságnál igazán száz és ezer előnyösebb, kényelmesebb, biztosítottabb pálya nyílik meg az ifjú ember előtt, de aki ma válassza a kálvinista lelkipásztori hivatást, az valóban hőselkü emberhez méltó feladatot választ magának. Aki igazán szereti ezt a mi meg-

tépett, ezerféle kísértésnek kitett, sokszorosan megpróbáltatott magyar népünket, a magyar falvaknak népét, a szórványokban szétszóródott magyar lelkeket, akik igazán olyanok, mint a pásztor nélküli nyáj, az nehezebb, de áldottabb hivatást nem választhat magának, mint azt, ha ennek a népnek kíván — „vele együtt szenvedve sorsában“ — pásztorra lenni. „Én az egyszerű nép őre vagyok“ — mondotta magáról papi hivatásának boldog öntudatában a papköltő, Tompa Mihály. Nem tekintetes, még kevésbé nagyságos és a legkevésbé méltóságos vagy kegyelmes úr, hanem az egyszerű nép őre, aki át tudja érezni ezt a minden földi megbízásnál nagyobb isteni megbízást, az tudja, hogy nagy dologra méltóztatta őt az Isten elválasztó kegyelme, amikor éppen ma, a legnagyobb kétségek idején krisztusi szolgálatra, lelkipásztori hivatásra választotta és hívta el.

Testvéreim, ha megvizsgáljátok szíveiteket és valóban úgy érzitek, hogy nem egyébért, egyedül csak a Krisztusért vállalkoztatok népünk igazi szolgálatára, akkor bátran, boldog szívvel maradjatok meg azon az úton, amelyen elindultatok és kitartással fussátok meg az előttetek lévő pályatért, félretéve minden akadályt és megkörményező bünt, nézvén a hitnek fejedelmére és bevégezőjére, Jézusra, aki az előtte levő öröm helyett megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett s az Isten királyi székének jobb-jára ült. Zárjátok mélyen szívetekbe az apostoli intelmet: Tartozunk pedig mi az erősek, hogy az erőtlenek erőtlenségeit hordozzuk és ne magunknak kedveskedjünk. Mindenikünk tudniillik az ő felebarátjának kedveskedjék annak javára, épülésére, mert Krisztus sem önmagának kedveskedett, hanem, amint meg van írva: a Te gyalázóidnak gyalázásai hullottak reám. A világ kincseinél nagyobb gazdagságnak tartásátok Krisztus gyalázatát és tekintsetek a megjutalmazásra.

Pál apostol azt írta Timótheusnak: Erősödjél meg és légy férfi. Erősödjetek meg tudományban, benső fegyelemben, hitben és szeretetben és úgy vegyétek fel önmagatokat megtagadva a Krisztus keresztyét.

Mi pedig atyámfiak, férfiak és nők, kiváltképpen pedig ti, professzor testvéreim, mi vegyük körül ezeket az ifjú theologusokat, fiatal lelkipásztorokat, akik nem a könnyebb, hanem a nehezebb feladatot választották, szeretettel, gyöngédséggel, földi gazdagságnál, kitüntetésénél drágább jutalmat, rokonszenvünket, megbecsülésünket, szeretetünket adjuk nekik, úgy viseljük gondjukat, úgy támogassuk munkájukban és úgy imádkozunk érettük: Uram, áldd meg és szenteld meg szent szolgálatra elhívott pásztoraidat a Te lelkeddel a Jézus Krisztus által. Amen.

Istentől nyert feladatunk.

Évzáró beszéd, melyet a Fakultás 1942 június 6. záróünnepélyén elmondott:
dr. Gönczy Lajos e. i. igazgató.

A hálaadásnak ez órájában, amikor visszatekintünk az esztendő folyására, a Szentírásnak egyik jólismert története jut eszünkbe. Mózes könyörög Istennek: „Kérlek, mutasd meg nékem a te dicsőségedet.“ Isten megígéri, de tudtul adja azt is: „Kezimmel betakarlak téged, míg átvonulok. Azután kezemet elveszem rólad, és hátulról meglátsz engemet...” (II. Mózes 33:18—23.) Ez az elmúlt esztendő, boldog hazatérésünk második esztendeje, a lelkipásztornevelés mindennapi munkája közben figyelmünket különösképpen arra a kérdésre irányította: *mi az a specifikus feladat, melyet az új magyar életben a mi Fakultásunk kell, hogy vállaljon és teljesítsen.* Többször, hosszúra nyúló tanácskozásokban foglalkozott Tanárkarunk e kérdéssel az esztendő folyamán. És közben jöttek az események. Jöttek olyan szeszélyesen és logikátlanul, mint amilyen szeszélyesnek, logikátlanoknak szoktuk látni a történelem folyását.

Szeszélyesen, logikátlanul, minden belső összefüggés nélkül következtek az események egymás után. Látszólag semmi más nem fogta össze őket, mint az a tény, hogy véletlenül egy tanév idejére estek.

De most, amikor hálaadással tekintünk vissza az esztendőre, eseményeiben az előttünk elvonuló Istennek nyomait szemléljük: Az esztendőnek eseményei csodálatos egységbe fonódnak és bennük hódolattal szemléljük az Úristennek csodálatos tervét, mellyel mindent, de mindent az Ő országát építő munkánk szolgálatába állított!

A kegyelmes Isten legnagyobb ajándéka, mellyel ezt az esztendőt felékesítette, a békés munkának állandó lehetősége volt. Békénket senki nem zavarta, sem külső, sem belső ellenség. Egyszer sem kellett ellenséges támadás miatt megszakítani munkánkat, egyszer sem kellett, mint nem is olyan régen, a gyanakvó, ellenséges államhatalom zaklatásait tűrni. Isten után legyen hála ezért drága magyar hazánknak, mely kebelére visszafogadott és Kormányzó Úrunknak és szövetségeseinknek, kik honvédeinkkel együtt határainktól távol tartják az ellenséget.

Másik ajándéka Istennek az volt, hogy az intézet közvetlen munkásai közül senkit sem hívott vissza az esztendőben.

Elszólította azonban két nagyszívű barátunkat: Macdonald Webster és Burkhard Gantenbein lelkész urakat. Az egyik Skóciában, a másik Svájcban gondolt intézetünkre olyan szeretettel, amelyért elég hálásak sohasem tudunk lenni. Köszönjük Istennek, amit a legnagyobb időkben e két nagyszívű barátban nekünk ajándékozott! A boldog feltámadás reménysége alatt búcsúzunk tőlük! A viszontlátásra!

Erre a békében töltött 1941—42. tanévre két országos jubileum: *Széchenyi születésének* 150 éves, *Kőrösi Csoma Sándor halálának* 100 éves fordulója vetett fényt. Ez a két, egymás mellé került jubileum és általuk egymás mellé került két férfiú mindennél beszédesebben példázza azokat az emberileg teljesen átfoghatatlan távolságokat, azokat az örök ellenmondásokat, amelyeknek szétfeszítő ereje között lett a magyar sors olyan tragikus és a magyar küldetés olyan dicsőségessé, hogy azért a küldetésért érdemes volt és érdemes lesz vállalni azt a sorsot és csakis egy ilyen küldetés inspiráló tudatával lehet vállalni azt a sorsot.

Széchenyi és Kőrösi Csoma kortársak voltak. Az a pár esztendő, amellyel az egyik korábban született és a másik később halt meg, semmit sem számít a történelemben. Kortársaknál önként kínálkozik, hogy egymás mellé állítsuk, összemérjük őket és végül is megállapítsuk, melyik volt a nagyobb. Az ilyen egymás mellé állításnak kétségtelenül vannak hasznai. Élesebb világításba kerül mind a kettő és olyan szempontok vetődnek fel, melyek különben nem kerültek volna felszínre. De a párhúzámba állításnak megvannak a maga veszedelmei is. Mert akarva-akaratlanul pártoskodásra, a pártoskodás pedig igaztalan mérték alkalmazására vezet, mint ezt a Széchenyi—Kossuth vita világosan mutatja.

Széchenyit és Kőrösit nem akarjuk, mert nem is lehet párhúzámba állítani. Nem lehet párhúzatot vonni két vonal között, mely egy pontból kiindulva ellenkező irányba fut. Mintha két, egymástól roppant távolságra eső csillagzaton éltek volna, olyan összemérhetetlen ez a két férfiú. Származásuk, neveltetésük, életük külső keretei, életmunkájuk egész összemérhetetlen. Összemérhetetlenek ők maguk azért, mert *bennük az örök magyar-nak kétfelé néző arca: a nyugatra és a keletre néző testsült meg.* De van egy pont, ahol mind a ketten összetalálkoznak: abban a lángoló szeretetben, amellyel mindketten árva népüket akarták szolgálni és abban a hősi elszántságban, amellyel minden akadályon keresztül céljuk felé törtek. Istennek különös kegyelmére ismerünk abban, hogy éppen a mostani időben, amikor nemzeti történelmünknek egyik legválságosabb szakán megyünk át: ennek a két halálig hú magyarnak génusza vet fényt útunkra, tanítva arra a sokszor elfelejtett igazságra: nem a külső egyformaságában, hanem a lélek azonosságában van az igazi, életet és

erőt adó egység. Széchenyi, a gazdag római katolikus főúr és Kőrösi, a földhöz ragadt kálvinista közszekely, a magyar életnek két ellentétes, annyi keserű testvérharcot vívó pólusa. Ma, száz-
esztendő múltán, van-e valaki, aki magyarságuk szempontjából
egyiket a másik elé, egyiket a másikkal szembe merné állítani?

Nem az összemérés és az ennek nyomán támadó értékelés
következménye, ha megállapítom: *a mi elmúlt esztendőnket
inkább Kőrösi Csoma határozza meg, mint Széchenyi.*

Ennek egészen egyszerű oka az, hogy Kőrösi nagyenyedi
diák volt, a Bethlen-kollégium diákja. Ez egy döntő jelentőségű
tény az életében. Kétségtelen, hogy Széchenyi fejlődésére is mély
benyomást gyakoroltak az iskolák, amelyekben tanult, a nevelők,
akik irányították. De amikor Széchenyire gondolunk, amikor
Széchenyit meg akarjuk érteni, nem kell gondolnunk valamelyik
iskolára, amely nélkül az ő egész fejlődését, életmunkáját meg-
érteni nem tudnók. *Kőrösi mindenekelőtt enyedi diák volt, aki
Isten után mindent a kollégiumnak köszönhetett.* Enyedi diák,
akiben mindenütt, a Himalája tövében is, az enyedi kollégium
szelleme élt. Nem véletlen volt, hogy amikor nagy útjára indult,
egyik tanára kísérte el a város határáig. Ott, abban a kollégium-
ban, azok által a tanárok által lett Kőrösi azzá, amivé lett. A kál-
vinista kollégium puritán nevelése tette őt alkalmassá testileg,
lelkileg azoknak a testi nélkülözéseknek vállalására és elhordo-
zására, amelyek között élete lefolyt és azoknak a hallatlan szel-
lemi nehézségeknek a leküzdésére, amelyekkel kutató útján talál-
kozott. Mint a Bethlen-kollégium neveltjéhez van a mi intéze-
tünknek Kőrösihez különös köze. Mert a mi intézetünk a Bethlen
Gábor alapította enyedi theologiai akadémiának Kolozsvárra ülte-
tett hajtása. *A mi nevelésünket éppen úgy, mint a mi célki-
tűzéseinket döntő módon Bethlen Gábor fejedelemnek az
Isten Igéjéből táplálkozó szelleme határozza meg. Ugyanaz
a szellem, melynek neveltje és hordozója volt Kőrösi Csoma
Sándor.*

A Kőrösi-jubileum jó és szükséges alkalom volt arra, hogy
az egész magyar reformátusság sokat gondoljon *Nagyenyedre
és Enyed koronájára, a Bethlen-kollégiumra és mindarra,
amit a kollégiumon keresztül ajándékozott nekünk a kegyel-
mes Isten.* Jó és szükséges alkalom volt arra, hogy újból és
újból felfakadjon a könyörgés ajkainkon: „hozd vissza, Úram, a
mi foglyainkat!”

A munkánk zavartalanságának szellemi biztosítékával is meg-
ajándékozott ebben az esztendőben a kegyelmes Isten. Az egye-
temes magyar református egyház illetékes tényezői messzimenő
jóakarattal és megértéssel hozzájárultak ahhoz, hogy bár egyház-
kerületünk 1942 január 1-ével áttért a magyar református egyház
törvényeinek használatára, *a mi intézetünk egy hosszabb át-
meneti időre megmaradhasson sajátos tanulmányi rendjénél.
Annál a tanulmányi rendnél, melyet a 20 esztendős kisebbségi*

sors nehézségei között sok tusakodás és gondos kipróbálás után fogadtunk el. Nem mulaszthatjuk el e helyről és ez alkalommal is kifejezni hálás köszönetünket mindazoknak az illusztris férfiaknak, akik megértő, atyai indulatukat már annyszor éreztették hazatérő intézetünkkel.

Ez volt az a keret, amelyben esztendőnk lefolyt és amelyben intézetünk új helyzetének és ebből foly sajátos feladatainak kérdéseit meghánytuk-vetettük.

A legelső alapvető megállapításunk az volt, hogy bármekkora változtak is a külső körülményeink, *theológiánk feladata a régi*: erdélyi református lelkipásztorokat nevelni. Azonos a feladatunk, mert az erdélyi református lelkipásztor feladata sem változott, mert örök, időn felüli feladata: Isten Igéjének szolgálata. *És nem kell változnia nevelésünk szellemének sem.* A történelem — reméljük — majd följegyezi az erdélyi magyar lelkipásztoroknak azt a rendkívüli dicsőségét, hogy a román uralom alatt, amikor csaknem az egész magyar élet a föld alá húzódtott és amikor az államhatalom exponensei alattomos, sötétben bujkáló lelkülettel, törekvésekkel igyekeztek a magyar életet lehetetlenné tenni, munkásait láb alól eltenni: a magyar lelkipásztorok, ha a harc eszközei megválasztásában némileg alkalmazkodtak is a kényszerhelyzethez, *lelkületükben nem lettek földalattivá, sötétben bujkálóvá, sunyivá, alattomossá, a hatalom előtt hízélgóvá.* Mert ebben az intézetben és a mi egyházunkban is az evangélium szelleme, erkölcstana volt az uralkodó. Hogy ez nem üres beszéd, annak próbája a hazatérés. Egyetlen református lelkipásztorról sem tudunk, aki bosszura, megtorlásra buzdította volna híveit, aki úgy akart volna visszafizetni, mint ahogyan neki fizettek. Pedig a 22 év alatt minden kicsi faluban, minden református lelkipásztor emlékezetében tekintélyes megfizetésre váró tartozás gyűlt fel. Legyen hála Istennek, hogy a hazatérés boldog napjaiban lelkipásztoraink nem feledkeztek meg az apostol intéséről: „Magatokért bosszút ne álljatok szerelmeseim, hanem adjatok helyet ama haragnak; mert meg van írva: Enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr.“ (Róm. 12: 19.)

A református lelkipásztornevelés minden magyar református theologiai akadémiát egyformán kötelező munkájának végzésében *az a sajátos, ami a mi intézetünket a többiektől megkülönbözteti, az erdélyiségünkbenől folyik.* Erdélyben élünk, a sajátos erdélyi körülmények között és Erdély számára nevelünk lelkipásztorokat. Ebből az egyszerű tényből úgy gyakorlati, mint elméleti, úgy pedagógiai, mint theologiai szempontból bizonyos következmények folynak. Túlhosszura nyúlna aprólékosan felmutatni ezeket. Itt most a mi theológiánknak csak a sajátos tudományos feladatára akarok röviden utalni.

A mi feladatunk Erdélynek egyházi, elsősorban református vonatkozásban való tudományos számontartása, rendszeres feldolgozása. Amikor Erdélyről beszélék, akkor az egész

Erdélyre gondolok, úgy, amint azt Isten megalkotta és nem egyes csonkjaira, amivé az emberek darabolták. Ebből következik az a kötelezettségünk, hogy állandóan, rendszeresen gyűjtsük a *Dél-erdélybe szakadt református testvéreink* helyzetére életére vonatkozó adatokat. Foglalkozunk problémáikkal és minden lehető utat használunk fel arra, hogy a mi szellemi segítségünk minél hatékonyabban tudjon hozzájuk átáramlani.

A tudományos feladatunk azonban túlnyulik a református egyházi vonatkozásokon. Ki kell, hogy terjedjen az összes erdélyi keresztyén egyházaknak a tanulmányozására. Éspedig különösképpen a román egyházak, s ezek között is a keleti egyház tanulmányozására. A mi gyülekezeteink, mint előretolt végvárak ékelődnek be a román keresztyénség tömegei közé. Nemcsak a szórványokban élő híveknek tízezrel, de egyházkerületünknek összes hívei a román egyházak hatása alatt élnek. Ismernünk kell és állandóan figyelemmel kell kísérnünk a velünk együtt élő népeknek és egyházaknak a helyzetét, törekvéseit, problémáit. Hiszen a saját híveinket sem lehet jól megismerni környezetük tanulmányozása nélkül. Ezen a gyakorlati szükségén túl tudományos, elvi szempontból is elutasíthatatlan kötelességünk a keleti keresztyénség közvetlen, a személyes tapasztalaton és érintkezésen alapuló tanulmányozása, rendszeres, tudományos számontartása, az anyaggyűjtés, az anyag hozzáférhetővé tétele és feldolgozása. Amiként a Ferenc József Tudomány-egyetemnek, vagy az Erdélyi Múzeum Egyletnek, úgy Erdély minden intézetének elsőrendű feladata e föld értékeinek, sajátosságainak, problémáinak kutatása, nyilvántartása, feldolgozása. Ebben a munkában a mi Fakultásunknak kell vállalnia és végeznie a keleti keresztyénség tanulmányozását, tudományos feldolgozását. Senki más nem végezheti el ezt a munkát rajtunk kívül, mert speciális theologiai képzettség nélkül, azoknak a módszereknek ismerete nélkül, amelyek segítségével megközelíthető a vallásos élet, nem lehet ezt a munkát elvégezni. Nekünk, erdélyi református magyaroknak kell vállalnunk ezt a munkát nemcsak földrajzi helyzetünknel, nemcsak érdektelenségünknel fogva, hanem a Bethlen Gábor örökösiként is. Most kell felvenni, teljes erővel megalapozni ezt a munkát, most, amikor még frissen van a kezünkben az a segítség, amelyet Isten az által adott kezünkbe, hogy a román uralom alatt elsajátította a mai nemzedékkel a román nyelvet. Az egész lelkével kelet felé néző Kőrösi Csoma Sándor példáját követve fokozottabb mértékben kell kelet felé fordítani érdeklődésünket és megismerni keleti szomszédainkat, és eközben magunkat is megismertetni velük. Hogy ne a gyűlölet és elfogultság torzító tükrében, hanem a közvetlen, első forrásból vett, objektív ismeret világosságában ismerjük meg őket és ismerjenek ők meg minket.

Ezt az erdélyi theologus-munkát intézettünk eddig is végezte. Pályatételekben, vizsgai írásbeli tételekben, konferenciái előadások-

ban, szemináriumi munkákban állandóan előkértültek, felszínen tartattak ezek a kérdések. Az *évek óta beállított szórvány-munkaközösségben* az erdélyi református-kérdésnek egyik leg-sajátosabb és legfájdalmasabb része kerül rendszeres feldolgozásra. *A mostani iskolai év második felében állította be Tanárkarunk az Erdélyi szemináriumot, amelynek két munkaközösségében a délerdélyi reformátusok és a román keleti egyház kérdéseinek tanulmányozása és rendszeres irodalmi feldolgozása érdekében a kezdeményező lépések megtörténtek.*

A másik, az előző munkától el nem választható feladatunk, *a mi sajátos erdélyi értékeinknek és a mi kutató munkánk eredményeinek tovább adása, elsősorban az egyetemes magyar református egyháznak, másfelől a világ protestántizmusának.* Olyan magától értetődő és mégis olyan nehezen induló munka ez. Az idegen uralom kétévtizedes idejében, amikor hosszú éveken keresztül teljes szellemi önállósra voltunk kárhozattva, nagyon hozzászoktunk ahhoz, hogy csak a magunk számára tartunk előadásokat, rendezünk konferenciákat, szerkesszünk újságokat és adjunk ki könyveket. Hozzá kell szoknunk most ismét ahhoz, hogy mi a magyar református egyháznak vagyunk szerves részei és mi az egész magyar református egyháznak tartozunk szolgálatunkkal. És fel kell készülnünk arra, hogy a világprotestántizmus nagy közösségében is vállaljuk és végezzük azt a munkát, amely sajátos helyzetünknel fogva reánk vár. A körülmények most nem nagyon kedvezőek az ilyen szélesebb kitekintésű munkának. Hiszen majdnem öt esztendeje, hogy egyetlen hallgatónk sem tanulmányozhatott külföldi egyetemen, és a külföldi folyóiratok, szemlék is csaknem teljesen elmaradtak. De reméljük, hogy mindez nemsokára másképpen lesz. Újból feltárulnak a kapuk, szabaddá lesznek a szellem útjai. Nekünk fel kell már most készülni arra, hogy legyen anyagunk, amelyről számot adjunk a világ előtt.

Isten sokszorosan figyelmeztetett ez év folyamán erre a nyugatra néző feladatunkra is. Elsősorban a Széchenyi jubileuma által. De a mi szűkebb életünknek is voltak eseményei, melyek erre emlékeztettek.

Április végén *a református theologiai hallgatók országos szövetsége* Fakultásunkon tartotta évi konferenciáját, a testvért-theológiák mintegy hatvan kiküldöttjének részvételével. Május elején a mi *énekkarunk tett egy tíznapos körutat* Budapesten, Szabadkán, Bácsfeketehegyen, Kossuthfalván és Szegeden adván hangversenyt. Mind a két alkalom jó kezdet volt arra, hogy ifjúságunk, s rajta keresztül Fakultásunk bekapcsolódjék a nagy magyar életbe. Nem mulaszthatom el, hogy e helyen is szívből jövő köszönetet mondjak mindazoknak, akik énekkarunk körútját sok szeretettel, sok fáradozással és magyaros vendéglátással lehetővé tették. Hadd fejezzem ki elismerésünket e helyen is Benedek

Kálmán ének-zenetanárunknak, akinek kiváló szakértelme, lankadatlan buzgósága rövid pár év alatt énekkarunkat olyan színvonalra emelte, hogy mindenütt öregbítették intézetünk jóhírnevét, ahol csak megfordultak.

K. T.! Az esztendő végére érkezünk. De mielőtt bezárnám az esztendőt, meg kell emlékezni arról a rendkívüli jelentőségű tényről, mely intézetünk Felügyelője, a főtiszteletű Püspök úr kezdeményezésére és állandó támogatása mellett ebben az esztendőben létesült: *az egyházkerületi és egyházmegyei ösztöndíjakról*. Összesen 12 ezer pengőre rug ez az ösztöndíj, felerészben az egyházkerület és felerészben az egyházmegyék adományából. Ismételtelen nagyon hálas köszönetet kell mondanunk úgy a főtiszteletű Püspök úrnak, mint a méltóságos Igazgatótanácsnak és a nagytiszteletű egyházmegyéknek ezért a nagylelkű segítségért. Nemcsak azért, mert e segítség nélkül szegény hallgatóink a legnagyobb, alig leküzdhető anyagi nehézségek előtt állottak volna, hanem azért is, mert a segítségnek ilyen egyetemes, az egyházkerület minden egyházközségét érintő megszervezésével a lelkésznevelésért való felelősségének a tudatát ébresztgették és erősítették meg.

Egyszerű szavakkal, de mélyen szívből fakadóan mondom köszönetet Tanárkarunk nevében a méltóságos *Elöljáróságnak* azért a megértő segítségért, mellyel intézetünk minden gondjából hordozni szíves volt. És mondom köszönetet a nagytiszteletű *Tanárnaknak*, az én testvéreimnek, azért a mindig készséges segítségért, mely nélkül az intézet életének zökkenő nélküli vezetése lehetetlen lett volna.

Tisztelettel köszöntöm mindazokat, akik jelenlétükkel intézetünk mai ünnepét megbecsülni szívesek voltak: *az egyházak, az egyetem küldötteit és intézetünk barátait*. Isten áldását kívánom életükre!

Istennek oltalmába ajánlva bocsátom el a nyári vakációra *intézetünk ama hallgatóit*, akik a jövő esztendőben tovább folytatják tanulmányaikat. Használják úgy a pihenésre rendelt időt, hogy az testi és lelki felüdülést hozzon mindnyájuknak. S azt a kevés munkát, melyet a *nyári munkaprogramm* ad, végezzék el theologusokhoz illő lelkiismeretességgel.

Áldáskívánással búcsuzom azoktól, *akiket most szárnyra bocsátottunk*. Ne feledjétek soha, hogy az az aratás, amelybe most állotok be, Isten aratása és ti nem a magatokéi, hanem a Jézus Krisztus tulajdonai vagytok. És amiként mi imádságainkban hordozunk titeket, ti is foglaljátok imádságaitokba intézetünket, a ti alma matereteket, és minket, tanáraitokat, akik a legjobb tudásunk szerint igyekeztünk nektek átadni mindazt, amit az életre és az üdvösségre szükségesnek tartottunk. A viszontlátásra!

És legutoljára szálljon szívünk és áldáskívánásunk a *legféltebbekhez, rabságban nyögő testvéreinkhez és honvédeinkhez*.

Szálljon szívünk és áldáskívánásunk a mi elszakadt testvéreinkhez, a délerdélyi reformátusokhoz és köztük különösen a nagyenyedi Bethlen-kollégium poraiból megéledt theológiájához. Es imádkozzuk a zsoltáríró szavaival: „Átyámfiaiért és barátaimért hadd mondhassam: béke veled! Az Úrnak, a mi Istenünknek házáért hadd kívánhassak jót neked“ (122. zsolt. 8—9. v.). „Seregeknek Ura, Istene, állíts helyre minket, világoldtasd a te orcádat, hogy megszabaduljunk“ (80. zsolt. 20. v.).

És szálljon szívünk és áldáskívánásunk az értünk küzdő katonáink felé, és imádkozzuk: Urunk Istenünk, őrizd meg őket és tedd győzelmessé fegyvereiket! Hogy megoltalmazzák a mi szabadságunkat és szabadulást szerezzenek azoknak, akik még mindig a rabság keserű kenyerén tengődnek!

És ezek után a könnyörülő nagy Isten irgalmába és oltalmába ajánlva intézetünket, tanárokat, növendékeket, előljárókat, anyaszentegyházunkat és drága hazánkat: Fakultásunk 46. tanévét, az 1941—42. iskolai esztendőét, az Atya, Fiú, Szentlélek nevében és magasztalásával ünnepélyesen bezártnak nyilvánítom!

Dr. Burkhard Gantenbein.

(1860–1942.)

Március 7-ről keltezve érkezett Fakultásunkra a fájdalmas hír, hogy Dr. B. Gantenbein reute-i (schweizi) református lelkész, a „Schweiz. Verein für die Evangelischen im Osten“, (früher: in den Nachfolgestaaten) nyug. elnöke, az erdélyi református egyházkerületi közgyűlés tb. tagja, nyárádszentbenedeki presbiter, és még számos tisztség hordozója, soha el nem fáradó életének 82-ik évében meghalt.

Ha Gantenbein „Erdély atyja“-ként fog élni a két utóbbi évtized történelmében, akkor Fakultásunk első helyen nevezheti és őrizheti őt atyai barátjaként, mert alig ismerünk a közelmúltban olyan külföldi református személyiséget, aki annyira a miénk lett volna lélekben és szolgálatban, annyira közel állott volna tanári karunkhoz és hallgatóságunkhoz egyaránt, mint Gantenbein. Igazi hittestvér, aki, mintha itt született volna, minden vértestvérénél jobban tudta szeretni az erdélyi embert.

Erettünk szolgáló személyiségében a legjellegzetesebb svájci hagyományok ötvöződtek. Az egyik vonás Zwinglire emlékeztet. Számontartja az élet legapróbb jelenségeit, anélkül, hogy azokban elveszne, vagy a résztől ne látná az egészet. Az élet ellentmondó és idegekremenő perceiben és eseményeiben az összhangot csak hitből táplálkozó szolgálattal lehet biztosítani. A hit nem várja, hogy szolgálatra unszolják, maga keresi erre az alkalmakat. Nem várja meg, míg a nyomor utolsót kiált, mert az eleső élet kiáltani sem tud már. A hit nyugtalanság, egymásért való aggodás, az Isten iránti hála leróhatásának türelmetlen keresése, magát-kínáló segítőkészség a kisebbik testvér, a „hitünk cselédei“ iránt. A másik termékenyítő hagyomány Kálvintól való. A hit figyelme kiterjed a határon túlra. Míg a nép és nemzet segítő karja magafelé hajló, hazai vért és lelkületet ment, a hitet a közvetlen közelben látható szociális nyomor magának foglalja le, addig a genfi reformátor hite minden természeti és emberi korláton keresztül arra a létharcra figyel, melyet másnyelvű és a történelmi hatalmaknak életveszélyesen kiszolgáltatott hittestvérek az ő hitükért folytatnak. Az ilyen szem türelmét veszített aggodalommal néz át hegláncokon és birodalmak sorompóin. Kálvin a leveleivel, lelki

örökösül az ő gondolataival, a hittestvér segítő karjával siet segítségére az evangéliumi hit keleteurópai előőrseinek is.

Gantenbein szem volt, a svájci hagyományok hű örököse, aki éppen a legválságosabb időben nézett felénk és biztos testvéri kezet nyújtott a pergőtűzben még helytálló, de halálosan veszélyeztetett erdélyi és királyhágómelléki egyháznak, illetve gyülekezeteknek, éppen Fakultásunkkal való barátsága révén.

Testvéri szóra és nem unszólásra, aggódó szeretet folyamánként és nem a keleteurópai „exotikumok“ iránti kíváncsiságból indult el hozzánk 1930-ban. A trianoni békekötés után sok látogatónk a békeszerződés le nem tagadható súlyos tévedéseit és annak reánk nézve elviselhetetlen következményeit igyekeztek enyhíteni, Jób barátainként és módszereivel, theodiceákkal „vígasztalták“ a szenvedő református egyházat, legboldogabb úti sikerük és élményük az volt, hogy nem-evangéliumi egyházfejedelmek meleg barátságát vihették magukkal, Jóbot pedig itthagyták égő sebeivel és a „túlérzékenység“ vádjával a hamuban. Mennyi mondvacsinált mosolyt láttak és őriznek nem kívánatos emlékképpen intézetünk falai.

Gantenbein a nagy magyar református egyháztestről letépett és a hulla sorsára ítélt testrészeket a saját szemével akarta látni, mert minket eddig csak az osztrák Alpeseiken át, idegen és ellen-szenves tájékoztatásokból ismert. Bejárja Erdélyünk sajátosan jellemző őrhelyeit, így Fakultásunkat is, Erdély egyetlen főiskoláját, melyet tűzhelynek, vigyázó őrtoronynak és az életkezdés biztosítékának tartott. De felkeresi a református élet utolsó érvégződéseit is, ahol már csak néhány pusztuló magyar él. Fogó dezoláták, vagy kenyérkeresetből verődött szórványok, induló gyülekezeti élet, pislogó mécsesek, repedt nádszálak, nyomorúsággal és elnyomó hatalommal viaskodó intézetek, mind érdekelték. Senki igazabb, találóbb helyzetismertetést Erdélyről nem szerzett és nem adott. Legsúlyosabb kérdéseinket, melyeket más idegeneknek erőnk fogytáig magyaráztunk — hiába, — Gantenbein tisztán látta. Megfigyelései szerint Erdély tudja, miye van és mit kell tennie, ismeri küldetését, csak árva és csüggedt. Szégyenli, hogy mire jutott és nehezen viseli, hogy felette sajnálkozni kell. Önmagába fordulva lárma nélkül szenved és nem tartja érdemesnek, hogy mindenkinek beszéljen róla. Látszik, hogy sokat hitegették. Úgy kell megszólítani, hogy ne legyen megalázás a megszólításban, úgy kell feléjenyúlni, hogy ne tépjük fel a sebeit és úgy kell betakarogni, hogy ne vegyük észre szégyelni valóját, titkolt pőreségét, mert ez az egyház fejedelmi egyház, érzékeny hagyományokkal, de jövővé fejedelmek nélkül.

De hittestvér, akinek itt még hivatása van, és ott, és akkor kell segíteni, ahol hivatása teljesítésében gátolva van. Erdélyért tettekre van szükség. Olyan időkben látogatta meg Erdélyt, amikor az első évtized megpróbáltatásai után gyülekezeteink megtizedelve, az egyház anyagi alapjai cselekvőképtelenek, iskolaügyünk meg-

rohamozva, tanítói fizetések a létminimum alá értéktelepedtek, kongruák féléveken át kimaradtak és apadtak, a külföld felé pillantó „humánus“ állami törvények mögött intézményeinket a bosszú, a rendeletek mérge és halálos szorítása ölte, az általános gazdasági leromlás (konverzió) nyomán az erdélyi élet a létharc szakaszába lépett, a lélek is lankadt, az ébredési korszakot a kisebbségi életre nem kedvező reális számbavétel ideje követte. Gantenbein úgy találta, hogy ezt a nagy diaszpóra egyházat anyagilag is fel kell karolni, a lankadó térdeket meg kell erősíteni.

Hazájába visszatérve éjet-napot egybetesz ügyünk szolgálataiban; cikkek százait, levelek ezreit írja, gyűléseket tart, előadásokra alkalmat keres, adatokat, helyzetleírásokat szerez Erdélyből, zaklatja a lelkiismereteket, mindezt azért, hogy a református keresztyénség keleti előőrsei segítségére siessenek. Megszervezi emberfeletti erőfeszítéssel a pásztortestvéri látogatások alkalmait, hogy erdélyi lelkipásztoroknak személyesen legyen alkalmuk egyházuk helyzetét svájci református testvéri közösségben ismertetni.

Gantenbein munkája túlnézett az anyagi célokon. Azt akarta, hogy a svájci református hittestvér jelét adja támogató testvéri készségének s közben a nagyobbik és tulajdonképpeni célra nézett, hogy hittestvéri közösséget teremtsen a svájci és erdélyi között. A lelkileg is megerősített keleti hittestvérnek feladatot is szánt: hogy kelet felé tovább vigye az evangélium világosságát. A Kárpátokon túl kelet felé sodródó református magyarságot új evangéliumi frontalakításra rendelt előőrsöknek nézte. Nem utolsó gondolata volt, hogy egy megerősödött erdélyi ref. egyháznak a kelet-európai misszióban, az akkori politikai helyzetben is, de még inkább a bolsevizmus összeomlása esetén, rendeltetése és tennivalója lesz. Jaj lesz annak az európai keresztyénségnek, amelyik ezt a missziót nem készíti elő, de akkor is jaj, ha az orosz görög-keleti keresztyénség vértanuságában keresztyénségének régi formáját igazoltnak látva, minden evangéliumi lehelet és korrekció nélkül, visszatér arra a fokra és formák közé, melyben önmagát végzetesen meguntatta.

Erdély tehát támogatandó testvéregyház a további misszió lehetségesítése érdekében.

Ez a férfiú kapta Erdélyben és a Királyhágómellékén egyaránt a „Vater Siebenbürgens“ nevet. Ezek hálás emlékezése, őszinte csendes gyásza jelzi halványan, hogy mit tett Erdélyért. A lelki hatások fel sem mérhetők. Mert ez nem kisebb cselekedeteinél. Sokan jellemvonásokat, egyéniséget kaptak tőle észrevétlenül a testvéri érintkezésben. Intézetek, otthonok, internátusok — így főképpen Fakultásunk internátusa és annak ezer gonddal küzdő ifjúsága, tanítói és lelkészi családok, diákok meg nem számolható sokaságban, kellőleg sohasem értékelhető testvéri támogatásban részesültek. Szórványainkért, Fakultásunk féltett munkáágáért ő többet tett mindenkinél. Úgy támogatta az intézményeket s így Fakultásunk hallgatóságát is, hogy a súlyosan terhelt szülők

is segítve legyenek, illetve úgy segített a szülőkön, hogy a súlyos anyagi zavarba jutott intézetek is élhessenek. Áldott szolgálatának hatásait, a svájci hittestvérek gondoskodó szeretetét még most is érezzük és a sokféle akadály ellenére ezentúl is érezni fogjuk. Az élő embert, annak terheit tartotta előbbvalónak, mert életképes egyházi munkásokkal lehet még intézményeket állítani, de megnyomorodott munkások mellett az intézmények lassan kisajátítási tárgyakká merevednek és néptelenednek.

Ez az áldott vén ember meleg, bensőséges viszonyban élt munkaterülete fiatalságával. Papilakása sokszor keleteurópai fiatal emberek szállodája képét mutatta, akik közül minden lelkészjellegűt megprédikáltatott gyülekezetében. Az istentisztelet előtti és vele való közös imádság bensőségére és erejére, keze áldó mozdulataira sokan fognak emlékezni hálásan. A svájci gyülekezetek látogatására hívott erdélyi lelkipásztorok gyermekei voltak, háztája otthonuk volt, a legnemesebb lelkű papné anyjuk volt. Ez az otthon várta a fáradtat, akit Gantenbein naponta szemmel tartott, és ha szükség volt, maga indult a kidőlt munkás helyettesítésére.

A bázeli theologiai Alumneumban tett gyakori látogatása el nem felejthető esemény volt minden magyar diáknak. De ott is a kolozsvári theologusokat kereste, akiknek atyja, nevelője, nem egyszer éber lelkiismerete volt. Fakultásunk nemcsak atyai barátának, hanem áldott munkatársnak tekinthette őt. Egyénisége és tettei sodortak — a biztos cél felé, Istenország felé. Akik őt őszintén és mélyen gyászoljuk, Fakultásunk tanári kara és hallgatósága, bizonyosak vagyunk, hogy általa minket Isten a megtartás útjára sodort. Az örökkévalóságban való találkozás biztos reményisége arra kötelez, hogy gondolatait, szándékait tekintsük ezentúl is Isten ajándékának, használjuk fel a még reánk váró küzdelmekben. Lányomai, amint átalment közöttünk, porréseinek pihenőhelye a távolban Fakultásunk számára drága emlékeztetők — adott esetben — vizontszolgálatra figyelmeztetnek és köteleznek.

Nagy András.

I.

Az intézet állapota.

A) Szellemi állapot.

a) Hatóságok.

1. Az intézet tanulmányi felügyelője: *Vásárhelyi János*, az erdélyi református egyházkerület püspöke.

2. Az intézet főgondnoka: *Báró Kemény János*. Gondnok: *Dr. Kovács András* táblabíró. Az előljáróság lelkészi tagjai: *Vásárhelyi Boldizsár* tb. esperes, lelkész, *Kovács László* esperes, lelkész, *Dr. Musnai László* koll. vallástanár, theologiai magántanár, *Kádár Géza* lelkész, generális direktor, megválasztott az 1939 nov. 25. ker. közgyűlésen. Világi tagok: *Dr. Bartók György* egyetemi ny. r. tanár, megválasztott az 1941 márc. 28. egyházkerületi közgyűlésen, *Dr. Vékás Lajos* ítélőtáblai elnök, *Gönczy László* koll. igazgató, *Kós Károly* író, egyhm. főgondnok. Az előljáróság 1937 nov. egyh. ker. közgyűlésen újított meg 1942 december 31-ig terjedő ciklusra.

3. Az intézet tisztviselői 1940 július 1-től 1944 június 30-ig terjedő ciklusra, igazgató: *Dr. Gönczy Lajos*, gazdasági felügyelő-professzor: *Dr. Nagy Géza*, internátus-konviktusi felügyelő-professzor: *Maksay Albert*, könyvtáros-professzor: *Dr. Tavasz Sándor*, előljárósági jegyző: *Maksay Albert*. Választásukat a mélt. Igazgatótanács 7737—1940. szám alatt hagyta jóvá. Tanárkar jegyzője: *Nagy András*. Háznagy: *Kovács Lajos*.

4. Az intézet egyházkerületi közgyűlési képviselője: *Dr. Imre Lajos*, akit 8596—1936. II. sz. alatt igazolt a mélt. Igazgatótanács.

b) Tanári kar,

Dr. J. A. Cramer, az utrechti egyetem professzora, tiszteletbeli tanár. Megválasztott az 1921. évi július 2-iki egyházkerületi közgyűlés által.

Dr. K. Barth, a baseli egyetem professzora, tiszteletbeli tanár. Megválasztott az 1937. évi január 30-iki egyházkerületi közgyűlés által.

Dr. Ravasz László, dunamelléki püspök, tiszteletbeli tanár. Megválasztatott az 1941. évi március 28-iki egyházkerületi közgyűlés által.

Dr. Tavaszy Sándor, a vallásfilozófia és systematika theologia nyilván. rendes tanára, a theologiai Fakultás Könyvtárának felügyelője, egyházkerületi főjegyző-püspökhelyettes, a magyarországi református egyház zsinatjának és Egyetemes Konventjének rendes tagja. Az Erdélyi Múzeum Egyesület alelnöke, az Erdélyi Irodalmi Társaság alelnöke, az Erdélyi Kárpát Egyesület tb. elnöke, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság hittudományi Szakosztályának választott tagja, a Magyar Kulturális Egyesületek Szövetségének egyik alelnöke, a Corvin-koszorú tulajdonosa. Felelős szerkesztője a Református Szemlének és a Kiáltó Szónak. Szolgálati éveinek száma 22. Intézetünknel működik 1920 július 1. óta.

Dr. Imre Lajos, a gyakorlati theologia nyilván. rendes tanára, zsinati és konventi rendes képviselő, egyházkerületi képviselő, az erdélyi egyházkerületi belmisszió előadója, a kolozsvári ref. kollégium előljáróságának tagja, a kolozsvári egyházközség presbitere, a Presb. Rendszerű Ref. Egyházak Világszövetsége kontinentális bizottságának tagja, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság hittudományi szakosztályának választott tagja, az Erdélyi Irodalmi Társaság, a Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság rendes tagja, az Ifj. Keresztyén Egyesületek Szövetségének elnöke, Az Út felelős főszerkesztője. Szolgálati éveinek száma 21. Intézetünknel működik 1921 július 1. óta.

Dr. Gönczy Lajos, e. i. igazgató, a filozófiai pedagógiai tanszék nyilván. rendes tanára, aki megbízás folytán a gyakorlati theologiai tanszék tárgyainak egy részét látja el, zsinati tanári rendes képviselő, az Egyetemes Tanügybizottság tagja, igazgató-tanácsos, egyházkerületi képviselő, a Magyar Biblia Társulat választmányi tagja, a Teleki Théka alapítványi tanácsának, a kolozsvári egyházmegye tanácsának, a kolozsvári református leánygimnázium előljáróságának, a Ref. Kórház keblitanácsának, a kolozsvári egyházközség presbitériumának és iskolaszékének, Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának tagja. „Az En Kicsinyeim” szerkesztője. Szolgálati éveinek száma 19. Intézetünknel működik 1923 február 1. óta.

Dr. Nagy Géza, a keresztyén egyház történetének nyilvános rendes tanára, a kolozsvári egyházközség presbitere és iskolaszékének tagja, az Országos Zsinat póttagja, az Egyetemes Konvent Parochiális Könyvtár Bizottságának tagja, tartalékos táborigaznád, a Károlyi Gáspár Irodalmi Társaság Egyháztörténeti Adattárának szerkesztője. Szolgálati éveinek száma 16. Intézetünknel működik 1926 szeptember 1. óta.

Maksay Albert, az új-szövetségi tudományok tanszékének nyilvános rendes tanára, egyházkerületi tanácsbíró, a kolozsvári ref. egyházközség pótpresbitere, a Református Szeretetház előljárósági tagja, a „Református Család” felelős szerkesztője, az

Erdélyi Irodalmi Társaságnak és a Helikon írói közösségnek tagja, a Ferencz József Tudományegyetem bölcsészet-, nyelv- és történet-tudományi karán az angol nyelv lektora. Szolgálati éveinek száma: 17. Intézetünknel működik 1925 október 1. óta.

Nagy András, az ó-szövetségi theol. tudományok nyilvános rendes tanára, a főiskolás IKE felügyelője, egyházkerületi tanácsbíró, a kolozsvári ref. kollégium előjáróságának tagja, a konventi énekügyi bizottságnak és a theol. albizottságnak tagja, az „Ifjú Erdély” főszerkesztője, az Ifjú Erdély írattejesztése felügyelő-bizottságának elnöke, a külmisziói végrehajtóbizottság elnöke, a Református Család társszerkesztője. Szolgálati éve 6. Intézetünknel működik 1936 szept. 1. óta.

Dr. Musnai László, nagyenyedi kollégiumi vallástanár, az új-szövetségi tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Járosi Andor, ev. esperes-lelkész, a gyak. theol. tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Borbáth Dániel, a Diakonisszaintézet igazgató-lelkésze, a systematika-theologiai tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Nagy József, balázsfalvi lelkész, okl. vallástanár, a gyakorlati theol. tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Tunyogi Csapó András, budapesti hitoktató lelkész, az ó-szövetségi theol. tudományok m. tanára. Előadást ez évben nem tartott.

Dávid Gyula, székelyudvarhelyi lelkész, a systematika-theologiai tudományok m. tanára. Előadást ez évben nem tartott.

László Dezső, kolozsvári lelkész, országgyűlési képviselő, a gyakorlati theologia m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Dr. Biró Sándor, kolozsvári ref. koll. tanár, az egyháztörténelem m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Kiss Béla, evang. lelkész, a rendszeres theol. tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Kozma Tibor, árpástói lelkész, a gyakorlati theologia m. tanára.

Dr. Koronka István, egyetemes orvostudor, az egészségtan képesített tanára, intézeti orvos és intézetünkben a közegészségtan és orvosi ismeretek tanára. Intézetünknel működik 1932 július 1. óta. Szolgálati éveinek száma: 10.

Benedek Kálmán, zenetanár, ki az ének-zenét Nagy Gerő betegszabadsága alatt tanította, 1940 április 1-től az ének-zene megválasztott tanára.

Dr. Borbáth Samu, ügyvéd, az V. évfolyamon előadta „A jogi ismereteket” heti 1 órán.

Balázs János, koll. tanár, a román nyelvet tanította az I—IV. évfolyamoknak, heti 4 órán.

Dobry János, okleveles lelkész, levente-oktató, végezte heti 3 órában ifjúságunk levente-oktatását.

Az intézet háznagya: *Kovács Lajos*, aki az intézet gazdasági ügyei adminisztrációját végzi, továbbá mint pénztáros és ház-gondnok működött.

Szénior: *Mezey Lajos*, segédlelkész, aki az ifjúság barát pásztorációját végezte.

c) Hallgatók.

Hallgatóinkról az alábbi táblázatok adnak áttekintést:

1. Hallgatók illetősége:

Évfolyam	I.		II.		III.		IV.		V.		I–V.		
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	
Belratkozott	7	9	14	14	14	13	23	20	12	14	70	70	
Kerületünkben {	férfi	5	7	13	13	12	11	17	15	12	14	59	60
	nő	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1
Más kerületből	2	2	—	—	2	2	5	4	—	—	9	8	
Ág. hitv. evang.	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	
Szabadságon rehd. hallgató	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kilépett	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Meghalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen:	7	9	14	14	14	13	23	20	12	14	70	70	

2. Hallgatók szüleinek foglalkozása:

Szülők foglalkozása	I.	II.	III.	IV.	V.	Össze- sen
	é v e s e k é					
Lelkipásztor	1	7	1	7	4	20
Tanár, tanító	2	—	3	2	—	7
Tisztviselő	4	2	2	2	2	12
Egyéb értelmiségi	1	1	—	2	—	4
Katona, közbiztonsági szerv . .	—	—	—	—	—	—
Iparos, kereskedő	—	1	2	4	—	7
Földbirtokos, -művelő, őstermelő	1	3	5	2	8	19
Alkalmazott	—	—	—	1	—	1
Magánzó	—	—	—	—	—	—
Összesen:	9	14	13	20	14	70

3. Hallgatók nyelvtudása.

Mindnyájan magyar anyanyelvűek, kik közül beszélt: németül 8, olaszul 1, románul 59, franciául 12, szerbül 4, angolul 1.

4. Külföldi tanulmányozás.

Ebben az esztendőben sem tanult külföldön senki az ismert nehézségek miatt.

B) Anyagi állapot.

a) Jelentés az intézet anyagi helyzetéről.

1 Theologiai Fakultásunk ingatlan vagyona a Hitler-tér 13. és 15. sz. alatti épületből, a Farkas-utca 29. sz. alatti új házból, a f. év április 11-én vásárolt Tordai-út 18—20. sz. alatt levő házastelekből, a Békás-dűlőbeli két hold 850 négyzetöl területű gyümölcsös kertből, valamint a Bekess Károly által adományozott és a Borháncs-dűlőben elterülő 2 és fél hold szántóföldből áll. A főépületben intézetünk van elhelyezve, üzlethelyiségei bérbe vannak adva. A Farkas-utcai házban három tanárunk lakik, a Tordai-úti ház havi 315 pengőért kilenc lakónak van kiadva.

A Hitler-tér 15. sz. alatti házastelek bérlete a m. kir. Rendőr-séggel még mind a mai napig nincs rendezve, azonban havi 580 pengő 50 fillér előleget rendszeresen folyósít.

A folyó iskolaévben adtuk el a Kőrösi Csoma Sándor-utcában levő kis ingatlanunkat Kolozsvár városának 15.000 pengőért. Ezzel az összeggel, valamint az Apáczai-utcában levő házastelek árából fennmaradt 5.544 pengővel és megfelelő kölcsönrel vásároltuk meg özv. Czézner Ignácánétól a Tordai-út 18—20. szám alatt levő házastelket 35.000 pengőért.

2. Az intézet pénzvagyonából a különböző ősi ösztöndíjak elértéktelenedtek. Ösztöndíjakra a következő egyházmegyék küldtek adományt: Bekecsalji em. 600, Dési em. 208, Erdővidéki em. 244, Kalotaszegi em. 394, Kézdi em. 200, Nagysajói em. 65, Sepsi em. 182, Széki em. 378, Szilágyszolnoki em. 1001, Orbai em. 329, Udvarhelyi em. 545 pengő. Összesen 4.146 pengő. Értékpapírjainkban 3.709 pengő 40 fillér fekszik.

3. Fenti vagyomból gyümölcsözők az ingatlanok, melyeknek befolyt bruttó jövedelme az 1941—42. tanévben 36.280 pengő 21 fillér volt. Tőkénk után kamatjövödelmünk alig volt. Értékeinket az Előjáróság a theologia háznagya által, a gazdasági felügyelőtanár ellenőrzése mellett kezelletti. Az iskolai év tartama alatt leckepénz címén az előző évi hátralékkal együtt esedékes volt 12.039 pengő, ebből befolyt 6.879 pengő, hátralék 5.160 pengő, leckepénz-kedvezmény címen elengedettett 1.854 pengő.

4. Az 1941—42. évi költségvetésünket a mélt. Igazgatótanács 11.239—1932. sz. alatt jóváhagyta. Ennek végösszegei a következők voltak: szükséglet 177.146 pengő 33 fillér, fedezet 152.363 pengő 44 fillér, hiány 24.782 pengő 89 fillér. A nagy hiány fedezésére az államtól újabb segílyt kértünk, azonban beadványunkra⁹ a mai napig nem érkezett válasz.

5. Az egész iskolai év folyamán begyűlt perselypénzt, 536 pengő 46 fillért és egyéb adományokat a szegénysorsú hallgatók segítelyezésére fordítottuk.

Tanáraink nyugdíjtagsága, járulékaik összege rendezés alatt.

b) Internátus-konviktusi jelentés.

Az 1941/42. iskolai évben 59 theologiai hallgató, 5 nem theologus főiskolás (joghallgató, bölcész), 19 középiskolai tanuló és 7 segédlelkész, illetve útzótitkár lakott Fakultásunk bennlakásában. A bennlakók összes létszáma tehát ebben a tanévben 90 volt.

Két bennlakási szobánkat ebben az évben az egyházkerületi központi missziói iroda rendelkezésére bocsátottuk; ellenértékül 4 bennlakási hely díjának megfelelő összeget kapunk. A II. félévben 5 lakószobát a MÁV üzletvezetőségnek irodahelyiségül engedték át. E szobák közül három tulajdonképpen vendégszoba célját szolgálta volna, de mivel a vendégforgalmat és a vendégellátást az idén nem sikerült kielégítően megszervezni, a szobák átengedése nem ütközött nehézségbe. Két további szobából a bennlakó hallgatókat részben más bennlakási szobákban, részben pedig az I. félévre ideiglenesen játékkeremnek berendezett nagy internátusi szobában helyeztük el.

Az állandó jellegű bennlakókon kívül a theologiai internátust több ízben ideiglenes megszállók is igénybe vették. Így az egyházkerületi missziói központ által rendezett vezető-konferencia alkalmával 1942 március 1—5-ig 25 középiskolást, az Országos Theologus Szövetség konferenciája alkalmával 1942 április 27—29-ig 8 testvér theologiai hallgatót szállásoltunk el.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy még mindig nem nyert elintézését Előljáróságunknak az Egyházkerületi Főhatóság útján felterjesztett azon kérése, hogy az állam az 1895—1918. között 18 református tanárjelöltnek theologiónkon át folyósított ösztöndíját újra utalja ki. E tanárjelölt-ösztöndíjak birtokában nem kényszerült volna rá intézetünk, hogy a betöltetlen bennlakási helyekre középiskolai tanulókat vegyen fel, akiknek a Theologia feyvelmi és nevelési rendjébe való beilleszkedése a középiskolai rendtartás eltérő volta miatt nem sikerült a kellő mértékben, úgy, hogy ha ez a szükségintézkedés jövőre is megismétlődne, a középiskolások mellé külön felügyelő és nevelő lenne beállítandó.

A konviktusi étkezést 1941 szeptember havában 60-an, októberben 83-an, novemberben 72-en, decemberben 70-en, januárban

74-en vették igénybe. (Az októberi magasabb létszámnak az a magyarázata, hogy a belmissziói előadók konferenciájának résztvevői néhány napig a konviktusban étkeztek.) A konviktusi étkezők átlagos létszáma az I. félévben 72 volt.

Februárban 78, márciusban 72, áprilisban 73, májusban 72, júniusban 74 étkezője volt a konviktusnak. A II. félévi átlagos létszám 74 volt.

A nem theológiai hallgatók közül 3 egyetemi hallgató, 8 középiskolai tanuló és 1 utazótitkár vett részt rendszeresen a konviktusi étkezéseken. Ezeken kívül gyakran volt egy-két átmeneti étkezőnk is. Az 1942 március 1—5 között tartott vezető-képző konferencia alkalmával 80 középiskolás fiút és leányt látott el a konviktus ételmezéssel, az Országos Theologus Szövetség konferenciája idején 54 testvér theológiai hallgatót ételmeztünk az állandó létszámon felül. Az 1942 május 1-én tartott presbiteri konferencia 112 tagja szintén konviktusunkban étkezett. Végül 1942 május 2—5 között a központi missziói iroda vezető-képző konferenciájának 20 résztvevőjét (fiúk és leányok) ételmeztük.

A konviktus üzemének alig legyőzhető akadályát képezték az élelmiszerek beszerzésének egyre növekvő nehézségei. A drágulás fokozódása szintén nagy gondot okozott. Mindezek ellenére, hála a konviktust vezető Kovács Lajos háznagy a és felesége előrelátó gondoskodásának és odaadó munkásságának, a konviktus tagjai egész éven át mindvégig izletes és tápláló ételmezésben részesültek.

Az eredetileg évi 160 Pengőben megállapított internátusi díjat a II. félévben 170 Pengőre, a 390 Pengő konviktusi díjat 445 Pengőre kellett felemelni.

Az 1941/42. tanévre konviktusi díj címén az	
előző évi hátralékkal együtt esedékes volt	... .. 36.870·62 P.
ebből befolyt	... .. <u>24.783·92 P.</u>
Hátralék	... .. 12.086·70 P.

Az 1941/42. tanévre internátusi díj címén az	
előző évi hátralékkal együtt esedékes volt	... .. 21.618·44 P.
ebből befolyt	... .. <u>10.156·61 P.</u>
Hátralék	... .. 11.461·83 P.

Az összes konviktusi és internátusi hátralék ... 23.548·53 P.

c) Tan- és nevelőeszközök.

Intézetünk felszerelésében ebben az évben említésre méltó változás nem történt.

d) Könyvtári jelentés.

Az 1941—42. tanév végén könyvtárunk állománya 22.884 mű, 35.067 kötet. Ebből vásárlás 48 mű, 62 kötet, adomány 266 mű, 317 kötet. Adományoztak: Egyetemes Konvent 82 művet 87 kötetben, Magyar Tudományos Akadémia 25 művet 48 kötetben, dr. Kristóf György egyet. tanár 21 művet 21 kötetben, Szűcs János okl. lelkész, középiskolai tanárjelölt 28 művet 30 kötetben, özv. Bartha Lajosné 9 művet 11 kötetben, Hegyaljai Kiss Géza 9 művet 9 kötetben, dr. Tavaszy Sándor 7 művet 7 kötetben, dr. Révész Imre 5 művet 5 kötetben, dr. Tankó Béla 5 művet 5 kötetben, Magyar Nép- és Családvédelmi Szövetség 4 művet 4 kötetben, dr. Boér Elek (ifj.) 4 művet 5 kötetben, dr. Kiss Tihamér 3 művet 3 kötetben, dr. Szentpéteri Kun Béla 3 művet 3 kötetben, dr. Ravasz László 2 művet 2 kötetben, dr. Gönczy Lajos 2 művet 2 kötetben, dr. Borbáth Samu 2 művet 5 kötetben, Fülöp Ferenc 1 művet 2 kötetben, Debreceni Kollégium 2 művet 6 kötetben, Pécsi Kisebbségi Intézet 1 művet 3 kötetben, Magyar Történelmi Társaság 1 művet 2 kötetben, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, a Német Antikomintern Szövetség, Országos Református Szeretetszövetség, Országos Bethlen Gábor Szövetség, Bethlen-nyomda, Budapesti Református Theologia, Athenaeum, László Dezső, dr. Trócsányi Dezső, dr. Tóth Endre, dr. Mátyás Ernő, Gönczy Béla, Ács Tivadar, Dévay Lajos, Lukácsy Imre, dr. Nagy Sándor Béla, Ferenczi Ferenc, Major László Károly, Asmussen János, Adorjáni János, dr. Lukinich Imre, dr. Szentiványi Sándor, Györfi Ernő, Kovács István, Wünscher Frigyes, Walter Gyula, Szécsi Ferenc 1—1 művet 1—1 kötetben. Különböző évkönyveket, értesítőket, jegyzőkönyveket, tanrendekeket, emlékkönyveket, traktátusokat, egyházi és iskolai jelentéseket ajándékoztak dr. Imre Lajos, mint Az Út és dr. Tavaszy Sándor, mint a Református Szemle és a Kiáltó Szó szerkesztői 22 művet 29 kötetben.

Könyvtárunknak a következő folyóiratok jártak, jórészen fentnevezett szerkesztők adományozása folytán, részben rendelés útján: Református Szemle, Kiáltó Szó, Az Út, Ifjú Erdély, Keleti Ujság, Pásztortűz, Protestáns Szemle, Református Család, Református Élet, Református Ifjúság, Református Jövő, Reformátusok Lapja, Közlöny (Debreceni), Magyar Sajtó, Szövetkezeti Értesítő, Vasárnapi Szemle, Az én kicsinyeim, Debreceni Protestáns Lap, Egyházi Ujság, Egyházi Híradó, Erdélyi Múzeum, Evangélikus Élet, Fecske, Gyülekezeti Élet, Hajnal, Harangszó, Magyar Statisztikai Szemle, Református Világszemle, Magyar Egyház, Amerikai Magyar Reformátusok Lapja, Magvető, Országépítő, Szabadság, Énekszó, Keresztyén Igazság, Magyar Nép, Sárospataki Ifjúsági Közlöny, Szeretet, Magyar Út, Zsoltáros Kert, Lelkészegyesület, Magyar Ifjúság, Tiszántúl, Mustármag, Magyar Szemle, A nép, Parókia, Kelet Népe, Pro Christo, Magyar Nép- és Családvédelem,

Láthatár, Kisebbségi Körlevél, Der Ruf, Kirchliche Blätter für die reformierte Schweiz, Deutsches Pfarrerblatt, Evangelisches Missionsmagazin. — Külföldi, német, angol és francia folyóiratoktól ebben az évben is meg voltunk fosztva. Különösen nélkülöztük a német protestántizmus tudományos theologiai és más folyóiratait, amelyek a papírkorlátozás miatt jórésztben meg sem jelentek, amelyek pedig megjelentek, azok sem jutottak el hozzánk.

Az olvasóterembe elhelyezett kézikönyvtárunk állománya az év végén 256 mű 567 kötetben, ebben az évben a szaporulat 12 mű 12 kötetben. Az olvasóteremben naponként átlag 20—25 hallgató fordult meg és tanulmányozott. Tekintettel arra, hogy a szemináriumokban szintén megfelelő kézikönyvtár állott a hallgatók rendelkezésére s a szemináriumi helyiségek egész napon és este is nyitva voltak, a naponkénti tanulmányozók száma azt igazolja, hogy ifjúságunk a kínálkozó tanulmányozási lehetőségeket igyekezett felhasználni.

A tanári olvasóterem évi gyarapodása 21 mű 27 kötetben.

Kikölcsönöztünk hallgatóinknak otthoni használatra 658 művet, kívülállóknak 88 művet. A hallgatóink által használt könyvek számához hozzá kell vennünk azokat a műveket, amelyeket az olvasóteremben bocsátottunk rendelkezésükre. Sokan a könyvtárt az olvasóteremben használták, oda kértek ki könyveket, mivel alapvető műveket csak ott is használhattak.

Könyvtárunknak van szám- és szak-katalógusa. Ez utóbbi kéziratot könyvbe van foglalva s a folytonos használatlaltal el van viselve, úgyhogy vagy ki kell egészítenünk, vagy újra iratnunk s kiadnunk.

Mindazoknak, akik könyvtárunknak könyveket adományoztak, ezen az úton is kifejezzük hálás köszönetünket.

II.

Az intézet működése.

A) Adatok az 1941—1942. iskolai év történetéhez.

1. **A tanév dátumai.** A tanévet 1941. szeptember 14-én, vasárnap nyitottuk meg. Imádkozott és igét hirdetett Vásárhelyi János püspök, évnnyitó beszédet mondott dr. Gönczy Lajos igazgató, végül fogadalmat tettek az újonnan felvett hallgatók. Gyülekezeti ének nyitotta meg és zárta be az ünnepséget, amelyen résztvettek az Elöljáróságon, Tanárkaron, Ifjúságon kívül a testvérintézetek, az egyház képviselői és a hatóságok kiküldöttei. A szokottnál ünnepélyesebb színt nyert az évnnyitó az által, hogy a hazatért Ferenc József-Tudományegyetem rectora és dekanjai hivatalosan és testületileg vettek részt az ünnepélyen, annyi esztendő után most először. Az igazgatói évmegnyitó beszéd az Értesítő elején olvasható.

Az éveleji dátumok a következők voltak: javító és pótkollokviumok szeptember 8—9., minősítővizsga szeptember 10, alapvizsga szeptember 11., beiratkozások szeptember 12—13., előadások kezdete szeptember 15.

Isten kegyelméből az egész esztendőben zavartalanul folytatható a munka, az előre megállapított terv szerint. Az I. félévi kollokviumokat 1942. január 19—30. napjain tartottuk meg. A II. félévi előadások 1942 február 6-án kezdődtek. A karácsonyi szünet 1941. december 19—1942. január 6-ig, a húsvéti március 31—április 14., a pünkösd május 22—27. Szünnapot tartottunk az összes hivatalos ünnepeken. A II. félévi előadásokat május 22-én végeztük, a kollokviumokat május 27—június 5. napjain vettük be.

Az évet június 6-án, szombaton zártuk be a szokásos ünnepélyvel, melyen az Igét Vásárhelyi János püspök hirdette. Az ünnepély programjában jutalmak, pályadíjak kiosztása, ifjúsági egyesületek jelentéseinek felolvasása, végzett hallgatók ünnepélyes kibocsátása, az igazgatói évváró beszéd és évváró imádság foglalt helyet. Gyülekezeti ének nyitotta meg és zárta be. Az évváró bibliamagyarázat és beszéd az Értesítő elején olvasható.

2. **Nyári munkaprogramm.** A theologiai Szabályzat 272. §-a a következőket tartalmazza:

„Az Isten országa szolgálatára készülőknek állandóan benne kell élniök e munka légkörében. Ezért a tanárkar évről-évre megállapítja azt a munkaprogrammot, amelyet az összes hallgatóknak a nyári szünetben el kell végezniök. E program két részből áll: 1. elméleti és 2. gyakorlati-gyülekezeti feladatok. Az elméleti feladat, amely évfolyamonként állapítatik meg: a Szentírás, a hitvallások, az Institutió és jelentősebb modern theologiai művek tanulmányozása. Ennek tételeit, melyek közül sohasem hiányozhatnak a szentírási tételek, évről-évre állapítja meg a tanárkar és a tételek írásban dolgozandók ki és adandók be. A gyakorlati feladat abban áll, hogy minden hallgató a nyári szünet alatt abban a gyülekezetben, amelyben tartózkodik, a lelkész felügyelete alatt köteles legalább heti 4 órai gyülekezeti munkát végezni. Ilyen munka gyanánt számít: hétköznapi, vasárnapi istentiszteletek végzése, irodai munka, vasárnapi iskola, bibliakör vezetése, segédkezés vallásos összejövetel rendezésében, énektanítás stb. Köteles továbbá a szomszédos szórványok gondozásában, az írattejesztés propagálásában és megindításában, a nagyobb gyülekezetek szélein alakult új települések hiveinek összeírásában és gondozásában segídeni. Ajánlatos, hogy támogassa a szomszédos gyülekezetet is, ha ott nincs vakációzó theologus, különösen, ha a lelkészi állás üresedésben van. Mindezekről a munkákról köteles illetékes lelkészének, akinek engedélyével és felügyelete alatt munkálkodott, írásban beszámolni. Köteles az összes munkáiról pontos naplót vezetni, amelyet illetékes lelkéssel láttamoztatva az összes munkákról szóló szolgálati bizonyítvánnyal, valamint az elméleti tételekkel együtt a beiratkozáskor benyújt a Fakultás igazgatójához, aki enélkül be nem írhatja. A munkaprogram kidolgozása alól részben vagy egészben az igazgató adhat előzetes kérésre felmentést. A munkaprogram legkiválóbb elvégzői jutalomban részesülnek. A hanyagok hanyagságuk mérve szerint fegyelmi büntetés alá esnek.“

I. évet végzettek munkaprogrammja :

1. Szentírás tanulmányozás :

- a) Jeremiás élete, kora és igehirdetése könyve alapján.
- b) Az Isten országáról szóló hasonlatok az evangéliumokban. (Megegyezések és eltérések.)

2. Tudományos munka :

Eloolvassák és kivonatolják a Károlyi Emlékkönyv I. részét, 1—168. old., valamint az Institutió II. könyv IX—XI. fejezeteit.

II. évet végzettek munkaprogrammja :

1. Szentírás tanulmányozás :

- a) A papság eredete, szerepe és rendeltetése az ószövetségben.
- b) Jézus magataratása a zsidósággal szemben az evangéliumokban.

2. Tudományos munka:

Eloolvassák és kivonatolják a Károlyi Emlékkönyv II. részét, 160—239. old., valamint az Institutio III. könyv XX. fejezetét.

III. évet végzettek munkaprogramja:

1. Szentírás tanulmányozás:

- a) A királyság eredete, szerepe, rendeltetése az ószövetségben.
- b) Jézus halálának és feltámadásának jelentése Pál leveleiben.

2. Tudományos munka:

Eloolvassák és kivonatolják a Károlyi Emlékkönyv III. részét, 240—373. old., valamint az Institutio III. könyv XXI—XXIV. fejezeteit.

3. **Akadémiai istentiszteleteinket** Fakultásunk dísztermében ebben az évben is minden vasárnap délelőtt 11 órással megtartottuk október 31-től Szentháromság vasárnapjáig, azaz május 31-ig. Hallgatóink, valamint a helybeli gyülekezet sok tagja látogatta ezeket az istentiszteleteket olyan számban, hogy a terem legtöbbször alig bírta befogadni az összegyűlteket. Az egész év folyamán 582 P. 33 f. perselypénz folyt be, amelyből hallgatóink segélyezésére 526 pengő 46 fillért, a Körösi Csoma Sándor szoborra 39 P. 16 fillért és a Diakonissza-intézet javára 16. P. 71 fillért fordítottunk.

I.

A reformáció emléknapijától az esztendő utolsó vasárnapjáig.

(1941 október 31-től 1941 december 28-ig.)

1. **Október 31.** (Reformáció emléknapija.) Máté ev. 16 : 19. Isten országának kulcsa. Prédikál . . . . . *Dr. Nagy Géza.*
2. **November 2.** Lukács ev. 12 : 32. Istenországa a legnagyobb ajándék. Prédikál . . . . . *Maksay Albert.*
3. **November 9.** I. Thess. 2 : 12. Istenországába meghívottak viselkedése. Prédikál . . . . . *Nagy András.*
4. **November 16.** Lukács ev. 18 : 17. Istenországának feltétele. Prédikál . . . . . *Dr. Tavaszy Sándor.*
5. **November 23.** Máté ev. 6 : 33. Istenországa erőfeszítést kíván. Prédikál . . . . . *Dr. Gönczy Lajos.*
6. **November 30.** (Advent, úrvacsoraosztással.) Márk 4 : 26—29. Istenországa türelmet kíván. Prédikál . . . . . *Dr. Imre Lajos.*
Ágendázik . . . . . *Nagy András.*
7. **December 7.** Máté ev. 13 : 24—30. Istenországa és a gonoszság. Prédikál . . . . . *Borbáth Dániel.*
8. **December 14.** Máté ev. 13 : 47—50. Istenországa és az utolsó ítélet. Prédikál . . . . . *Vásárhelyi János*
9. **December 21.** Máté ev. 18 : 23—35. Istenországa ítélet az emberi természet felett. Prédikál . . . . . *Járosi Andor.*

10. **December 25.** (Karácsony, úrvacsoraosztással.) Luk. ev. 17 : 20—21. Istenországa miközöttünk. Prédikál *Dr. Gönczy Lajos.*
 Ágendázik . . . . . *Dr. Imre Lajos.*
11. **December 28.** I. János 4 : 16. Istenországában élni, a szeretetben élni. Prédikál . . . . . *Dr. Nagy Géza.*

II.

Ujesztendőől Húsvét Vasárnapjáig.

(1942 január 1-től 1942 április 5-ig.)

1. **Január 1.** (Újév.) V. Móz. 5. r. 29 v. alapján prédikál : *Maksay Albert.*
2. **Január 4.** Lukács ev. 5. r. 1—11. v. alapján prédikál : *Nagy András.*
3. **Január 11.** Lukács ev. 9. r. 12—17. v. alapján prédikál : *Dr. Tavaszy Sándor.*
4. **Január 18.** Máté ev. 14. r. 25—33. v. alapján prédikál : *Dr. Imre Lajos.*
5. **Január 25.** Márk ev. 11. r. 12—14, 20—24. a. prédikál : *Dr. Gönczy Lajos.*
6. **Február 1.** Luk. ev. 7. r. 11—17. alapján prédikál : *Dr. Nagy Géza.*
7. **Február 8.** János ev. 2. r. 1—11. v. alapján prédikál : *Járost Andor.*
8. **Február 15.** Luk. ev. 8. r. 41—56. v. alapján prédikál : *Nagy András.*
9. **Február 22.** (Böjtfővasárnap, úrvacsoraosztással.) Luk. ev. 22. r. 39—45. v. alapján prédikál . . . . . *Maksay Albert.*
 Ágendázik, ... *Dr. Imre Lajos.*
10. **Március 1.** Máté ev. 26. r. 56/b v. alapján prédikál : *Dr. Gönczy Lajos*
11. **Március 8.** János. ev. 18. r. 13—23. alapján prédikál : *Borbáth Dániel.*
12. **Március 15.** Luk. ev. 22. r. 63—65. v. alapján prédikál : *Nagy András.*
13. **Március 22.** Máté ev. 27. r. 26—30. alapján prédikál : *Dr. Imre Lajos.*
14. **Március 29.** Máté ev. 21. r. 1—17. v. alapján prédikál : *Dr. Nagy Géza.*
15. **Április 3.** (Nagypéntek.) Máté ev. 27. r. 46—50. v. alapján prédikál . . . . . *Dr. Gönczy Lajos.*
16. **Április 5.** (Húsvét, úrvacsoraosztással.) Máté 28. r. 8—10. v. alapján prédikál . . . . . *Dr. Tavaszy Sándor.*
 Ágendázik . . . . . *Dr. Gönczy Lajos.*

III.

Húsvét utáni vasárnaptól Szentháromság vasárnapjáig.

(1942 április 12-től 1942 május 31-ig.)

1. **Április 12.** Apostolok csel. 9 : 3—6. alapján prédikál : *Nagy András.*
2. **Április 19.** Apostolok csel. 9 : 10—16. alapján prédikál : *Dr. Imre Lajos.*
3. **Április 26.** Apostolok csel. 18 : 9—10. alapján prédikál : *Dr. Makka Sándor.*
4. **Május 3.** Apostolok csel. 23 : 11. alapján prédikál : *Dr. Gönczy Lajos.*
5. **Május 10.** Jelenések könyve 1 : 9—20. alapján prédikál : *Dr. Tavaszy Sándor.*
6. **Május 14.** (Áldozócsütörtök.) Máté ev. 28 : 20/b alapján prédikál : . . . . . *Dr. Gönczy Lajos.*
7. **Május 17.** János ev. 14 : 16—17. alapján prédikál : . . *Dr. Imre Lajos.*
8. **Május 24.** (Pünkösd, úrvacsoraosztással.) Galata levél 5 : 22. alapján prédikál : . . . . . *Dr. Nagy Géza.*
 Ágendázik : . . . . . *Maksay Alaert.*
9. **Május 31.** (Szentháromságvasárnap.) II. Korinthusi lev. 13 : 13. alapján prédikál : . . . . . *Maksay Albert.*

Az adventi, karácsonyi, böjtfővasárnap, húsvéti és pünkösdüri úrvacsora előtti nagyhetekeket is megtartottuk, mely alkalmakkor a professzorok felváltva szolgáltak.

Az úrasztalát minden alkalommal Fodor Sándor kereskedő látta el borral. Karácsonykor dr. Nagy Emil 10 P.-t, húsvétkor Bekess Károly kenyeret és pünkösdkor Nagy Jenő 10 P.-t adományozott az úrasztala ellátására.

4. **Akadémiai estélyt** az iskolai év folyamán 5 alkalommal tartottunk az alábbi időpontban és programmal:

1. *Október 31-én*, a reformáció emléknapján d. u. 6 órai kezdettel: Gyülekezeti ének, előadást tartott *dr. Nagy Géza*: „A reformáció követelménye a mai élet számára” címen, Vikár 37. zsoltárát énekelte a *Fakultás énekkara*, *Nagy Sára* szavalt, gyülekezeti ének.

2. *Március 8-án* este 6 órai kezdettel előadást tartott *dr. Gönczy Lajos*: „A délerdélyi reformátusok helyzete” címen.

3. *Március 22-én* este 6 órai kezdettel előadást tartott *Nagy András*: „A szórványkérdés a hit szemével nézve” címen.

4. *Április 12-én* este 8 órai kezdettel előadást tartott *dr. Nagy Géza*: „Állami, társadalmi, egyházi szeretetmunka” címen.

5. *Április 19-én* este 9 órai kezdettel előadást tartott *Maksay Albert*: „Emlékezés Körösi Csoma Sándorra” címen. Vikár Sándor: „Örvendezetek”, énekelte a *Fakultás énekkara*. S. Bach: „Te légy velem”, és „Gondolj ember halálodra”, énekelte *Lőrincz Zsuzsa* operaénekesnő. Áprily Lajos: „A zarándok”, elmondotta *Tompa László* II. éves hallgató. Himnusz, énekelte a *Fakultás énekkara*.

Ezekén kívül megtartottuk az ifjúság rendezésében a *március 15-iki* ünnepélyt. „Hiszekegy”, énekelte a *Fakultás énekkara*. Ady: „Márciusi naphoz”, szavalta *Tompa László* II. é. hallgató. Előadást tartott *László Dezső* belv. lelkipásztor: „Teljes szabadság” címen. Koudela Géza: „Magyar Miatyánk”, énekelte *dr. Sinkáné Czeglédy Emmi* énektanárnő. Vörösmarty Mihály: „Himnusz”, szavalta *Tompa László* II. é. hallgató. Szózat, énekelte a *Fakultás énekkara*.

5. **Konferenciák.** a) *Az első éves hallgatókkal* megtartottuk a szokásos éveleji konferenciákat, hogy megismertessük velük azokat a követelményeket, amelyeket eléjük az intézet élete, munkája és a hivatásra való készülés állít. Ezek során a következő megbeszéléssel kapcsolatos előadások szerepeltek:

Hogyan tanulmányozzok? *Dr. Tavaszy Sándor*.

Mit várok én a theológiától és mit vár tőlem a theologia? *Nagy András*.

Az intézeti rend. *Maksay Albert*.

A tiszta élet. *Dr. Koronka István*.

b) *Igazgatói konferenciákat* az év folyamán többször, rendszerint a szombat esti préces után tartottunk, melyeken aktuális intézeti kérdések kerültek megbeszélésre.

c) *A református theologiai tanárok országos konferenciáját* 1941 december 3—4. napjain Sárospatakon tartottuk meg. Intéztünk dr. Tavasz Sándor, dr. Imre Lajos, dr. Nagy Géza és dr. Gönczy Lajos képviselték.

d) *Rendes theologus konferenciánkat* február 2—4. napjain tartottuk meg az alábbi programmal:

Február 2, hétfő:

D. e. 1/210—10-ig: Áhitat. Máté ev. 20, 25—28. alapján tartotta: *Barabás Mihály* V. éves hallgató, ifjúsági elnök. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel: „Az új népiség a református theologia megvilágításában” címen. Bevezette: *László Dezső* belvárosi lelképásztor. D. u. 4—6-ig: Megbeszélés egy csoportban: „A theologushány és a theologusok”. Az esti előadás „Egyházunk mai helyzete és feladatai az egyetemes magyar református egyházzal kapcsolatban” címen *Vásárhelyi János* püspök gyengélkedése miatt elmaradt.

Február 3, kedd:

D. e. 1/210—10-ig: Áhitat. Máté ev. 5, 43—47. alapján tartotta; *Szabó Bálint* V. éves hallgató. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel: „A zsidókérdés református keresztényen felfogás szerint” címen. Bevezette: *Nagy András* theol. professzor. D. u. 4—6-ig; Megbeszélés egy csoportban: „Isten és a népem iránti szeretet viszonya”. 6—7-ig: Előadás. „Az EMKE és magyar lelképásztor” címen tartotta: *Dr. Szathmáry Lajos* az EMKE alelnöke.

Február 4, szerda:

D. e. 1/210—10-ig: Áhitat. Máté 25, 40—45. alapján tartotta: *Herman János* IV. éves hallgató. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel: „Az erdélyi reformátusság nemzeti feladatai” címen. Bevezette: *Dr. Juhász István* ref. lelkész, intézeti tanár. D. u. 4—6-ig: Megbeszélés egy csoportban: „Mit ér az ember, ha theologus?” Az esti előadás „A reformátusok helyzete” címen *Dr. Borbáth Sámuel* ügyvéd elfoglaltsága miatt elmaradt. 6—7-ig: Záróáhitat. János 12, 26. alapján tartotta: *Dr. Gönczy Lajos* theol. igazgató.

e) *A Református Theologusok Országos Szövetsége* ápr. 26—29. napjain Fakultásunkon tartotta szokásos évi konferenciáját, mely alkalommal a többi testvérintézetek hallgatói közül mintegy hatvanan voltak vendégei a mi ifjúságunknak. Konferenciái előadások, megbeszélések töltötték ki ezeket a napokat. 28-án este a Szövetség estélyt rendezett a nagyközönség részére, melyen dr. Makkai Sándor debreceni egyetemi professzor tartott előadást „Egyházunk belső feladatai” címen.

6. Précesek és bibliórák. Ifjúságunk lelkinovelésére szolgáló eddig is meglevő alkalmakat az idén is fenntartottuk, hogy a theologiai tudományok tanulmányozása mellett minél több és áldottabb alkalmuk legyen a lelkielmélyülésre és főként Isten Igéjében való elmerülésre.

A mindennapi précesek szolgáltak erre elsősorban, amelyeket minden reggel 8—1/49 óráig a díszteremben tartottunk s amelyeken az ifjúság tagjai végezték a szolgálatot, beosztás szerint.

Bibliórát tartottunk minden héten szerdán este, amikor az ifjúság hét csoportban, a rendes professzorok és a szénior vezetése mellett gyűlt össze az Ige tanulmányozására s amelyeken minden alkalommal az ifjúság köréből önként vállalkozók vezették be a bibliórát a minden csoport által külön-külön megállapított terv szerint. A baráti találkozásnak, az újabb munkák és feladatok meglátásának, lelki nehézségek megbeszélésének, az imádságban való közösségnek rendkívül áldott alkalmak voltak ezek. A bibliakörökben 40-74 P. gyűlt be, melyből 20-74 P. külmiszióra és 20 P-öt az árvák javára fordított az ifjúság.

A szombat esti préceseken az intézet professzorai és széniora szolgáltak beosztás szerint, melyeken, mint az intézet házi istentiszteletein, a professzorokon és ifjúságon kívül a professzorok családjai is résztvettek. Szeptember 20-tól május 30-áig, az év első szombatjától az utolsóig — a vakációkat kivéve — szólt hozzánk ezeken az alkalmakon az Ige, az első félévben a II. Korinthusi levél, a második félévben a Mózes I. könyve alapján. E szombat esték úgy belenőttek életünkbe és annyi áldás forrásai voltak, hogy nem tudtunk érettük eléggé hálásak lenni Istennek.

Az Úr szent vacsoráját is kiszolgáltattuk két alkalommal akadémiai istentiszteletek során az ifjúságnak, advent első vasárnapján és böjt fővasárnapján. A három nagy ünnep első napján is kiszolgáltattuk a szentvacsorát akadémiai istentiszteletünk gyűlekezetének. Az úrvacsoraosztások előtt a bűnbánati hetet mindig megtartottuk, reggel 8 órakor és este 7 órakor. Este a professzorok végezték a szolgálatot, reggel az ifjúság.

7. A református nők bibliaköre, mint évek óta, úgy ez évben is, minden hétfőn délután 6 órakor tanácstermünkben biblióráját megtartotta. A professzorokon kívül *Székely János* vallástanár, *László Dezső* lelkész, theol. m. tanár, *Járosi Andor* ev. esperes, theol. m. tanár és a szénior vezették a bibliórákat, amelyeken a keresztyén élet, különösképpen az imádság kérdései képezték a megbeszélés anyagát, kijelölt bibliai lokusok alapján.

A kolozsvári Keresztyén Szövetségesek részére az egyik tanteremben minden vasárnap délután 4 órakor tartottunk a professzorok és a szénior vezetésével bibliórát, melyen mind a két félévben a *Zsoltárok* könyve alapján szólt az igehirdetés.

8. Hivatalos képviseltek, üdvözlések, részvétnyilvánítások.

1. 1941 július 2-án Budapesten az *Egyetemes Tanügyi Bizottság* theologiai szakbizottságának ülésén *dr. Gönczy Lajos* igazgató.

2. 1941 szeptember 5-én és 11-én testületileg vettünk részt *Kolozsvár felszabadulási ünnepén.*

3. 1941 szeptember 20-án a kolozsvári *Gazdasági Akadémia* évnyitó ünnepélyén *Maksay Albert* és *Nagy András* professzorok képviselték a Fakultást.

4. 1941 szeptember 24-én tanárkar és ifjúság testületileg vett részt a *Széchenyi-emlékfáklya* gyűjtési ünnepen.

5. 1941 október 5-én tanárkar testületileg vett részt a Széchenyi-munkaközösség és az EMKE *Széchenyi-ünnepségén*.

6. 1941 október 6-án tanárkar és ifjúság testületileg vett részt a Farkas-utcai *ünnepi istentiszteleten*.

7. 1941 október 12-én *egyetemi évnyitó* istentiszteleten, *templomrenoválási hálaadóistentiszteleten* a Farkas-utcai templomban és az *egyetem évnyitó ünnepélyén* a Mátyás Diák-házban vettünk részt tanárkar és ifjúság.

8. 1941 október 19-én az *Erdélyi Evangélikus Egyház-megye* alakuló gyűlésén tanárkar testületileg, ifjúság képviselőileg vett részt.

9. 1941 november 11-én testületileg vettünk részt az újból magyarrá lett kolozsvári *Nemzeti Színház* ünnepi megnyitóján.

10. 1941 november 16-án *Józan Miklós* unitárius püspök beiktatási ünnepségén *dr. Gönczy Lajos* igazgató és *dr. Nagy Géza* professzor képviselték az intézetet.

11. 1941 december 3—4-én a *theologiai tanárok orsz. konferenciáján* *dr. Gönczy Lajos*, *dr. Imre Lajos*, *dr. Nagy Géza* és *dr. Tavasz Sándor* vettek részt.

12. 1941 december 31-én *Püspök úr* újévi üdvözlésén testületileg vett részt a tanárkar.

13. 1942 január 18-án *Bárdossy László* miniszterelnök úr tiszteletére adott ebédén *dr. Gönczy Lajos* képviselte az intézetet.

14. 1942 február 23-án Miskolcon *dr. Enyedv Andor* püspök beiktatásán *dr. Gönczy Lajos* és *dr. Tavasz Sándor* képviselték az intézetet.

15. 1942 március 14-én a *KMDSZ* helyiségeinek megnyitó ünnepén *dr. Gönczy Lajos* képviselte az intézetet.

16. 1942 március 15-én tanárkar és ifjúság testületileg vett részt *Kolozsvár nemzeti ünnepén*.

17. 1942 március 25-én a kormányzóhelyettesné Oföméltósága jelenlétében tartott *MANSZ* díszgyűlésen *dr. Gönczy Lajos* igazgató vett részt.

18. 1942 március 29-én az *Országos Szeretetszövetség* estélyén tanárkar és ifjúság testületileg vett részt.

19. 1942 április 9-én Budapesten az *országos zsinaton* *dr. Tavasz Sándor*, *dr. Imre Lajos* és *dr. Gönczy Lajos* vettek részt.

20. 1942 április 18-án az egyetem *díszdoktor-avatási ünnepén* *dr. Gönczy Lajos* képviselte az intézetet.

21. 1942 április 25-én *Kállay Miklós* miniszterelnök úr tiszteletére a kolozsvári Nemzeti Színházban adott díszelőadáson *dr. Gönczy Lajos* igazgató képviselte az intézetet.

22. 1942 április 27—29. napjain az *Országos Református Theologus Szövetség* kolozsvári konferenciáján tanárkar és ifjúság testületileg vett részt.

23. 1942 május 29-én az *egyetem évzáró ünnepén* dr. *Gönczy Lajos* képviselte az intézetet.

24. 1942 június 7-én kolozsvári *Magyar Napon* dr. *Nagy Géza* és dr. *Gönczy Lajos* képviselte intézetünket.

25. 1942 június 20-án az *Erdélyi Evangélikus Egyházmege* estélyén dr. *Gönczy Lajos* képviselte az intézetet.

26. *Üdvözlések.* — Dr. *Ravasz László* dunamelléki püspök, konventi elnök urat püspöki szolgálata 20 éves fordulója alkalmával, dr. *Bartók György* egyetemi professzor, előjárósági tag urat kitüntetése alkalmával, D. Dr. *Révész Imre* tiszántúli püspököt az Egyetemes Tanügyi Bizottság elnöki székének elfoglalása alkalmával, br. *Bánffy Dániel* földmivelésügyi miniszter urat kitüntetése alkalmával üdvözlöttük.

27. *Részvétünket fejeztük ki:* Dr. *Vásárhelyi János* egyetemi tanár, *Nagy András* professzor *Édesanyja*; *Reményik Sándor*, özv. *Báthory Józsefné* igazgatónő, *Zsizsmann Rezső* konzervatoriumi igazgató, *Farkas István* püspök, *Nagy Gábor Lajos* ny. tanár, *Báthori Gyula* tanár, dr. *Pálosi Ervin* egyetemi tanár, *Bartha Lajos* ny. lelkész, dr. *Burchard Gantenbein*, *Rapp Károly* tanár, *Boér Károly* ny. lelkész, özv. *Dobolyi Mózesné*, *Antal Géza* egyhm. főjegyző, dr. *Varga Béla* egyetemi tanár, özv. *Sántha Ferencné*, *Györke János* esperes elhunytá alkalmából.

9. Az intézet életének nevezetesebb eseményei.

a) Az egész esztendő legkiemelkedőbb eseménye az a történelmi nevezetességű tény volt, hogy 22 esztendei szünetelés után ebben az iskolai évben *helyre állíthattuk a Ferenc József-Tudományegyetemmel a régi kapcsolatot a régi feltételek mellett*: hallgatóink heti 10 órával a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi fakultás rendes hallgatói lehetnek. A régi tradíció szerint az I—II. éves hallgatók kötelezve vannak az egyetemre való beiratkozásra, ott hallgatván kollokviumi kötelezettséggel a filozófiát és pedagógiát, míg a többi évfolyam hallgatói számára az egyetemi tanulmányozás fakultatívvá tételét.

b) Ifjúságunk anyagi helyzetére vonatkozólag nagyon emlékeztető volt és lesz az 1941—42. esztendő, amikor élvezetében léphetett annak a *12.000 pengő*t kitevő ösztöndíj *segélynek*, melyet *Vásárhelyi János* püspök, intézetünk főfelügyelője kezdeményezésére felerészben az egyházkerület, felerészben az egyházmegek vállaltak.

c) *Bekess Károly* volt theol. háznagy, táblai sh. főigazgató és neje *Lukács Ilona* céladományként Fakultásunknak ajándékozta a kolozsvári Borháncs dűlőben levő 2¹/_a holdnyi ingatlanát segélyezés céljára.

d) *Magyar Református Theologiai Hallgatók Országos Szövetsége* 1942. április 27—29. napjain intézetünkben tartotta konferenciáját.

e) 1942. május 2—12. napjain theologus *énekkarunk* Benedek Kálmán énektanárunk vezetése alatt országos *hangversenykörútat* tett, mely alkalommal május 4-én *Budapesten* a Zene-művészeti Főiskola hangversenytermében, rádióközvetítéssel, május 5-én *Szabadkán*, május 7-én *Bácsfeketehegy*en, május 8-án *Kossuthfalván* és május 10-én *Szegeden* adott hangversenyt, mindenütt nagy sikerrel. A körútra elkísérte az énekkart Maksay Albert professzor aa, aki mindenütt Fakultásunk munkáját ismertető előadást tartott. A hangversenykörút sikeréért ezuton is hálás köszönetet mondunk *dr. Ravasz László* püspök, *dr. Szabolcska László* esperes-lelkész, *Bognár István* tanár, *Kock J. Zsigmond* szabadkai lelkész, *Ágoston Sándor* püspök, *Dévay Lajos* kossuthfalvi lelkész, *Bakó László* szegedi lelkész, *dr. Koch Sándor* szegedi egyetemi professzor uraknak, a megtisztelő szívélyességért, mellyel az énekkart kítüntetni, a fáradozásért, mellyel a rendezés munkáját végezni kegyesek voltak. Köszönet illesse a szabadkai, bácsfeketehgyi, kossuthfalvi, szegedi gyülekezeteket és közönséget azért a megbecsülő szeretetért, mellyel kántusunkat fogadni, ellátni szivesek voltak. Végül köszönetet mondunk *Maksay Albert* professzor aa-nak, aki a 10 napos körút minden fáradságát vállalni szives volt és *Benedek Kálmán* énektanár aa-nak, kinek lelkesedése, fáradhatatlansága és művészi hozzáértése emelte énekkarunkat arra a magas színvonalra, mely lehetővé tette egy ilyen körút sikeres lebonyolítását. És elismerésünket fejezzük ki az *énekkar minden tagjának* azért, hogy úgy éneklésükkel, mint fegyelmezett, megnyerő viselkedésükkel mindenütt öregbítették intézetünk jó hírnevét és jó emléket hagytak maguk után.

f) A *középiszkolai vallástanárképesítő bizottság* megalakítását és a vallástanárképesítő vizsgálat bevezetését az 1942—44. évi 3 éves ciklusra az Egyetemes Konvent az erdélyi református egyházkerületre bizta, hogy ezáltal is bekapcsolja hazatért egyházunkat az egyetemes magyar református egyház életébe. Az első vizsgálatot 1942. június 9—11. napjain tartottuk meg intézetünkben.

10. Fontosabb főhatósági és tanárkari határozatok.

a) Vallás- és közoktatásügyi minisztérium 13.864/1941. II. sz. rendeletével évi 50.000 P. rendkívüli segílyt engedélyezett.

b) Vallás- és közoktatásügyi minisztérium 41.150/1941. IV. sz. rendeletével a bölcsészeti karra beiratkozó hallgatóinknak kedvezményes díj fizetést engedélyez.

c) Igazgatótanács 5469/1941. sz. a. a *háznagyi állásnak* ideiglenesen, egy évre Kovács Lajos tanító aával való betöltését jóváhagyja.

d) Igazgatótanács 9046/1941. I. sz. a. leiratával értesít, hogy *5 egész és 10 fél stipendiumot* létesít theologiai hallgatók részére, egy teljes stipendiumot 600 pengőben állapítván meg, és ugyanennyi számú stipendium létesítésére hívta fel az egyház-megyéket és a gyülekezeteket.

e) Tanárkar 372/1941. és 495/1941. jkvi számú határozatával megállapítja az *egyházkerületi és egyházmegyei stipendiumok kezelési szabályzatát*.

f) Tanárkar 401/1941. jkvi számú határozatával kimondja, hogy a hallgatókat teljes *levente-kiképzésben* részesíti. Az oktatás végzésére Dobry János okleveles lelkész, levente-oktatót kéri fel.

g) Tanárkar 459/1941. jkvi sz. a. *államsegély* emelése érdekében felfolyamodással él.

h) Igazgatótanács 7805/1941. V. sz. körlevele az egyházi tisztviselők *segélyegylete* újjászervezése tárgyában.

i) Tanárkar 505/1941. jkvi szám alatt az intézet *tanulmányi és nevelési rendtartását* átvizsgálja.

j) Egyetemes Konvent 248/1941. jkvi sz. határozatával az 1942—1944. évi ciklusra Kolozsvárt jelöli ki az országos *vallás-tanárképesítő vizsgálobizottság* székhelyét.

k) Tanárkar 29/1942. jkvi sz. határozatával a kolozsvári M. kir. Gazdasági Akadémiát kéri fel *V. évesek gazdasági tanfolyamának* vezetésére.

l) Tanárkar 43/1942. jkvi sz. határozatával elvileg hozzájárul a *Kőrösi Csoma Sándor-utcai telek* 15.000 pengőért a városnak leendő eladásához.

ly) Tanárkar 56/1942. jkvi sz. alatt részletes előterjesztést tesz *tanulmányi rendtartásunknak* a konventi rendtartással való összhangbahozása tárgyában.

m) Tanárkar 66/1942. jkvi sz. alatt elhatározza a *Tordai-út 18—20. sz. alatti házastelek* 35.000 pengőért való megvásárlását.

n) Egyetemes Konvent 1181/1942. sz. alatti körlevele a *családi pótlékre* vonatkozó legfontosabb tudnivalókról.

ny) Tanárkar 91/1942. jkvi sz. alatt elhatározza az „*Erdélyi szeminárium*“ megalakítását.

o) M. kir. földművelésügyi Miniszter úr költségmentesen engedélyezi az *V. évesek gazdasági tanfolyamának* a kolozsvári Gazdasági Akadémián leendő lefolytatását, fedezvén a felmerülő óradíjakat.

p) Igazgatótanács 2746/1942. II. sz. alatt jóváhagyja a *Tordai-út 18—20. sz. alatti házastelek* megvásárlását, a szükséges kölcsön felvételével együtt.

r) Igazgatótanács 986/1942. IV. sz. a megalakítja a *középiskolai vallás-tanárképesítő vizsgálobizottságot*.

s) Tanárkar 146/1942. jkvi sz. alatt foglalkozik részletesen a *Fakultás anyagi és szellemi helyzetének*, kapcsolatainak és feladatainak kérdésével.

sz) M. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 15401/1941. Eln. számú rendeletével intézetünk *6 rendes tanárát* a *Nem Állami Tanszemélyzet Országos Nyugdíjintézete* „A“ járulékcsoportjába felvette.

t) M. kir. vallás- és közoktatástügyi Miniszter úr 1938/1941. Eln. számú rendeletével *Benedek Kálmán* énektanárt a *Nem Állami Tanszemélyzet Országos Nyugdíjintézete* „B” járulék-csoportjába felvette.

u) *A magyarországi református egyház egyetemes Konventje* 44/1942. számú határozata, melyet emlékezés okáért egész terjedelmében közlünk: „Egyetemes Konventünk az egyetemes tanügyi bizottság javaslatára ezen a helyen is mélységes hálát mond Istennek azért, hogy 22 évi elszakítás után jelentést tehetünk a visszatért kolozsvári Fakultás állapotáról és működéséről s amennyiben egyetemes egyházunk megtalálta a módját annak az országos zsinaton, hogy azért a szolgálatért, amelyet a kolozsvári theologiai Fakultás az elszakítás 22 éve alatt pro Deo et pro Patria végzett, csodáló elismerését kifejezésre juttatta, egyetemes Konventünk itt a végzett munkát azzal méltányolja, hogy egyelőre *változatlanul hagyja a lelkészképzés- és nevelésnek azt az új rendjét*, amely a kolozsvári theologiai Fakultáson az elszakítás évei alatt kialakult és ennek előterjesztésére, amelyet egyetemes Konventünk egy más pont alatt (253—1942. sz.) tárgyal, készséggel hozzájárul ahhoz, hogy az 1944—45. iskolai év végéig a kolozsvári theologiai Fakultáson az erdélyi szabályzat szerint folyjék a lelkészképzés és nevelés.

11. Az intézeti adminisztráció. Az intézet belső igazgatását az officiumokkal megbízott professzorok: *dr. Gönczy Lajos* igazgató, *dr. Nagy Géza* gazdasági felügyelő és *Maksay Albert* internátus-konviktusi felügyelő végezték. Ebben a munkában, de főként az intézet anyagi, gazdasági és konviktusi ügyeiben hűséges és fáradhatatlan munkásságot végzett *Kovács Lajos* háznagy. Az igazgatói iroda ügykezelését, igazgató mellett *Mezei Lajos* szénior és *Farkas Ferenc* IV. éves hallgató végezték. A múlt év június 25-étől 1942 június 25-ig iktatásra került 1171 ügydarab, melyek mind el is intéztettek. Tanári gyűlés 13, előjárósági 2 volt.

12. Tanárok irodalmi munkássága. *Dr. Tavasz Sándor*: Az év folyamán megjelent nagyobb tanulmányai: *A theologia a tudományos életben, különös tekintettel a magyar tudományos életre.* (Megjelent a Ravasz-Emlékkönyvben és önállóan), 1941.; *A természettudomány világnézeti jelentősége.* (Megjelent a Szellem és Életben, valamint önállóan is), 1942.; *Erdélyi személyiségek.* (Megjelent Erdély változásai c. vállalat IX. kötetében és önállóan), 1942.; *Orbán Balázs.* (Megjelent az Erdélyi csillagokban, az Erdélyi Szépművés Céh kiadásában), 1942. Ezekon kívül számos cikke a Református Szemlében és a Kiáltó Szó-ban, több kritikája a Szellem és Élet c. folyóiratban.

Dr. Imre Lajos: Szerkesztette *Az Út* c. folyóiratot. Megjelent dolgozatai: *Mi értelme van a jóságnak egy gonosz világban? Milyen lesz a ref. népisk. vallástanfítás tanterve és módszere?* (*Az Út*). Egyházi törvényeink és az erdélyi egyházkerület. (Ref.

Szemle). Önállóan megjelent műve: Ekkléziasztika. Az egyház élete és szolgálata. Budapest. 1941.

Dr. Gönczy Lajos: Tanulmánya jelent meg: Ravasz-émlékkönyvben: „A homília és a sakramentomos istentisztelet.“ Az Út c. folyóirat 1942. 4. számában: „Felelős-e Isten a világban levő rosszért?“ címen. (Mindkettő különnyomatként is.) Cikkei jelentek meg: Református Szemlében, Kiáltó Szóban, Református Családban, Református Világszemlében. Prédikációja jelent meg a „Rádió prédikációk“-ban. Szerkesztette a Fakultás értesítőjét és „Az én kicsinyeim“ című gyermeklapot.

Dr. Nagy Géza: Dolgozatai: Az erdélyi szellem és a protestantizmus (Az Út), A lelkipásztor háborus szolgálata (u. o.), A kisebbségi kérdés református szempontból (Protestáns Szemle), Kolozsvár helye a magyar református egyházban (Kiáltó Szó), Őseink iskolaszeretete (Erdélyi Ref. Naptár), Báthory István adománya levele Sombori László kincstárnok részére (Erdélyi Múzeum), Geleji Katona István oschatológiája (Ravasz emlékkönyv). Ugyanaz különnyomaton is. Budapest, 1941. Egyházi, állami és társadalmi szeretetmunka (Ref. Szemle). Kisebbségi cikkek a belmissziói vezérfonalakban s az idézett lapokon kívül a svájci Kirchenblattban.

Maksay Albert: Cikket írt református egyházi lapokba; szerkesztette a Református Család c. folyóiratot; bírálati, ismertetési, leírásai jelentek meg az „Erdélyi Helikon“-ban, a „Szépművészet“-ben, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanácsnak a kolozsvári művészeti hetek alkalmából kiadott tájékoztató kötetében.

Nagy András: Az Útban, Református Szemlében, Református Családban, Ifjú Erdélyben megjelent cikkek.

13. Tanárok intézetén kívüli szolgálatai.

Dr. Tavaszy Sándor: 1941 június végén, a széki egyházmegyében végzett püspöki vizitáción több prédikáció és előadás; 1941 augusztus első napjaiban püspöki missziói látogatáson a szilágyszolnoki egyházmegyében, Szilágysomlyón, Szilágycsehen és Krasznán előadás, valamennyi nagyobb gyülekezetben nőszövetségi konferenciái beszéd; augusztus 18-án prédikáció a kolozsvári Farkas-utcai templomban; augusztus 31-én és szeptember 7-én prédikáció Pókában; október 19-én prédikáció Rettegen, iskolaszentelési istentiszteleten; december 3-án Sárospatakon, a theol. tanárok országos konferenciáján előadás „A theologiai tudomány helyzete és feladata a magyar szellemi életben“; december 7-én prédikáció a kolozsvári leányfőgimnáziumban; december 11-én az Erdélyi Kárpát Egyesületben előadás „A természetjárás a nemzetnevelés szolgálatában“ címen; december 16-án a Kolozsvári Református Férfiszövetségben előadás „Az igazi református egyháztagnak“ címen; 1942 január 5-én bibliamagyarázat a Kolozsvári Férfiszövetségben; január 7-én a széki egyházmegye Lelkészszerkezlete által Szamosujváron rendezett Reményik-ünnepélyen előadás „Re-

ményik Sándor, az író“ címen; január 9-én Budapesten, a dunamelléki egyházkerület Nőszövetségének konferenciáján előadás „Mit tett az erdélyi Nőszövetség“ címen; február 4-én a kalotaszegi egyházmegye Lelkészei-területén előadás „Az erdélyi lelkipásztor tudományos feladatai“ címen; február 19-én Kolozsvárt, a Mariánus református növendékeinek előadás „Krisztus, a Közbenjáró“ címen; március 4-én az IKE-vezetőkonzferencián előadás „Az ifjú ember szellemi élete az evangélium fényében“ címen; május 18-án a kolozsvári Férfiszövetségben bibliamagyarázat; május 19-én prédikáció a Farkas-utcai templomban; május 25-én a Református Könyvnapon előadás a Farkas-utcai templomban „A könyvek és a Könyv“ címen; június 10-én a kolozsvári Tudományegyetem évzárója alkalmából a Farkas-utcai templomban prédikáció; június 13-án előadás Marosvásárhelyt a Teleki Théma átvétele alkalmából rendezett estélyen „A tudományművelés református feladatai“ címen; június 14-én prédikáció Marosvásárhelyt; június 16-án Marosvásárhelyt lelkeszi konferencián előadás „A mi egyházunk és a mi népünk“ címen; június 19-én a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület bánffyhungyadi konferenciáján előadás „A keresztyén magyarság“ címen. Ezekon kívül több prédikáció akadémiái istentiszteleteken; hetenként bibliára a theologiai hallgatók egy csoportjával, gyakran bibliára a Nőszövetségben és más Bibliakörben. Mint püspökhelyettes az egyházkerületi Igazgatótanácsban naponként végezte az elnöki teendőket és helyettesítette a püspököt távollétében.

Dr. Imre Lajos: Hetenként bibliórát tartott a református Leányszövetség és a theol. hallgatók egy-egy bibliakörében. Sorrend szerinti beosztás alapján igehirdetéssel szolgált az akadémiái istentiszteleteken (6 alkalommal), bűnbánati istentiszteleten (4 alkalommal), préceseken, a református asszonyok és a Kecskeméthy-bibliakör bibliáoráin. Egyéb szolgálatok: a Theol. Szövetség kolozsvári konferenciáján előadás (A lelkipásztor és gyülekezete); Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron tartott (1941 jún. 4—5.) vas. iskolai vezető konferencián három előadás (A nevelés munkája a vasárnapi iskolában, A tanítás munkája a vasárnapi iskolában, A vasárnapi iskolai munka jelen feladatai); vezette az egyházmegyei missziói előadók kolozsvári konferenciáját (1941 okt. 8—10.); a vasárnapi iskolai vezető konferenciát Kolozsvárt (okt. 31—nov. 3.) itt előadást tartott (Nehézségek a munkában); előadás lelkeszi értekezleten Gyaluban (1941 nov. 5. Egyházunk munkájának időszerű kérdései); Marosvásárhelyen (1942 jan. 8. Egyházunk jelen helyzete és feladatai); Désen (1942 ápr. 9. Az egyház munkájának legfontosabb kérdései); népfiskolai tanfolyam megnyitáson Kőrösfőn (1941 dec. 29. Mit akar a népfiskola?); nőszövetségi konferencián Kolozsvárt (1942 márc. 5. A nőszövetségi munka jelen feladatai); ifjúsági konferenciákon Kolozsvárt (1942 márc. 3. Az erdélyi IKE-munka története, Az ifjúsági munka jelen helyzete és szervezeti kérdései); csendes napon (1942 márc. 16.) a székely-

udvarhelyi ref. tanítónőképző ülésin (Krisztus váltságahalála, Az isteni gondviselésbe vetett hit); a kolozsvári gyak. főgimnáziumban (1942 márc. 21. Hogyan olvassam a Bibliát?); ifjúsági konferencián Kolozsvárt (1942 ápr. 8—12. Az egyház és a főbbi közösségek, IKE-munkánk legfontosabb kérdései); Székelyudvarhelyen (1942 márc. 17.) vallásos estélyen (Erdély szolgálata az egyetemes magyar életben); tanárok és tanítók értekezletén Hódmezővásárhelyen (1942 márc. 27. Az ifjúság közötti munka, mint egyházi feladat); a KIE megbeszélésén Budapesten (1942 május 7. Erdélyi kérdések). Szolgált a Soli Deo Gloria Szövetség virágvasárnapi konferenciáján Budapesten (1942 márc. 29—31.), mint a főiskolás fiúk tagozatának elnöke. Igé hirdetést végzett Szentgericén (1942 máj. 25.), Nyárádszeredán (1942 máj. 26.) Utóbbi helyen vezetett nőszövetségi konferencián (A nőszövetség jelen feladatai) és vas. iskolai vezető konferencián (A vasárnapi iskola kérdései) előadásokat tartott. Kolozsvárt egy vasárnapi iskolai és egy vezető konferencián (1942 jan. 2—5.) tartott előadásokat (A hitvallás a munkában, A vasárnapi iskolai munka jelen helyzete). Előadást tartott a FIKE nyári konferenciáján (1942 jún. 19. A református intelligencia és az egyház) és a KIE dunavecsei s. lelkész táborában (hat előadás az ifjúság kérdéseiről).

Dr. Gönczy Lajos: Igét hirdetett: Akadémiai istentiszteleten 1941 nov. 23., december 25., 1942 jan. 25., márc. 1., ápr. 3., máj. 2., máj. 14-én; Magyarberkesz 1941 aug. 10-én, Kolozsvár-Monostoron 1941 aug. 14-én, a Főiskolás IKE alakuló gyűlésén Kolozsváron 1941 okt. 19-én, Sepsiszentgyörgyön 1941 nov. 2-án, Kolozsvárt Farkas-u. 1941 szept. 28-án, Budapest Kálvin-tér (rádioprédikáció) 1942 febr. 1-én, Kolozsvárt Farkas-u. 1942 febr. 19-én, a kolozsvári vezetőkonferencián 1942 márc. 2-án, a kolozsvári állami fiúközépiszkolák csendesnapján 1942 márc. 20-án, országos theologus konferencián Kolozsvárt 1942 ápr. 22-én, Kolozsvár-belvárosi férfiak összejövetelén 1922 máj. 4-én, Kisiklódon 1942 máj. 10-én, Marosvásárhelyen 1942 jún. 14—15-én. — Előadást tartott: Kolozsvár-Monostor nőszövetségi estélyén 1941 okt. 26-án (A gyermeknevelés felelőssége), Sepsiszentgyörgyön a VIII. gimn. növendékeinek 1941 nov. 1-én (A pályaválasztás kérdései), Sepsiszentgyörgyön vallásos estélyen 1941 nov. 2-án (Az ifjúságért való felelősség), Sárospatakon a theol. tanárok konferenciáján 1941 dec. 3-án (Az erdélyi lelkészképzés utolsó 20 éve és annak tanulságai), Kolozsváron belvárosi férfiak összejövetelén 1941 dec. 19-én (Az új egyházi törvénykönyv egyházfegyelmi rendelkezései), Evangéliumi Világszövetség imahetén 1942 jan. 5-én (Bűnbánat és hálaadás), Kolozsváron a Magyar-utcai férfiak előtt 1942 febr. 8-án (Az egyháztagok felelőssége és szolgálata), Kolozsváron leánykonferencián 1942 febr. 20-án (A református istentisztelet szépségei), Kolozsváron akadémiai estélyen 1942 márc. 8-án (A délerdélyi reformátusok helyzete), a kolozsvári áll. tanítónőképző konferenciáján 1942 márc. 16-án (ugyanarról), a kolozsvári ref. leánygimná-

zium konferenciáján 1942 márc. 22-én (ugyanarról), a dési nőszövetség szeretetvendégségén 1942 márc. 26-án (ugyanarról), Kolozsváron a diakonissza-intézetben 1942 márc. 17-én (A kegyelemből való igazság), a kisiklói vasárnapi iskolai ünnepélyen 1942 máj. 10-én (A biblia- és énektanulás), a kolozsvári egyházmegyei lelkesértekezleten 1942 máj. 6-án (A liturgia, mint az egyház egységének külső jegye és eszköze), a dési ref. férfiszövetségben 1942 máj. 17-én (A délerdélyi reformátusok helyzete), Kolozsvárt 1941 nov. 26-án (Búcsúbeszéd Reményik Sándor koporsójánál), Kolozsváron 1942 máj. 25-én (megnyitó beszéd a Farkas-utcai református könyvkiállításon), Kolozsváron 1941 szept. 14-én (évnnyitó beszéd a teológián: Szükség nektek újonnan születetek), 1942 jún. 6-án (évváró beszéd a teológián: Istentől nyert feladatunk), Marosvásárhelyen lelkesértekezleten 1942 jún. 16-án (A gyülekezet nevelése). — Résztvett beosztás szerint a Fakultás szombat esti préceszeinek, a theol. hallgatók szerda esti bibliakörének, a Fakultás női bibliakörének, a Fakultás tanári bibliakörének és a kolozsvári Keresztyén Szövetségesek bibliáráinak vezetésében. — Vezetett a II. félévben egy, a Fakultás hallgatóiból a délerdélyi reformátusok kérdéseinek tanulmányozására megalakult munkaközösséget.

Dr. Nagy Géza: 1941 július 9-én keresztelés az alsóvárosi templomban; aug. 20-án ünnepi beszéd István királyról Koronkán; okt. 11-én bibliamagyarázat az ifj. précesen; okt. 20-án bibliamagyarázat a kolozsvári Nőszövetségben; okt. 31-én akadémiai istentisztelet; nov. 25-én adventi istentisztelet a Farkas-utcai templomban; nov. 29-én bibliamagyarázat az ifj. précesen; dec. 8-án bibliamagyarázat a Belvárosi Férfiszövetségben; dec. 20-án előadás u. o. Kolozsvár helye a magyar ref. egyházban címmel; dec. 28-án akadémiai istentisztelet; 1942 jan. 4-én előadás a Görgényi Egyházmegye magyarrégeni presbiteri konferenciáján A presbiter felelőssége címmel; jan. 7-én előadás a Körösfői Népfőiskolai tanfolyamon Bethlen Gáborról; jan. 8-án előadás a Ker. Világszövetség imaóráján a Misszióról; jan. 19-én bibliamagyarázat a kolozsvári Nőszövetségben; jan. 21-én bibliamagyarázat a belvárosi gyülekezetben; jan. 25-én bibliamagyarázat a CE kolozsvári csoportjában; febr. 1-én akadémiai istentisztelet; febr. 15-én előadás az alsóvárosi férfiak közt: Az alsóvárosi gyülekezet élete 1825—51-ig; febr. 18-án előadás a Marianum ref. növendékei konferenciáján Árva Bethlen Katáról; febr. 18-án bibliamagyarázat a belvárosi gyülekezetben; febr. 22-én istentisztelet és úrvacsoraosztás a helyi Ref. Kollégiumban; márc. 3-án bibliamagyarázat az ifjúsági vezetőképző konferencián; márc. 4-én előadás Kolozsvár tört. emlékeiről városjárással u. o.; márc. 14-én bibliamagyarázat az ifj. précesen; márc. 16-án bibliamagyarázat a kolozsvári Nőszövetségben; márc. 17-én előadás az Áll. Tanítónőképző ref. növendékei konferenciáján A vegyesházasságról és reverzálisról; márc. 22-én előadás az Áll. Gyak. Gimnázium ref.

növendékei konferenciáján *Hogyan imádkozunk?* címmel; márc. 22-én bibliamagyarázat a CE kolozsvári csoportjában; márc. 29-én akadémiai istentisztelet; ápr. 2-án bibliamagyarázat a belvárosi templomban; ápr. 6-án istentisztelet az alsóvárosi templomban; ápr. 7-én előadás a Borsa-vidéki presbiteri konferencián *A presbiter feladata* címmel; ápr. 8-án előadás a kalotaszegi egyházmegyei lelkészek kolozsvári konferenciáján *A lekipásztor háborus szolgálatáról*; ápr. 15-én előadás a Theol. Fakultás akadémiai estélyén: *Egyházi, állami és társadalmi szeretetmunka* címmel; ápr. 26-án előadás a Ref. Theol. Hallgatók kolozsvári konferenciáján *A lekipásztor magánélete* címmel; ápr. 27-én előadás *Kolozsvár tört. emlékeiről városjárással u. o.*; ápr. 27-én bibliamagyarázat u. o.; máj. 7-én esketés a Farkas-utcai templomban; máj. 11-én bibliamagyarázat a Belvárosi Férfiszövetségben; máj. 14-én előadás a zilahi Wesselényi-Kollégium diákjainak a házsongárdi temető emlékeiről a temető bejárásával; máj. 16-án bibliamagyarázat az ifj. précesen; máj. 17-én bibliamagyarázat a CE kolozsvári csoportjában; máj. 24-én akadémiai istentisztelet úrvacsoraosztással; jún. 16-án előadás a Főisk. IKE bánffyhungyadi konferenciáján *Értelmiségünk a gyülekezetben* címmel; jún. 20-án előadás a Főisk. IKE bánffyhungyadi konferenciáján *István király és Gábor fejedelem* címmel; jún. 21-én istentisztelet és keresztelés Zsobokon.

Maksay Albert: a) Az intézetben. Akadémiai istentiszteleteken, akadémiai estélyeken, szombat esti préceseken, szerdai IKE bibliórákon, a félévi theologus konferencián, a magyarországi ref. theologusok Kolozsvárról tartott konferenciáján, a hétfő délutáni női bibliórákon, a vasárnap délutáni CE bibliórákon. b) Az intézeten kívül. 1. Istentiszteleti szolgálatok: 1941 aug. 23-án a Farkas-utcai templomban újkenyéri úrvacsorára előkészítő istentiszteleten prédikáció; szept. 5-én Északerdély felszabadulásának évfordulóján a kolozsvári magyar evangélikus gyülekezet hálaadó istentiszteletén prédikáció; okt. 31-én a Farkas-utcai templomban a ref. fiú- és leánygimnázium reformációi istentiszteletén prédikáció; dec. 29-én a kolozsvári belvárosi ref. Férfiszövetségben bibliamagyarázat; 1942 márc. 30-án a Farkas-utcai templomban húsvét-nagyheti prédikáció; május 10-én, anyák vasárnapján, a szegedi ref. templomban prédikáció. 2. Egyéb szolgálatok: 1941 okt. 19-én előadás a ref. Nőszövetségnek a hidelvei templomban tartott ünnepélyén *A halálraítélt keresztyén élet* címmel; 1942 febr. 18-án előadás a Mariánum ref. növendékeinek lelkigyakorlatán *A ref. egyház nemzeti szolgálata és világhelyzete* címmel; febr. 24-én bevezető előadás az egyh. ker. nőszövetség sajtó-délutánján a kolozsvári ref. leánygimnáziumban; ápr. 8-án előadás az Erdélyi IKE Szövetség kolozsvári tavaszi konferenciáján *Kőrösi Csoma Sándorról*; május 4-én előadás a kolozsvári ref. theologia énekkarának budapesti hangversenyén, rádióközvetítéssel; május 5-én előadás a budapesti Kálvin-téri gyülekezet férfiai társaságának összejuvételén, erdélyi kérdésekről; május 6-án Szabadkán,

május 7-én Bácsfeketehegyen, május 9-én Bácskossuthfalván, május 10-én Szegeden előadás a ref. theologia énekkarának hangversenykörútja alkalmából; május 28-án előadás a kolozsvári ref. Leányszövetségben Körösi Csoma Sándorról; június 28-án avató beszéd a kolozsvári ref. kollégiumban Gyulai Pál arcképének leleplezése alkalmából.

Nagy András: Akadémiai istentiszteletek: 1941. nov. 9., 1942 jan. 4., 1942 febr. 15., 1942 márc. 15., 1942 ápr. 15. — Prédikáció a fakultáson kívül: 1941 dec. 28. a kisiklói gyülekezetben, 1942 jan. 25. a ref. leánygimnáziumban, 1942 febr. 16. a belvárosi templomban, 1942 febr. 22. a Marianum református növendékeinek, 1942 május 3. Marosvásárhelyt a vártemplomban, 1942 dec. 22. diakonisszáknak. — Agenda és Úrvacsoraosztás: Theológián 1941 nov. 30-án Adventkor, Diakonissza-otthonban 1941 dec. 26-án, Marianumi növendékeknek 1942 febr. 22-én. — Előadások a Fakultáson: 1941 szept. 30-án Mit várok én a theológiától és mit vár tőlem a theologia? 1942 márc. 22-én A szórványkérdés a hit szemével nézve. — Előadások a Fakultáson kívül: 1941 nov. 27. IKE Reményik-estjén: Reményik Sándor szolgálata, 1942 jan. 6. Kecskeméthy-bibliakör: Imaheti előadás I. Az egyház, 1942 jan. 7. Kecskeméthy-bibliakör: Imaheti előadás II. Az állam és a hatóságok, 1942 febr. 3. Theologus konferencián: A zsidókérdés ref. keresztyén felfogás szerint, 1942 febr. 20. Marianumi növendékeknek: Az Úrvacsoráról, 1942 március 16. Diakonissza-otthonban: Titkos bűntinktől szabadíts meg engem, 1942 márc. 17. Állami tanítónőképző: Felekezeti ellentétek, 1942 március 20. Állami gyakorló gimnázium: Keresztyénség és háború, 1942 ápr. 27. Belvárosi sáfársági héten: Sáfárság a családban, 1942 május 2. Marosvásárhelyi állami középiskolákban: Pályaválasztás és a magyar sorskérdések, 1942 május 4. Marosvásárhelyi ref. főgimnáziumban: Szolgálati lehetőségek a magyar ref. egyházban, 1942 ápr. 23. Kolozsvári állami gyakorló gimnázium: Pályaválasztás és a magyar sorskérdések, 1942 jún. 16. Főiskolás IKE-konferencián: Hitvalló egyház, 1942 jún. 17. Leányszövetség konferenciáján. — Précések a Fakultáson: 1941 okt. 4., 1941 nov. 22., 1942 febr. 28., 1942 május 9. — Kolozsvári Keresztyén Szövetségesek bibliakörében: 1941 okt. 19., 1941 dec. 7., 1942 jan. 18., 1942 márc. 15., 1942 május 10. — Nőszövetségi bibliórakon: 1941 szept. 22., 1941 dec. 22., 1942 febr. 23., 1942 márc. 2., 1942 jún. 15.

B) Oktatás, nevelés, segélyezés, egészségi állapot.

I. Orarend és elvégzett anyag.

a) Rendes előadások és szemináriumok.

1. *Ószövetségi héber nyelv* az I. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán: hétfőn 9—10-ig, kedden és csütörtökön 10—11-ig. Előadta *Nagy András*. Anyag: Genézis I—IV. és VI. 1—4. részek olvasása és nyelvtani feldolgozása alapján a héber nyelv alaktani része.

2. *Ószövetségi exegézis* a II. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán, hétfőn 10—11-ig, csütörtökön 9—10-ig és pénteken 10—12-ig. Előadta: *Nagy András*. Anyag: Genézis 22: 1—9, Birák 5: 1—31, Birák 4, Jeremiás 1: 1—17, Jeremiás 2: 1—18, Ésaías 40: 1—11, Ésaías 42: 1—8, Ésaías 49: 1—13, Ésaías 50: 4—9, Esaiás 52: 13—14, 53: 1—12, Mikeás 1: 1—9, 4: 1—4, Zofonias 1: 1—18. részek kortörténeti és nyelvtani feldolgozással, exegetikai előgyakorlatokkal, fontosabb ótestamentomi theol. fogalmak ismertetésével.

3. *Ószövetségi exegézis* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, hétfőn és csütörtökön 8—9-ig. Előadta *Nagy András*. Anyag: Zsoltárok könyve 32, 68, 90, 126, 24, 27, 53, 73, 88, 79, 85 részek olvasása és magyarázata az eredeti szöveg alapján.

4. *Ószövetségi irodalom és vallástörténet* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán, hétfőn 11—12-ig, kedden 8—9-ig és pénteken 8—9-ig. Előadta *Nagy András*.

5. *Ószövetségi exegetika* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden és pénteken 9—10-ig. Előadta *Nagy András*. Anyag: minden hallgatónak 6—6 ószövetségi textus feldolgozása kommentárok igénybevételével, ezek közül két textusról kötelező szemináriumi dolgozat, tekintettel az igehirdetés alkalmaira.

6. *Újszövetségi görög nyelv* az I. évesek számára az I—II. félévben, heti 3 órán, hétfőn és szerdán 8—9-ig és pénteken 11—12-ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: a Márk írása szerint való szent Evangélium 1—3. részek olvasása, fordítása, nyelvtani feldolgozása és a görög nyelv elemei.

7. *Újszövetségi írásmagyarázási gyakorlatok* a II. évesek számára az I—II. félévben, heti 3 órán, hétfőn 9—10-ig, csütörtökön 10—11-ig, pénteken 9—10-ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: Szemelvények olvasása és fordítása a Lukács írása szerint való szent Evangéliumból s ezzel kapcsolatban a görög nyelvtan gyakorlása, az exegézis alapelveinek alkalmazása, továbbá az Újszövetség történeti háttérének áttekintése.

8. *Újszövetségi exegézis* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, szerdán 11—12-ig és pénteken 10—11-ig.

Előadta *Maksay Albert*. Anyag: János mennyel jelenésekről való könyve 1—7. részének fordítása és magyarázása.

9. *Ujszövetségi exegetika* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, szerdán 9—10-ig és pénteken 12—1-ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: a Máté írása szerint való szent Evangéliumból vett szemelvények szemináriumszerű feldolgozása, Kálvin János Evangélium-magyarázatának, valamint a Karner és Pongrácz féle kommentároknak állandó használata mellett, a tanulmányozott textusokkal foglalkozó magyar ref. igehirdetői irodalomból vett példák megtárgyalása kapcsán.

10. *Ujszövetségi szeminárium* a II. III. IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, szerdán 4—6-ig. Vezette *Maksay Albert*. Anyag: Septuaginta tanulmányok (bevezetés a LXX. irodalomban, a hallgatók ószöv. tanulmányai révén ismert héber szövegek LXX. fordításának olvasása, az eltérő LXX. változatok összehasonlítása, a LXX. sajátosságok vizsgálata.

11. *A magyar református egyház ismertetése* (történeti alapon) az I. évesek számára heti 2 órán, hétfőn és csütörtökön 11—12-ig, főként Makkai Sándor „A magyar reformátusság élete” és „A mi egyházunk” c. munkák alapján. Előadta *dr. Nagy Géza*.

12. *Egyetemes keresztyén egyház története* a II. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán, hétfőn és szerdán 8—9-ig és pénteken 10—11-ig. Előadta *dr. Nagy Géza*. Anyag: Az egyház keletkezésétől az augsburgi békéig.

13. *Egyetemes protestáns egyháztörténet* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán, hétfőn és szerdán 10—11-ig és csütörtökön 9—10-ig. Előadta *dr. Nagy Géza*. Anyag: Az augsburgi békétől napjainkig.

14. *Erdély művelődéstörténete* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden 10—11-ig és pénteken 8—9-ig. Előadta *dr. Nagy Géza*. Anyag: Erdély művelődéstörténete a vezérek korától 1848-ig, a szellemi és anyagi kultúra, jogi intézmények, népelet ismertetése.

15. *Oklevélmásolás* a II—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, csütörtökön d. u. 4—6-ig. Vezette *dr. Nagy Géza*. Anyag: Régi egyházmegyei protokollumok és missilis levelek.

16. *Latin nyelv* a II—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, pénteken 12—1-ig. Előadó *dr. Nagy Géza*. Anyag: Tertullianus „De poenitentia” c. művének fordítása és magyarázása.

17. *Theológiai enciklopédia* az I. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, pénteken 10—11-ig. Előadta *dr. Tavaszy S.*

18. *Vallásfilozófia* (vallástörténet és vallásfilozófia) a II. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden 10—11-ig és szerdán 10—11-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor*.

19. *Keresztyén ethika* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán, szerdán 9—10-ig, csütörtökön 10—11-ig, pénteken 11—12-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor*.

20. *Összehasonlító dogmatika* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden és szerdán 11—12-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor*.

21. *Rendszeres theologiai szeminárium* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden d. u. 5—7-ig. Vezette *dr. Tavaszy Sándor*. Anyag: A keresztyén hit alapfogalmai.

22. *A szentírás tartalmi ismertetése* az I. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán, hétfőn 10—11-ig, szerdán 9—10-ig és pénteken 8—9-ig. Előadta *dr. Imre Lajos*.

23. *Katekhetika* (A ref. ker. vallásos nevelés rendszere) a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, hétfőn 9—10-ig és szerdán 8—9-ig. Előadta *dr. Imre Lajos*.

24. *Pedagógiai szeminárium* a II—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, szerdán d. u. 4—6-ig. Vezette *dr. Imre Lajos*. Anyag: A legújabb magyar pedagógia-irodalom ismertetése, főbb művekben.

25. *Ekkleziasztika* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, szerdán és csütörtökön 10—11-ig. Előadta *dr. Imre Lajos*. Anyag: Az egyház élete és munkája.

26. *Egyházi törvények ismertetése* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, pénteken 10—11-ig. Előadta *dr. Imre Lajos*.

27. *Egyházigazgatási gyakorlatok* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, csütörtökön 12—1-ig. Előadta *dr. Imre Lajos*. Anyag: Az egyházközség igazgatása, irattár, levelezés, gyűlések, hatóságok, jegyzőkönyvek.

28. *Homiletika* a II. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, szerdán 9—10-ig és pénteken 8—9-ig. Előadta *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: Az igehirdetés elmélete és rövid története.

29. *Liturgika* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden és pénteken 9—10-ig. Előadta *dr. Gönczy Lajos*.

30. *Szónoklati gyakorlatok* az I—II. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden 11—12-ig és csütörtökön 8—9-ig. Vezette *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: A jó előadás elmélete és gyakorlata prédikációk előadása kapcsán.

31. *A lelkipásztor és a társasélet* az I. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, szerdán 10—11-ig. Előadta *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: A társasélet formáságainak, szokásainak ismertetése és keresztyén megítélése.

32. *Homiletikai szeminárium* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden 10—11-ig és csütörtökön 11—12-ig. Vezette *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: Kiadott textusok alapján prédikáció készítése, elmondása és szemináriumi megbeszélése.

33. *Homiletikai szeminárium* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, szerdán 8—9-ig. Vezette *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: Alkalmi beszédek írása kiadott textusok alapján.

34. *Református hitvallásaink* (Heidelbergi Káté és a II. Helvét Hitvallás) értelmezése az I. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, csütörtökön és pénteken 9—10-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor*.

35. *Vallástanítási gyakorlatok* az elemi iskola III. osztályában tanítással és bírálattal az V. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, csütörtökön 8—10-ig. Vezette *dr. Imre Lajos*.

36. *Poimenikai gyakorlatok* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, pénteken 8—10-ig. Előadta *dr. Imre Lajos*. Anyag: Az egyház munkájának, jelen helyzetének, az egyházi munka különböző ágainak és ezek módszereinek ismertetése.

37. *Jogi ismeretek* az V. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, kedden 8—9-ig. Előadta *dr. Borbáth Samu*.

38. *Egyházi ének és zene* mind a négy évfolyamnak mindkét félévben heti 2—2 órán, az I. éveseknek szerdán és csütörtökön 4—5-ig, a II. éveseknek kedden és csütörtökön 3—4-ig, a III. éveseknek kedden 12—1-ig és szerdán 3—4-ig, a IV. éveseknek hétfőn és kedden 4—5-ig. Előadta *Benedek Kálmán*.

39. *Román nyelv* mind a négy évfolyamnak az I—II. félévben heti 1 órán, az I—II. évfolyamnak csütörtökön 6—7-ig, a III—IV. évfolyamnak hétfőn d. u. 5—6-ig. Előadta *Balázs János*.

40. *Közegészségtan* mind az öt évfolyam számára mindkét félévben heti 1—1 órán, az I—II. éveseknek hétfőn d. u. 6—7-ig, a III—IV. éveseknek csütörtökön d. u. 7-ig, az V. éveseknek szerdán d. u. 6—7-ig. Előadta *dr. Koronka István*.

41. *Német nyelvgyakorlatok* az I—II. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, kedden 12—1-ig. Előadta *Nagy András*. Anyag: Häeckel „Tanuljunk könnyen, gyorsan németül“ c. vezérvény alapján.

42. *Német nyelvgyakorlatok* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 1 órán, hétfőn 12—1-ig. Előadta *Nagy András*. Anyag: Häeckel „Tanuljunk könnyen, gyorsan németül“ c. vezérvény alapján.

43. *Angol nyelv* az I—V. évesek közül önként vállalkozó hallgatók számára az I. félévben heti 2 órán. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: Beszélgetési gyakorlatok, könnyebb olvasmányok, szemelvények, az angol bibliából és a Zarándok könyvéből. (A II. félévben az angol nyelvet az egyetemre beiratkozott hallgatók az egyetemen hallgatták.)

44. *Énekkar* az I—IV. évesek részére mindkét félévben heti 2 órán, hétfőn d. u. 3—4-ig és csütörtökön 12—1-ig. Vezette *Benedek Kálmán*.

b) *Egyetemi előadások* (melyek az I—II. számára kötelezőek voltak).

1. *A görög filozófia története*. (Bevezetésül az indus és a kínai filozófia történetének vázlatára.) Heti 4 óra: hétfő és kedd d. u. 4—6-ig, az I. félévben. Előadta *Bartók György* ny. rendes tanár.

2. *Neveléstan*. Heti 3 óra: kedd, csütörtök, szombat d. e. 11—12-ig. Az I. félévben. Előadta *Varga Béla* ny. r. tanár.

3. *A modern filozófia története Kantig*. (Bevezetésül a középkori filozófia története.) Heti 4 óra: hétfőn d. u. 4—6-ig, kedden d. u. 4—6-ig, a II. félévben. Előadta *Bartók György* ny. r. tanár.

4. *A neveléslélektan főkérdései*. Heti 4 óra: kedd d. e. 8—10-ig, szerda d. e. 11—1-ig, a II. félévben. Előadta *Várkonyi Hildebránd* ny. r. tanár.

c) *Gazdasági előadások* (II. félévben az V. évesek számára).

1. *Részletes állattenyésztés*. Gazdasági előadás az V. évesek számára a II. félévben április 20-tól május 22-ig heti 3 órán. Előadta *dr. vitéz Biró Gyula*.

2. *A többtermelés eszközei*. Gazdasági előadás az V. évesek számára a II. félévben április 20-tól május 22-ig heti 1 órán. Előadta *dr. vitéz Biró Gyula*.

3. *Kertészet*. Gazdasági előadás az V. évesek számára a II. félévben április 20-tól május 22-ig heti 6 órán. Előadta *Cserey Lajos*.

4. *Növénytermesztés*. Gazdasági előadás az V. évesek számára a II. félévben április 20-tól május 22-ig heti 5 órán. Előadta *Döry Lajos*.

5. *Gazdasági berendezkedés*. Az V. évesek számára a II. félévben április 20-tól május 22-ig heti 2 órán. Előadta *Farkas Árpád*.

6. *Méhészet*. Az V. évesek számára a II. félévben április 20-tól május 22-ig heti 2 órán. Előadta *dr. Fróniusz Richárd*.

7. *Szövetkezeti ismeretek*. Az V. évesek számára a II. félévben április 20-tól május 22-ig heti 2 órán. Előadta *dr. Krasznay Pál*.

8. *Általános állattenyésztés*. Az V. évesek számára a II. félévben heti 2 órán. Előadta *dr. Máriássy Béla*.

9. *Gazdasági gyakorlat*. Az V. évesek számára a II. félévben április 20-tól május 22-ig heti 2 órán, Előadta *dr. Tóth Tibor*.

II. Tanulási eredmény.

A) A kollokviumok eredményéről az I. és II. félévben a következő kimutatás számol be:

Évfolyam	I.		II.		III.		IV.		V.		I—V.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Beiratkozott	7	9	14	14	14	13	23	20	12	14	70	70
Jeles	3	2	5	4	6	5	3	3	3	3	20	17
Jó	3	3	5	5	5	3	9	10	3	7	25	28
Elégséges	—	—	1	3	1	3	1	1	1	1	4	8
Elégtelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 tárgyból nem kollokvált	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	3	—
2 tárgyból nem kollokvált	—	1	1	2	—	1	3	1	—	—	4	5
Több tárgyból nem kollokvált	1	2	—	—	—	—	2	2	1	2	4	6
Egy tárgyból sem kollokvált	—	1	1	—	2	1	3	2	3	1	9	5
Kilépett	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kollokviumra nem kötelezett (szabadságolt v. rkv. hallgató)	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1
Összesen:	7	9	14	14	14	13	23	20	12	14	70	70

Betegség vagy félévek összevonása a nem kollokválók nagy számának a magyarázata. Olyanok is akadtak köztük, akik valami okból nem tudták indexüket bemutatni s így kollokviumuk nem volt bevezethető a tanulmányi kimutatásba.

B) Vizsgálatok:

1. *Minősítő vizsgálatot* háromszor tartottunk: szeptember 10-én, amikor 2 jelöltet minősítettünk, a júniusban indokoltan elmaradtak számára, december 9-én, amikor egy rendkívül méltánylandó ok miatt elmaradt hallgatót minősítettünk és június 8-án a rendes időben, amikor 4 jelöltet minősítettünk.

2. *Alapvizsgát* két ízben tartottunk. Javító- és pótvizsgálatot szeptember 12-én, amikor 7 teljes vizsgázó állott elő, kik közül 3 jeles, 4 elégséges eredményt ért el. Június 12-én 9 teljes vizsgát vettünk be: 3 jeles, 2 jó, 4 elégséges. A két alkalommal 16 jelölt állt elő: 6 jeles (37·50%), 2 jó (12·37%), 8 elégséges (50·00%).

3. *I. lelkészsképesítő vizsgálatot* két ízben tartottunk. Október 20—21-én 10 teljes vizsgázó állott elő: 3 jeles, 4 jó, 3 elégséges eredménnyel. Június 8—9. napjain 12 teljes vizsgát vettünk be: 2 jeles, 9 jó, 1 elégséges volt. Összesen 22 jelölt: 5 jeles (22·72%), 13 jó (59·09%), 4 elégséges (18·18%).

4. *Theológiai záróvizsgát* két ízben tartottunk. Október 20—21. napjain 5 teljes vizsgázó közül: 4 jó, egy elégséges: június 4—9. napjain 10 teljes vizsgázó közül: 4 jeles, 5 jó, 1 elégséges eredményt ért el. Két alkalommal 15 jelölt: 4 jeles (26·66%), 9 jó (60·00%), 2 elégséges (13·33%).

5. *Második lelkészképesítő* vizsgálatot két ízben tartottunk; Október 20—21-én 9 teljes vizsgás közül 1 jelesen, 6 jól, 2 egyszerűen képesítettet. Június 8—9-én 16 teljes vizsgás közül jeles 4, jó 8, egyszerű képesítésű 2 volt. Kettő 3 hónap múlva teendő javítóra utasított. 25 vizsgázó közül tehát: jeles 5 (20%), jó 14 (56%), egyszerű képesítésű 4 (16%), elégtelen 2 (8%).

6. *Vallástanárképesítő vizsgálatot* három ízben tartottunk. Két ízben a régi erdélyi vizsgálati szabályzat szerint 1941 nov. 25—26-án, amikor két jelölt állott vizsgálatra, az egyik jeles, a másik jó eredménnyel. 1941 dec. 15-én, amikor 1 jelölt képesített jó eredménnyel. Harmad ízben 1942 jún. 9—11. napjain, mint az egyetemes egyház által megbízott vizsgáztató bizottság tartottunk vizsgálatot, mely alkalommal 12 jelölt, 1 javító és 11 teljes vizsgás állott elő, kik közül ketten: Sipos Géza és Szilágyi István jelesen, négyen: Bittó Zoltán, Fejér Sándor, Halász Mária és Hegedüs Imre jól, haton: Fábíán György, Kiséry Béla, Kiss István, Kuthy Béla, Récsey Ádám, Soós Lajos egyszerűen képesítették.

7. *Theologiai magántanári vizsgálatot* egy ízben tartottunk 1942 jún. 12-én, amikor *Kozma Tibor* árpástói lelkész habilitáltatott a gyakorlati theologia szakcsoportból „Az imago Dei problémája és a prédikált Ige” című dolgozata alapján, melyről a bírálólat a következőket állapította meg:

A dolgozat, mely a szakirodalom ismeretéről, elmélyedő tanulmányozásról és a theologiai tudomány önálló művelésére való kiváló képességről tesz tanubizonyosságot, nemcsak a gyakorlati theologia, hanem az egész mai theologiai gondolkodás egyik legjelentősebb kérdésével: az imago Dei problémájával foglalkozik, azzal a kérdéssel, van-e az emberben valami, ami képessé teszi az Isten Igéjének önerejéből való meghallására. Brunnerrel szemben, a szigorú barthi álláspont minden következményének levonásával állapítja meg, hogy újjá kell teremtetnie az embernek, hogy visszanyerje istenképességét és ezáltal Istennel való kapcsolatát. Az élő Ige, a Szentírás és a prédikáció mivoltának és egymáshoz való viszonyának tisztázása után, világosan mutatja fel az ember újjáteremtésének útját, a prédikáció munkáját és vonja meg a vonalakat az imago Dei problémájától a homiletika fontosabb kérdéseire. A minden megállapításában és fejtegetésében következetes dolgozat értékét emelte volna, ha az első, a rendszeres theologiai alapvetést adó részt rövidebbre fogva, legalább elveiben felmutatta volna azokat a felfogásokat, amelyekkel a második, gyakorlati theologiai részben vitázik és ha több gondot fordított volna annak megmutatására, hogy az imago Dei elvesztésének a ténye, az ember oldaláról való kapcsolat eme lehetetlensége miért nem vezet minden gyakorlati theologia lehetőségének tagadására.

III. Fegyelem.

1. Az intézet professzorai között a testvéri viszony Isten kegyelméből ebben az esztendőben is fennállott. Minden péntek este a közös családi bibliaórát is megtartottuk váltakozó sorrendben az egyes tanárok otthonában.

2. Az ifjúság magaviselete kielégítő volt. Olyan fegyelemsértés, mellyel a tanári kar foglalkozott volna, nem fordult elő.

IV. Nevelés.

Az ifjúság nevelése érdekében ebben az esztendőben is felhasználtuk az évtizedes gyakorlat által kipróbált nevelő eszközöket: a hétköznapi reggeli közös áhitatokat, a szombat esti préceseket, akadémiái istentiszteleteket, heti bibliaórákat, az internátusi szobákban tartott esti áhitatokat, a különböző konferenciákat és igyekeztünk az ifjúságot hozzászoktatni a gyülekezeti munkában való tervszerű, a tanulmányaik elhanyagolása nélküli részvételre. Minden hallgató köteles volt legalább heti 2 órai munkát vállalni, de a vállalt munka heti 4 óránál többet nem vehetett igénybe. Vasárnapi iskolai munkát végeztek 14, középiskolások között biblia-köri munkát 6, inasiskolai vallásoktatást 11, szórványgondozást (25 szórványban) 41-en, egyéb gyülekezeti munkát (istentisztelet, gyülekezeti látogatás, szegénygondozás, fogolylátogatás) 20-an. Az Ifjúsági Egyesület és a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület évvégi jelentése (melyek az Értesítő utolsó részében olvashatók), kiegészítik ifjúságunk missziói munkájáról fentebb felsorolt adatainkat.

A nevelés szolgálatában állanak a szombat esti, préces utáni igazgatói megbeszélések, amelyeken az intézeti életnek, a theológus életnek az aktuális kérdései kerültek megbeszélésre.

Az ifjúság társadalmi nevelése célját tartotta szem előtt tanárkarunk, amikor esztendőkkel ezelőtt beállította az I. évfolyam tanrendjébe heti 1 órával „A lelkipásztor és a társas élet” című kötelező kollégiumot, amelyen a lelkipásztornak a társadalmi életben tanúsítandó magatartására vonatkozólag nyerne a hallgatók útmutatást.

A professzorok és a hallgatók közötti személyes kapcsolat elmélyítését a bibliaórákon kívül más eszközökkel is próbáltuk szolgálni. Ilyenek voltak a konviktusban tartott vacsorák és szeretetvendégségek, amelyeken a közvetlen társalgás és a keresztyén vidámság áldott segítséget nyújtottak arra, hogy egymást jobban megismerhessük és megszeressük. Sajnos, hivatalos, az egész ifjúságra kiterjedő kirándulásokat az idén sem rendezhettünk, részben az időjárás szeszélye, részben egyéb akadályok miatt. Egyes professzorok azonban gyakran felhasználták a tanrendünkben szabadon hagyott szombat napokat arra, hogy az arra vállalkozókkal

bejárják a környéket s eközben alkalmat nyerjenek a közvetlen és fesztelen találkozásra.

A nevelés érdekeit szolgálta az idén is az az évek óta bevezetett szokás, hogy a tanrend összeállításánál, a szombat napot és még legalább egy délutánt üresen hagyunk avégből, hogy tettségük szerint szórakozásra vagy szabad tanulmányozásra fordíthassák hallgatónk az időt. A redukált óraszám lehetővé tette, hogy ebben az esztendőben az I—IV. éveseknek szabadon hagyhattuk a szombatot egészen. A délutánjaik ebben az esztendőben jobban meg voltak terhelve, mert az egyetemen hallgatott órák egy része és a levante órák délutánra estek. Kedvezőbb volt az V. évesek helyzete, akik két napon, hétfőn és szombaton szabadok voltak, valamint délutánonként is, mert csak pénteken délután volt levante órájuk.

Az egész év folyamán két szegény embert látott el az ifjúság élelemmel, pénzzel és ruhával. Mintegy 50 pengő adománnyal járult hozzá a Budapesten épülő KIE otthon építéséhez és tetemes összeggel a Darányi Kálmán diákház építéséhez, amely célra az Énekkar körútjának csaknem teljes tiszta jövedelmét ajánlotta fel. A harctéren harcoló katonáknak is mintegy 100 pengőt kitevő összeget adományozott az ifjúság.

V. Jelentés a pályatételekről és jutalmakról.

Az 1941—42-ik esztendőben, bár a múlt évihez képest javult a helyzet, sem volt kielégítő az ifjúságnak a pályázatokon való részvétele. A 9 pályatétel közül 5-re nem akadt pályázó. Bár tudjuk, hogy az énekkar körútja és betegségi esetek miatt több pályamunka félbemaradt, hangot kell adnunk elégedetlenségünknek és annak a reménységünknek, hogy jövő esztendőre más lesz a helyzet.

1. *Egyházjogból*, díja a Bartók alaptól, kiegészítve „a Fakultás egy régi és hű barátja“ adományával 50 pengőre: „Az egyház és állam viszonyának mai alakulása“, beérkezett egy pályamunka „Adjátok meg azért ami a császáré, a császárnak, és ami az Istené, az Istennek“ jeligével, melyről a bírálólat a következő volt:

„A munka a kérdést a következő fejezetekben tárgyalja: Egy Bevezetés után foglalkozik az állam kérdésével, majd az egyház kérdésével a theologia tükrében, majd felmutatja az egyház és állam viszonyának típusait a történelemben, ezután az egyház és állam viszonyának mai alakulásáról beszél a különböző országokban, végül a kettő várható viszonyára vonatkozólag tesz megjegyzéseket.

A Bevezetésben abból indul ki, hogy az egyház és állam viszonya mindig egy feszültséget hordoz magában s ezen feszültség fennállása nélkül nemcsak maga a kérdés, hanem ez a két közösség is megszűnnék létezni. Az állam lényegéről és hivatásáról szóló

fejtegetésekben Kálvin tanításából indul ki, azután ismerteti röviden az állam alapjára vonatkozó felfogásokat s a reformátori theologia felfogása alapján állva megállapítja, hogy az állam a bűn okáért adott, de maga is a bűn alatt levő rend, amelyre szükség van, de amelynek célja Isten törvényének való engedelmeskedés. Az egyház szintén a bűn világában él, de hivatása Isten Igéje szolgálata, alapja Isten elhívása, a világban él, de lényege szerint más, mint a világ. Itt foglalkozik az államegyház, népegyház, szabadegyház és hitvalló egyház fogalmának meghatározásával. A történeti típusok ismertetése után az egyes országokban látható típusokat és felfogásokat ismerteti. Úgy látja, hogy Magyarországon az egyház külső megbecsülésben részesül az állam részéről, de ez a viszony negatív, mert az egyházak helyzetének és egymással való viszonyának egyensúlyi helyzete megőrzésében nyilatkozik meg. Ismerteti a romániai, volt csehszlovákiai, jugoszláviai helyzetet az egyház és állam között, majd az amerikai és nagybritanniai és németországi helyzetet, ez utóbbit részletesebben és történetileg is. Az egyház és állam viszonyának várható alakulására nézve azt vallja, hogy az egyháznak minden eshetőségre készen kell lennie, a maga létalapját védelmeznie kell, de nem szabad önkényesen elszakadni az államtól, amely iránt felelősséget hordoz.

A szerző gazdag forrásanyaggal dolgozott és alapos tanulmányozást végzett a kérdésre nézve. Theologiai szempontjai világosak és határozottak, ha a kérdés apróbb megnyilatkozásaiban és vonatkozásaiban nem is tudja azokat végigvezetni, amit nem is lehet követelni. A kérdésnek inkább csak theologiai oldalait látja és érvényesíti, ami egy theologiai pályatételnél természetes, de ami viszont szükséges arra, hogy az egész kérdés apróbb vonatkozásait is meglássuk. Ez a dolgozatát kissé vázlatossá teszi, nem ártott volna egyes helyeken kissé részletesebben levonni a következményeket. A mai helyzet felmutatásában is jobb lett volna típusokat mutatni fel, mert ezek világosabban mutatják a felfogások különbségét. A dolgozatban hiányoznak az irodalmi utalások, tekintve egy pár név említésétől, az ilyen utalások azonban tudományos dolgozatban szükségesek.

Az egész dolgozat, úgy a reáfordított tanulmányt, mint a szerzőnek tudományos kérdésekkel való foglalkozásra való alkalmasságát tekintve, érdemes munka.

A pályadíj kiadását javaslom.“

A jelíges levél felbontatván, kitünt, hogy a pályamunka szerzője *Barabás Mihály* V. éves theol. hallgató, kinek a pályadíj kiadatott.

2. *Filozófiai pályatétel*: a dr. Tavasz Sándor által tartott publicum collegium részvételi díjaiból, kiegészítve a Fakultás egy régi és hű barátja adományából 50 pengőre: *Bartók György Antropológiája*. Beérkezett egy pályamunka „Én... Nem-Én“ jelígyével, melyről a szaktanár bírálata a következő volt:

A 42 lap terjedelmű munka öt részben foglalkozik a kérdés-

sel. A Bevezetésben néhány gondolattal utal Bartók György filozófiai pályafutására, filozófiai gondolkozására és személyes hatására. I. részben az antropológia megfogalmazását adja, a II. részben a test a lélek és szellem tükrében, a III. részben a lélek testi és szellemi kapcsolataival, a IV. részben a szellem a test és lélek organizmusában és az V. részben az emberi élet értelmének kérdésével.

A munka kidolgozásában felhasználta Bartók nagy antropológiai művén túl mindazokat az értekezéseit, amelyek az antropológiával összefüggésben vannak, mint Az eszme filozófiai vizsgálata, A rendszer filozófiai vizsgálata, A szellem filozófiai vizsgálata stb. — A dolgozat minden részében tiszta és világos fogalmazású, híven és jó összefoglalásban adja elő a kérdést. Bartók filozófiai gondolkozásába annyira beleélte magát, hogy az áttekinthetése és szintézise sok helyen egészen kitűnő. Érdeme a munkának, hogy jól átértette a kérdést és a Bartók tiszta fogalmazásához és nemesen egyszerű filozófiai nyelvezetéhez méltó tisztaságú a dolgozat is. — A pályadíjra érdemes.

A jeligés levél felbontatván, kitűnt, hogy a munka szerzője *Zoltáni Pál* V. éves hallgató, kinek a pályadíj kiadott.

3. A *gyakorlati teológiából*: a) A *legjobb homiletikai szemináriumi dolgozat* írójának és előadójának a Nagy Péter és gróf Teleki-alapból, melyet a tanárkar 25 pengőre egészített ki, a szaktanár javaslata alapján nyerte *Herman János* IV. éves hallgató. b) *Évzáró ima*, a Hory-alapból 25 pengőre kiegészítve, beérkezett egy pályamunka „Kevés az, hogy szolgám légy...” Ésaías 49:6. jelige alatt, melyet a tanárkar jutalomra érdemesnek ítél. A jeligés levél felbontatván, a pályadíjat *Batiz András* II. éves hallgató nyerte, aki az imát az évzáró ünnepélyen el is mondta.

4. A *legjobb harmoniumjátészónak* nyílt versenyen a Szász Domokos-alapból, Ajtay Jolán adományából kiegészítve 25 pengőre, nyerte *Bartha Endre* IV. éves hallgató.

5. *Ugron István-alap* kamatai 6 pengő 67 fillér, kiegészítve a Tanárkar által 15 pengőre, modern idegen nyelvben jeles előmenetelt tanusító hallgató számára. Nyerte *Tompa László* II. éves hallgató.

6. *Dávidházi Bekess Károly-alap* kamatai 10 pengő az iratterjesztésben legnagyobb sikert felmutató hallgató jutalmazására. Nyerte *Imreh András* II. éves hallgató.

7. *Jutalmak*:

a) *Zwingli-alapból* jeles előmenetelű hallgatónak Ajtay Jolán adományából 20 pengőre kiegészítve. Nyerte *Sántha Pál* III. éves hallgató.

b) A *gróf Teleki-alapból* két szorgalmas diáknak Ajtay Jolán adományából kiegészítve 20—20 pengőre. Nyerték *Herman János* IV. és *Sánta István* II. éves hallgatók.

c) A *Kilyén Sándor-alap* 33 pengő 33 fillér kamatát, mint

lelkész jóelőmenetelű gyermeke, *Adorjáni István* IV. éves hallgató nyerte.

d) A *szórványszemináriumi munkában* legtöbbet dolgozó hallgató dr. Juhász István intézeti tanár adományából 30 pengő jutalmat nyert *Herman János* IV. éves hallgató.

e) *Szemináriumi munkában* nagy szorgalmat tanusító hallgatók a fennmaradó pályadíjak terhére 15—15 pengő jutalomban részesültek: Ujszövetségi szemináriumból *Petri József* III., Dogmatikai szemináriumból *Farkas Ferenc* IV., Pedagógiai szemináriumból *Sántha Pál* III., Oklevélmásolásból *Nagy Lajos* IV. éves hallgató.

f) A *Kecskeméthy-alapból* a Tanárkar által kiegészítve, mint a bibliai tudományokból legjobb előmenetelt tanusító III. éves hallgató, 20 pengő jutalmat nyert *Molnár Dezső*.

g) *Máthé Elek-alapból* a Tanárkar által kiegészítve, mint a nyári munkaprogramm legjobb elkészítője, *Tompa László* II. éves hallgató 20 pengő jutalmat nyert.

h) *Könyvjutalmat nyertek*: V. évről: *Barabás Mihály, Csia György, Szabó Bálint*, IV. évről: *Achs Károly, Herman János, Szabó Albert*, III. évről: *Molter Péter, Petri József*, II. évről: *Benedek Gyula, Tompa László*, I. évről: *Incze István, Sente Péter*.

VI. Segélyezés.

Az ifjúság segélyezése hat forrásból történt: a gyülekezetek, az egyházmegyék, az egyházkerület rendszeres adományából, egyesek alkalmi adományából, az intézet alapjainak hozzájárulásából és az ifjúság önszegélyezéséből.

Ezek közül a legtekintélyesebb a gyülekezetektől a *legáció* intézménye útján élvezett rendszeres segély, mely címen 23.769 pengőt kapott a három ünnepen az ifjúság. A legnagyobb legátum 740 pengő, a legkisebb 50 pengő volt. Egy theologusra átlag 339 pengő legátum esett, amelyből levonandó az utiköltség.

Rendkívüli jelentőségű elhatározása volt *egyházkerületünknek a főtiszteletű Püspök úr* indításából az, amikor kimondotta, hogy a theologusok segélyezésére *5 egész és 10 fél ösztöndíjat létesít*, egy teljes ösztöndíjat 600 pengőben számítva, és *hasonló ösztöndíj létesítésére hívja fel az egyházmegyéket is*. Ilyen módon az 1941—42. tanévben a régi Bethlen- és Gecse—Baldácsy-ösztöndíjaknak megfelelő segélyben részesült ifjúságunk. Az egyházkerület 6000 pengős adománya mellett az egyes egyházmegyék a következő összegeket vállalták: Bekecsaljai egyhm. 600 P., Dési egyhm. 208 P., Erdővidéki egyhm. 244 P., Görgényi egyhm. 426 P., Kalotaszegi egyhm. 394 P., Kézdi egyhm. 240 P., Kolozsvári egyhm. 460 P., Marosi egyhm. 680 P., Nagysajói egyhm. 146 P., Orbai egyhm. 329 P., Sepsí egyhm. 282 P., Széki egyhm.: „gr. Bethlen Béla ösztöndíj” 378 P., Szilágyszolnoki egyhm. 1101 P.,

Udvarhelyi egyhm. 545 P. Tanárkar a mélt. Igazgatótanács engedélyével az ösztöndíjaknak több, a segélyezett hallgató anyagi helyzetéhez mért kategóriáját állapította meg.

Ösztöndíjat nyertek I. évről Czira Bálint 450 pengő, Incze István 500, Kozma Endre 300, Rettegi Árpád 300, II. évről: Batiz András 329, Benedek Gyula 400, Cseresnyés Ferenc 300, Dengel Ede 350, Molnár Zoltán 229, Rápó Károly 150, Tompa László 400, III. évről: Barabási Ferenc 100, Bedő Gedeon 150, Csutak Csaba 200, Molnár Dezső 450, Molter Péter 250, Páll Dezső 250, Petri József 400, Sántha Pál 400, Szőke Károly 250, IV. évről: Adorjáni István 300, Bitai Lajos 150, Dezső Tibor 150, Erdélyi Lajos 170, Bartha Endre 600, Farkas Ferenc 600, Herman János 600, Málnásy László 100, Nagy Lajos 450, Pütkösti Miklós 100, Szabó Albert 300, V. évről: Barabás Mihály 400, Bartha Albert 400, Csia György 350, Dénes Dezső 200, Horváth József 300, Szabó Bálint 300, Szabó Károly 100, Zoltáni Pál 79 P. (A görgényi em. az ösztöndíjat csak 1942-re szavazván meg, az egyházmegyéhez tartozó hallgatók 71—71 pengővel kevesebb segélyt kaptak, mint amennyi megszavaztatott számukra. E kimutatásban a tényleg megkapott összeg szerepel. Egyes egyházmegyéből részben vagy egészben nem folyván be a megszavazott összeg, a kiadott összeg nem egyezik a kivetett összeggel.)

Egyesek adománya: Fakultás Tanárkara 550 Pengő, dr. Tusa Gábor útján 1850 P., svájci testvéreinktől 4200 P., Utrechti Theologia dr. Kállay Kálmán professzor úr útján 200 P., Fakultás női bibliaköre 52 P. 83 fill., Nőszövetség palástra 3 hallgatónak 250 P., Református Menza 2000 P.

Az intézet alapjaiból: 1. jutalmazásra 316 P-öt fordított, 2. leckeépítkezvezmény címén 1854 P-öt fordítottunk.

Az Ifjúsági Egyesület 113 P. értékű gyógyszer-segélyt nyújtott beteg tagjainak s ezenkívül segélyeket fel nem tüntetett összegben.

Mindent összeszámítva 47.198 P. 83 fillért fordíthattunk segélyezésre. Egy segély nélküli hallgató minimális összköltsége 775 P. volt. Átlagosan számítva szinte ingyenes volt Fakultásunkon a lelkésznevelés, mert az összes segélyből 720 P. fejátlag esik egy-egy hallgatóra.

Jutalmazásra: „Fakultásunk egy régi és hű barátja“ 60 P., Ajtay Jolán 60 P., dr. Juhász István 30 P-öt adományozott.

VII. Egészségügyi jelentés.

A Kolozsvári Ref. Theologiai Fakultás növendékeinek egészségi állapota az 1941—42-ik tanévben igen kedvező volt. Leszámítva a téli hónapok alatt észlelt futólagos bajokat, említésre méltó egészségi károsodás alig fordult elő. A megelőző évekről 3 tüdőbeteg állott állandó felügyelet alatt. Ezeknél a kóros folya-

hat megállapodott lévén, jelenlétk az intézeti közösséget nem veszélyeztette.

Kórházi ápolás egy hallgatónál vált szükségessé mellhártyagyulladás miatt. Műtét két esetben történt ambulans rendelés keretében. Röntgen-vizsgálat 4 theologusnál végeztetett. Három alkalommal alapanyagcsere vizsgálatot végeztettünk.

A bentlakó hallgatók alimentálása — dacára a beszerzési nehézségeknek úgy a minőségi, mint mennyiségi szempontokat tekintve — kifogástalan volt.

Részletes statisztika:

Influenza és más légzőszervi megbetegedés	15
Mellhártya-gyulladás	1
Tüszős és hurutos mandula-gyulladás	2
Különböző bőrmegbetegedés	6
Benőtt köröm	1
Furunculosis	1
Inactiv tüdőtuberculosis	3

Dr. Koronka István,
intézeti orvos.

C) A hallgatók, egyesületi munka.

1. A hallgatók névsora.

I. év

1	Benkő György II. félévben	Rettegi Árpád
	Czira Bálint	Sólya Bálint délvidéki
	Incze István	Szente Péter tiszánineni
	Kozma Endre	Dr. Kovács Béla II. félévben
5	Lieberman Endre	

II. év

10	Báthori Adler László evang.	Kádár István
	Batiz András	G. Kovács Ernő
	Benedek Gyula	20 Molnár Zoltán
	Bothár Barna kilépett	Rápó Károly
	Cseresnyés Ferenc	Sántha István
15	Dengel Ede	Szőke Károly
	Dénes Gyula	Tompa László
	Imreh András	

III. év

25	Barabási Ferenc	Magyarósi Sándor
	Bálint József	Molnár Dezső
	Bedő Gedeon	Molter Péter
	Csutak Csaba	35 Páll Dezső
	Dézszy Zoltán tiszántúli	Petri József
30	Koszorus Ferenc	Sántha Pál
	Kiss Antal délvidéki	Dobolyi László csak I. félévben

IV. év

	Achs Károly délvidéki	50 Imreh Zsombor rk.
40	Adorjáni István	Málnássy László
	Bakcsy Gábor	Nagy Lajos
	Bartha Endre	Pánczél Péter
	Bitai Lajos	Rácz Mihály tiszántúli
	Dezső Tibor	55 Pütkösti Miklós
45	Erdélyi Lajos	Szabó Albert
	Farkas Ferenc	Varga Pál
	Herman János	Volloncs Anna
	Hodosy Imre délvidéki	Szathmáry Béla
	Holló László csak I. félévben	

V. év

60 Barabás Mihály	Kudor Attila csak II. félévben
Bartha Albert	Krizsovánszky Jenő
Bálint István	Rákosy Dénes
Csia György	70 Szabó Bálint
Dénes Dezső	Szabó Károly
65 Horváth József	Szentgyörgyi Béla
Jákó József	Zoltáni Pál

2. Ifjúsági egyesületek.

a) *Az Ifjúsági Egyesület évváró jelentése az 1941/42. iskolai évről.*

Most, amidőn itt állok, hogy Ifjúsági Egyesületünk ez évi munkájáról beszámoljak, nem tehetem, hogy első szóként ne a hálaadás szava emelkedjék Istenhez, hogy ebben a felgyújtott világban a mi hajlékunkat épen megőrizte és míg annyi más a sírba szállott, mi élvezhettük a békességet és a nyugalmat. Életünket kegyelmével, szeretetével és gondviselésével vezette ez éven is át.

Azonban be kell vallanunk, ha őszinték akarunk lenni, hogy ebben az iskolai évben voltak olyan akadályok, amelyek a közösségi életnek a zavartalan folyását kezdték veszélyeztetni. Már év elején a szabadabb magyar élet által nyújtott lehetőségek kihasználása odavezetett, hogy közösségi életünket a rendesnél később kezdhettük meg. De nemcsak év elején, hanem évközben is többeknek vagy kevesebbeknek a hosszabb, vagy rövidebb távolléte a közösségi életre inkább kedvezőtlen, mint kedvező hatást gyakorolt. Ha azt állítom, hogy éppen azt kezdtük levetkőzni, ami a mi ifjúságunknak igazán jellemzője kell, hogy legyen, a theologus lelkületet, azt hiszem, nem tévedek. Egyesületi életünkben az igazi szabadság helyett már a szabadosság tünetei jelentkeznek. Alig volt érezhető a Kolozsvári Magyar Diákok Szövetségébe való belépésünk hatása, ami inkább a kapcsolatok gyenge ápolásának a következménye. Szorosabb volt a kapcsolatunk az eddiginél az ország más theologiai Fakultásainak ifjúságával, annál is inkább, mert az Országos Theologus Szövetség vezetősége ez évben egybeesett az itteni ifjúsági vezetőséggel. Április 27—29-ig az évi szokásos konferenciát a Szövetség itt tartotta, ami mindenképpen alkalom volt a kapcsolatok kiépítésére és ápolására.

Ifjúságunk keresztyén életfolytatása kielégítő volt. Azokat az alkalmakat, amelyek az Igével való táplálkozásra rendeltettek, ifjúságunk kihasználta. A hitből folyó cselekedeteknek a jelét is adta ifjúságunk, amidőn egész éven át két szegény embert látott el élelemmel, pénzzel és ruhával. Mintegy 50 pengő adománnyal hozzájárult a Budapesten épülő KIE-otthon építéséhez és nagyon

tetesem összeggel a Darányi Kálmán Diákház építéséhez is, amely célra az Énekkar körútjának csaknem teljes tiszta jövedelmét ajánlotta fel. Ugyancsak összeadta ifjúságunk a maga filléreit a harctereken éretttünk harcoló katonáknak is, mintegy 100 pengőt kitevő összegben.

Az ifjúság anyagi és szellemi ügyeivel a presbiterium hat gyűlésen foglalkozott. Emellett tartottunk még négy rendes és három rendkívüli közgyűlést is. Ének-Zene egyesületünk ebben az évben elérte azt a célját, hogy az egyházi zene és a népdalkultúra mellett nemcsak városunkban, ahol 11 alkalommal szerepelt, hanem a nagy nyilvánosság előtt is bizonyosságot tehetett. A Kolozsvári Napok alkalmával a mi énekkarunk kapta azt a kitüntetést, hogy az itteni kóruskultúrát képviselje a rádió nagyközönsége előtt. Az Ifjú Erdély rendezésében tartotta énekkarunk március 7-én Marosvásárhelyen erkölcsiekben gazdag hangversenyét. Május 2—12 között tette meg énekkarunk a rég sovárgott körútját, amelynek állomásai: Budapest, Szabadka, Bácsfeketehely, Bácskossuthfalva és Szegeden voltak. Nemcsak a városokba vitte el énekkarunk a zsolnárt és a népdalt, hanem visszavitte őket a forráshoz, a néphez is akkor, amidőn falvakat is felkeresett. Hogy ez mind lehetségessé vált, azt a nagy. Tanárikarnak köszönhetjük, aki nagy megértéssel figyelte és kísérte munkánkat. Köszönetet mondunk e helyről úgy a Nagy. Tanárikarnak, mint Maksay Albert tanár úrnak, aki körútunkon végigvezetett minket, de különösképpen Benedek Kálmán tanár úrnak, aki időt és fáradságot nem kímélve, fáradhatatlan szorgalommal készítette elő az énekkart, hogy helyét mindenhol becsülettel megállhassa. Hogy országos hírnévre tehattünk szert, azt Benedek Kálmán tanár úrnak a leghálásabban köszönjük most is. De illesse köszönet az énekkar minden tagját azért a buzgalomért és fáradságért, amellyel az úgy szolgálatába állott. Énekkarunk elérte azt, hogy úgy a maga, mint intézetünk jóhírnevét növelte és hogy már most rendelkezik meghívásokkal a jövő iskolai évben különböző helyeken tartandó szereplésekre.

Ifjúsági könyvtárunk az idén 158 kötettel gyarapodott. Ezért az adományért a Közgyűjtemények Országos Felügyelőségének e helyen is köszönetet mondok. Beköttettünk 53 drb. könyvet. Vásároltunk 6 könyvet. Egy ember átlag olvasott ebben az évben 5 könyvet, ami meglehetősen kevés.

Ifjúságunk keresztyén időtöltését szolgálták a most már nem ingyen kapott, hanem pénzért vásárolt napilapok, folyóiratok, a rádió és játékszerek.

Az ifjúság anyagi támogatását az egyesületi pénztárak szolgálták. Az Önszegélyző Pénztár gyorskölcsönöket, rendes kölcsönöket és végleges segélyeket nyújtott a tagoknak. Az egyesület az elmúlt évi protestánsnapokra két tagját küldte ki teljes anyagi támogatás mellett, a nagy. Tanárikar pedig egyet, amiért e helyről is köszönetet mondok. A nyár folyamán a más IKE-i konfe-

renciákon való résztvevőknek pedig 150 pengő segílyt adott a presbiterium. Az Önszegélyző Pénztárba régi tartozásként befolyt 445 pengő, gyorskölcsonképpen közkéken forgott 1000 pengő. Összes bevétele az Önszegélyző Pénztárnak 3113 pengő. Kiadása pedig 1620 pengő. Késpénze, mivel 1000 pengőt a létesített palástalpra fordított az ifjúság, 493 pengő.

Az Ifjúági Pénztár az előadások és kurzusok sokszorosítá-sára adta az anyagi fedezetet. E pénztárnál 768 pengő volt a bevétele ebben az évben. Kiadása ennek a pénztárnak 1177 pengő. Mivel a megelőző iskolai évről 447 pengő hozatott át mint pénztármaradék, most a pénztár késpénze 38 pengő. A Betegsegélyző Pénztárunk a beteg hallgatóknak gyógyszereket adott és recepteket fizetett ki 113 pengő értékben. Isten iránti hálával emlékezem meg arról, hogy ebben az iskolai évben úgy megőrizte ifjúságunk egészségét, hogy a rendelkezésünkre álló kórházi-alap érintetlenül maradt. Betegsegélyző Pénztárunk pénztármarad-ványa, a 150 pengő pénztári-alapon kívül, 73 pengőt tesz ki.

Legyen hála a Mindenható Istennek, hogy mindezeket megengedte nekünk cselekednünk. Hisszük, hogy az Ő Lelke irányította minden munkánkat és az tartott meg bennünket. Kérjük Istent, hogy ezt az ifjúságot, amelyik az Ő szolgálatába állott, tartsa meg és vezesse továbbra is az Ő Lelkével. Adja a nagyhatalmú Isten, hogy ez az ifjúság mind engedelmesebben és engedelmesebben vesse alá magát a Szentlélek vezetésének, döbbenjen rá hivatása igazi méltóságára és nagyságára, valamint szolgálatának lelkiismeretesebb teljesítésére.

Ezek után az Ifjúági Egyesület 1941/42-ik iskolai évről szóló jelentésemet tisztelettel bezárom.

Barabás Mihály,
e. i. ifj. elnök.

*b) A kolozsvári Főiskolás Ifjúági Keresztyén Egyesület
jelentése az 1941—42. iskolai évről.*

Az elmúlt iskolai év békés, zavartalan munkálkodást jelentett a Főiskolás Ifjúági Keresztyén Egyesület életében. Új lehetőségek között, de a sokkal tagoltabb és elfoglaltabb főiskolás életben igyekeztünk dolgozni. Krisztusra ma is szüksége van a kolozsvári református főiskolásoknak s bátran elmondhatjuk, hogy tagjainkat mindig ott láthattuk a többi diákmozgalmak első munkásai között. De ismét elhagytuk Kolozsvárt s megpróbáltunk életet teremteni Erdély református középiskolásai között is. Szórvány-misszióink pedig ebben az évben végezte a legnagyobb munkát tizenhat esztendő óta.

Munkánkat az elmúlt iskolai évben 1941 szeptember 19-én kezdtük meg. Három irányban dolgoztunk: evangélizálás, szellemi nevelés és szolgálat volt a feladatunk.

Az ifjúság evangélizálását tekintettük legfontosabb munkánk-

nak. Ennek szolgálatában állottak bibliaóráink és főiskolás istentiszteleteink. Péntek esténként folytattuk a karok közös bibliaóráját. Összesen 31 alkalommal gyűltünk össze, a résztvevők átlagos száma 25 volt. Nagy nyereséget jelentett egyesületünk életében az, hogy sikerült elindítanunk a bibliaköri munkát a Ferenc József Tudományegyetem mellett működő egyetemi diákközpontokban is. Örömmel jelentjük, hogy az otthoni bibliaórákon valóban otthonias szellem alakult ki s a főiskolás evangélizáció jövődjét — emberileg — valósággal ezek a bibliakörök biztosítják. 16 alkalommal tartottunk főiskolás istentiszteletet a református kollégium dísztermében. A résztvevők átlagos száma 58 volt. Háromszor úrvacsorát is osztottunk.

A főiskolásság szellemi nevelését vasárnap délutáni összejöveteleink szolgálták. 13 alkalommal gyűltünk össze s átlagosan 48 főiskolás jött el közénk. Az első félévben a magyar falu kérdéseiről beszélgettünk, a másodikban pedig irodalmi és diáktársadalmi kérdésekről volt szó. Három szeretetvendégséget tartottunk az elmúlt évben, átlagban 73 résztvevővel. Ezek a kedves esték valóságos kiindulópontjai voltak az új munkának. Vezetők és vezetettek találkozhattak itten s szolgálati munkáink megújulását valósággal annak a közösségi szellemnek tulajdoníthatjuk, amit Isten ezeken a szeretetvendégségeken támasztott közöttünk. 1941 nov. 27-én Reményik Sándor emlékestet rendeztünk, március 15-én közös ünnepélyt a teológiai ifjúsággal.

Szolgálati munkánk legjelentősebb részét a szórványgondozás jelentette. Az elmúlt nyáron 50 szórványban 30 theologus és egy egyetemi hallgató dolgozott, mintegy 5000 magyar között. Az iskolai év első felében Kolozsvár környékén 25 szórvány-gyülekezetet gondozott 30 theologus és egy középiskolás. A második félévben 25 egyetemi hallgató tagunk is bekapcsolódott ebbe a munkába, ami lehetővé tette a munkaterület kiszélesítését. A kolozsvári IX. hadtest parancsnoksága 10 alkalommal egy-egy katonai teherautót bocsátott rendelkezésünkre, mellyel lehetővé tette újabb 10 mezőszőlő szórványnak a gondozását.

Mintegy 25 tagunk bibliaórákat és vasárnapi iskolát vezetett a helybeli középiskolákban és elemikben. Egyik tagunk a Csákány utcában létesített ifjúsági keresztyén egyesületet vezette vasárnaponként. A Petyán-telep gyermekeit gyűjtötte össze egy másik testvérünk.

Szolgálatot vállalt ifjúságunk az erdélyi középiskolások evangélizációjában is. Dr. Imre Lajos missziói előadó irányításával az elmúlt novemberben 6 főiskolás és 6 theologus látogatta végig országgrésztünk leány és fiú középiskolásait és sok helyen sikerült elindítani vagy elevebbé tenni az IKE-munkát.

A Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület tulajdonát képező ifjúsági szemle, az Ifjú Erdély életében is kedvező változások történtek. A bécsi döntés után anyagilag nehéz helyzetbe került lapot sikerült talpraállítani s a lap szerkesztőinek egyetlen erdélyi kör-

útja után az előfizetők száma megháromszorozódott. Iskolalátogató-saink és az Ifjú Erdély körútja azt igazolják, hogy korszerű és szükséges ifjúsági mozgalmaink nem tudják kielégíteni református ifjúságunk lelki szükségait s ez továbbra is a mi feladatunk maradt.

Az elmúlt nyár júniusára tervezett szamoscikói konferenciánkat komoly akadályok miatt nem tudtuk megtartani. Az idén Bánffy-hunyadra hívtuk össze a főiskolás ifjúságot, június 15—20-ig. Idei konferenciánkon a Magyar Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége és a Magyar Evangéliumi Keresztyén Pro Christo Diákszövetség tagjai is résztvettek.

Képviselettük magunkat az említett keresztyén diákszövetségek konferenciáin. A háború miatt a külföldi keresztyén diákszövetségekkel kapcsolataink teljesen megszűntek, legfeljebb a ritkán érkező egyházi lapokból értesülünk sorsukról.

Jelentjük, hogy a főiskolás evangélikáció áldozatkész vállalója, Sipos Géza főiskolás lelkész az év elején elhagyta Kolozsvárt. Munkája mostoha időkből, mostoha körülmények között indult. Vállalta a nehézségeket s kitartása valósággal példaadó volt. Új munkahelyére szeretetteljes gondolataink kísérik. Pillanatnyilag elvált tőlünk, de Sipos Géza mindig a fiataloké marad. Hálát adunk az Istennek, hogy utódját Tőkés Istvánban kaptuk meg. A diákotthonokban elinduló ígéretes munka nagyrészt az ő fáradozásának köszönhető. Szeretettel köszöntjük az új főiskolás lelkészt s reméljük, hogy hamarosan egész életét a főiskolás evangélikációnak szentelheti.

Egyesületünknek 120 nyilvántartott tagja volt. Pénztárunk bevétele 610 pengő, kiadásunk 470 pengő, jelenlegi készletünk 140 pengő. Nyári konferenciáink megrendezését szénioraink és előjáróink anyagi támogatása teszi így lehetővé. Egyenlegünkben nem szerepel a középiskolák látogatásának költsége és az Ifjú Erdély különálló anyagi helyzete. Szórvány-misszióknak szintén külön kezelte anyagi ügyeit. Kiadásainak összege 3.000 pengőt, bevételei pedig 3.440 pengőt tettek ki. Ebből az erdélyi középiskolások gyűjtöttek 3.110 pengőt, egyházkerületünk pedig 350 pengőt adományozott.

Beszámolónk végére érve, hálás köszönetet mondunk jóindulatú támogatóinknak: a Főtiszteletű Püspök úrnak, a Nagytiszteletű Tanárikarnak, Nagy András vezető professzorunknak, dr. Imre Lajos missziói előadó úrnak, a IX. hadtest tekintetes Parancsnokságának, az Erdélyi Közművelődési Egyesület Elnökségének, valamint a minket figyelemmel kísérő kolozsvári sajtó egyrészének.

Isten segítségét kérve nyári konferenciánkra, szórványmunkánkra, valamint az elkövetkező esztendő minden vállalkozására, zárom a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület 1941—42. évi jelentését.

Sántha Pál,
főtitkár, III. é. theol. hallgató.

Tundnivalók az 1942–43. iskolai évre.

A) Értesítés az 1942—43. tanévre vonatkozólag.

1. *Felvétel.* Úgy az intézetbe, mint az internátusba és a konviktusba való felvételért a folyamodványok az *1. évfolyamra* jelentkezők részéről a) *születési állami anyakönyvi kivonattal*, b) *keresztlevéllel*, c) *konfirmációi bizonyítvánnyal*, d) *érettségi (baccalaureatusi) bizonyítvánnyal* vagy *leckekönyvvvel* (index), vagy ezek hitelesített másolatával, e) *curruculum vitaevel* (rövid életrajz, melyben az életrajzi adatokon, családi helyzeten kívül feltárandó, miért óhajt a lelkipásztori pályára lépni, középiskolai éveit alatt minő keresztyén ifjúsági munkában vett részt), f) *gimnáziumi vallásfanárának* az igazgató által megerősített *ajánlólevelével*, melyben a lelkipásztori pályára való rátermettsége igazoltatik rövid leírás kapcsán, g) lakóhelye *lelkipásztorának ajánlólevelével*, melyben szintén a lelkipásztori pályára való alkalmatossága igazoltatik a személyi adottságok részletes felsorolásával (mind a két ajánlólevél hivatalos pecséttel ellátott *zárt borítékban* kérendő ki és melléklendő), h) testi épségét és alkalmatosságát igazoló *orvosi bizonyítvánnyal*, amelyben okvetlenül feltüntetendő, hogy nem szenved-e tüdőbajban vagy nem látszik-e tüdőbajra hajlamosnak, i) a jelentkező szüleinek születési anyakönyvi kivonata, j) a jelentkezőnek, ha kiskorú, szüleinek vagyoni állapotáról szóló községi bizonyítvány, k) negyedív alakú, ajánlottan felbélyegzett, a folyamodó pontos címével ellátott *válaszborítékkal* (különben az illetőt a felvételtől nem értesítjük) felszerelten és a Fakultás *igazgatóságához* címzetten legkésőbb *július 31-ig* küldendőkk be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a *folyamodó lakása*: község (esetleg utca, házsám), utolsó posta és vármegye.

Az első évre felvettek a beiratkozás előtt a Református Kórházban tüdejük egészsége, majd az intézeti orvos által a testi épség, különös tekintettel a lelkészi pályára való alkalmatosság szempontjából (hang, hallás, beszéd stb.) felülvizsgáltatnak és csak az orvosilag alkalmasnak nyilvánítottak írhatók be.

A *régi hallgatóknak* is kérik a felvételiüket, jelezve, hogy melyik évfolyamra és csak az intézetbe, vagy az internátus-konviktusba is kérik-e felvételiüket. A kérvényhez, amely *július*

31-ig küldendő be, mellékelni kell egy felbélyegzett és pontosan megcímezett válaszborítékot. *Akik a kitűzött időpontig nem folyamodnak, eltávozottnak tekintetnek és helyükbe más vétetik fel.*

Az intézeti Szabályzat értelmében a férfi hallgatók az internátusban lakni és a konviktusban étkezni, a női hallgatók pedig a Szeretetházban lakni és étkezni kötelesek.

2. *Díjak.* Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával 100 pengő leckepeznt, ezenkívül beiratkozási díj közös cím alatt bentlakó 50, kintlakó 44 pengőt (mivel a kintlakó a 6 pengő fürdő-díjat nem fizeti) tartozik fizetni. Ezekon kívül letétbe helyezendő 5 pengő, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli, év végén visszafizettetik. Az ifjúsági egyesületi, betegsegélyző- és kurzus-díjak ezenfelül kb. 20 pengőt tesznek ki.

Az internátusi díj 200 és a konviktusi díj 540 pengő, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és február 1-én. Kérhető havi részletekben való fizetése is.

Az előjáróság a díjaknak a viszonyokhoz való évközi módosítási jogát fenntartja magának.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők.

Köteles minden hallgató magával hozni egy rend, a theol. hallgató hivatásához és szolgálatához elengedhetetlenül szükséges fekete ruhát és megfelelő egyéb ruházati és felszerelési cikket.

3. *Kedvezmények és ösztöndíjak.* Az intézet beiratkozott hallgatóinak a következő kedvezmények és ösztöndíjak állanak szolgálatára :

a) Minden rendes hallgató részesül a legáció kedvezményében, amely a múlt esztendőben átlag 339 pengőt jelentett, első évesek számára 100—120 pengőt.

b) Legalább jó indexű (érettségű) hallgatók indokolt kérésre a leckepeznt fizetése alól részben vagy egészben felmenthetők. Leckepeznt-kedvezményt csak az nyerhet, aki a konviktusban étkezik.

c) 10 drb. 600 pengős és 20 drb. 300 pengős ösztöndíj az Egyházkerület, egyházmegyék és az intézet adományából, melyekben számarányuk szerint I. éves hallgatók is részesülnek.

d) Alkalmi segélyek, melyeket a rendelkezésre álló összeg szerint a Tanárkar oszt ki a félévek végén.

A segélyekért, ösztöndíjakért (a legációt kivéve) a Fakultás igazgatóságához a felvételi kérvénnyel egyidejűleg kell folyamodni, mellékelve a szülők vagyoni helyzetéről szóló bizonyítványt. Mindenki, aki bármely segélyért folyamodik, folyamodványában köteles kijelenteni, hogy a tanári kar által részére kijelölendő intézeti vagy egyházi munkában készséggel részt vesz és e nemű megbízatásait pontosan teljesíti. E külön munkák nem fognak ellentétben állani pályájára való készülésével, sőt azt kiegészíteni és alaposabbá tenni fogják.

Aki a jelzett időig nem folyamodik, vagy nem jelentkezik — még ha a stipendiumot élvezte is — eltávozottak tekintetik és helye mással töltetik be. Akinek folyamodásához a megkívánt okmányok nem csatoltnak, annak kérését nem vesszük figyelembe.

4. *Beíratkozás.* A jövő tanévre a beíratkozás szeptember 18—19. napjain lesz. A tanárkar figyelmezteti a hallgatókat, hogy ha a múlt évi tartozásukat nem rendezik, nem írhatók be.

5. *Internátus.* A bentlakásra felvett ifjak beíratkozás és díjfizetés után költözhetnek be. Az összes ágyneműt az ifjaknak kell hozniuk, valamint a konviktusba legalább 2—2 darab 40—40 cm. méretű asztalkendő, megjelezve.

Szeptember 13. előtt az internátusba senki be nem költözhet. Azután is az internátus felügyelő professzor engedélye kérendő ki a beköltözéshez.

6. *A konviktus.* A konviktusban a főzés szeptember 20-án reggel kezdődik.

7. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 20-án délelőtt 11 órakor lesz a Fakultás dísztermében.

8. A javító- és pótkollokviumok szeptember 14—15-én lesznek.

9. A minősítővizsga szeptember 17-én, az alapvizsga szeptember 16-án lesz.

10. Az előadások szeptember 21-én reggel kezdődnek.

11. Az intézet összes hallgatói heti 10 órával a Ferenc József Tudományegyetem bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karának rendes hallgatói lehetnek a kar többi hallgatóit megillető jogokkal és kedvezményekkel (kivéve a tanárjelöltek számára létesített ösztöndíjakat), abszolutoriumot szerezhettek és doktori szigorlatot tehetnek. Az I—II. évesekre nézve kötelező az egyetemre való beíratkozás a Tanárkar által előírt tárgyakból való kollokviumi kötelezettséggel. A többi évfolyam hallgatóira nézve az egyetemi tanulmányozás fakultatív.

12. Nagyon indokolt és okmányolt kérés esetén a rendes beíratkozási időtől kezdve 2 hétig adhat a Tanárkar engedélyt az utólagos beíratkozásra. Későbbi jelentkezéseket már nem vehetünk figyelembe.

13. Minden tárgyú kérés külön kérvényben, külön íven adandó be.

14. Tudakozódások válaszbélyeg csatolásával a Fakultás Igazgatóságához intézendők: Kolozsvár, Református Theologia címen.

B) Munkaprogramm 1942. év nyarára.

A theologiai szabályzat 272. §-a a következőket tartalmazza:

„Az Isten országa szolgálatára készülőknek állandóan benne kell élniök a munka légkörében. Ezért a tanárkar évről-évre megállapítja azt a munkaprogrammot, amelyet az összes hallgatónak a nyári szünetben el kell végezniök. E program két részből áll: 1. elméleti és 2. gyakorlati-gyülekezeti feladatok. Az elméleti feladat, amely évfolyamonként állapítatik meg: a Szentírás, a hitvallások, az Institúció és jelentősebb modern theologiai művek tanulmányozása. Ennek tételeit, melyek közül sohasem hiányozhatnak a szentírási tételek, évről-évre állapítja meg a tanárkar és a tételek írásban dolgozandók ki és adandók be. A gyakorlati feladat abban áll, hogy minden hallgató a nyári szünet alatt abban a gyülekezetben, amelyben tartózkodik, a lelkész felügyelete alatt köteles legalább heti 4 órai gyülekezeti munkát végezni. Ilyen munka gyanánt számít: hétköznapi, vasárnapi istentiszteletek végzése, irodai munka, vasárnapi iskola, bibliakör vezetése, segédkezés vallásos összejövetel rendezésében, énektanítás stb. Köteles továbbá a szomszédos szórványok gondozásában, az íratlerjesztés propagálásában és megindításában, a nagyobb gyülekezetek szélein alakult új települések hiveinek összeírásában és gondozásában segédkezni. Ajánlatos, hogy támogassa a szomszédos gyülekezetet is, ha ott nincs vakációzó theologus, különösen, ha a lelkészi állás üresedésben van. Mindezekről a munkákról köteles illetékes lelkészének, akinek engedélyével és felügyelete alatt munkálkodott, írásban beszámolni. Köteles az összes munkáiról pontos naplót vezetni, amelyet illetékes lelkéssel láttamoztatva az összes munkákról szóló szolgálati bizonyítvánnyal, valamint az elméleti tételekkel együtt a beiratkozásakor benyújt a Fakultás igazgatójához, aki enélkül be nem írhatja. A munkaprogramm kidolgozása alól részben vagy egészben az igazgató adhat előzetes kérésre felmentést. A munkaprogramm legkiválóbb elvégzői jutalomban részesülnek. A hanyagok hanyagságuk mérve szerint fegyelmi büntetés alá esnek.“

I. évet végzettek számára:

Szentírás tanulmányozás:

- a) Ezékiel élete és igehirdetése könyve alapján.
- b) Pál élete és igehirdetése az Apostolok Cselekedetei alapján.

Tudományos munka:

Kivonatolják az Institutio I. könyv I—XIV. fejezeteit.

II. évet végzettek számára :

Szentírás tanulmányozás :

- a) Isten és ember a Zsoltárok könyvében.
- b) Az Újszövetség tanítása az imádságról.

Tudományos munka :

Kivonatolják az Institutio III. könyv XXI—XXV. (202—292. oldal), IV. könyv I—III. (295—351 oldal) fejezeteit.

III. évet végzettek számára :

Szentírás tanulmányozás :

- a) A próféták jövendölése az utolsó ítéletről.
- b) Az Újszövetség tanítása a megtérésről.

Tudományos munka :

Kivonatolják az Institutio IV. könyv XIV—XIX fejezeteit.

Általános utasítás : A IV. évet végzettek számára munka-programmot nem adott a tanári kar.

A többi évfolyam növendékei a beiratkozás alkalmával kötelesek munkájukat a szénioroknak átadni. **A munkák beadása nélkül senki be nem írható és haladékos sem nyerhet a beiratkozásra.**

A beiratkozáskor be kell adniok :

- a) szolgálati bizonyítványt a végzett munkáról ;
- b) munkanaplót, láttamozva az illetékes lelkész által ;
- c) szentírási tételt, legalább 20 egynegyed íves lapnyi terjedelemben, Institutióból kijelölt rész kivonatát.

Akik nyári missziói munkában vannak és ezt munkábaállásuk alkalmával az igazgatónak írásban bejelentették és a beiratkozáskor szolgálati bizonyítvánnyal igazolják, csak a bibliai tételt kötelesek kidolgozni és a munkanaplóval együtt benyújtani.

A nyári munkaprogramm elvégzői között évfolyamonként a következő jutalmak osztatnak ki : a legjobb dolgozat 20 pengő, a második két könyv-, a harmadik egy könyvjutalomban részesül.

C) Vizsgai házi írásbeli tételek az 1942—43. évre.

I. Alapvizsga tételei.

1. *Bibliai tudományok köréből.*

a) Ószövetségi (Nagy András): Kultuszreform az Ótestamentumban.

b) Újszövetségi (Maksay Albert): A Jézus korabeli zsidóság politikai helyzete.

2. *Egyetemes keresztyén egyháztörténetből* (dr. Nagy Géza): A mise és a reformátorok.

3. *Vallásbölcsezetből* (dr. Tavaszgy Sándor): Az isten-léti argumentumok Kant kritikájában.

E tételek közül mindenki egyet köteles kidolgozni.

II. Első lelkészképesítő vizsgálat tételei.

1. *Bibliai tudományok köréből.*

a) Ószövetségi (Nagy András): A bűn és szenvedés viszonya az Ószövetségben.

b) Újszövetségi (Maksay Albert): A Máté írása szerint való szent evangélium magyarnyelvű irodalma, különös tekintettel a kommentárookra.

2. *Protestáns egyháztörténetből* (dr. Nagy Géza): Gyarmatosítás és külmiszió.

3. *Szisztematika theologiából* (dr. Tavaszgy Sándor): Az akaratszabadság problémája és a keresztyén szabadság.

III. Második lelkészképesítő vizsga tételei.

1. *Magyar protestáns egyháztörténetből* (dr. Nagy Géza): Protestántizmus a kuruc költészetben.

2. *Egyházjogtanból* (dr. Imre Lajos): Konventi határozatok a missziói ügyekre vonatkozólag 1920—1940-ig. (Ismertetésük, méltatásuk, rendszerbeállításuk.)

3. *Gyakorlati theologiából* (dr. Imre Lajos, ebben az évben a katekhetikából): A Heidelbergi Káté jelentősége a vallásos nevelésben és vallásitanításban.

4. *Gyakorlati bibliamagyarázat* (dr. Imre Lajos): Máté evang. 13. fejezet.

5. *Kátémagyarázat* (dr. Imre Lajos): Heidelbergi Káté 21., 26., 27., 28. kérdései.

6. *Egyházi beszéd* (dr. Gönczy Lajos): Zsidókhöz írt levél 12 : 5—15.

TARTALOM.

Szükség néktek újonnan születetek. Évnyitó beszéd: <i>Dr. Gönczy Lajos</i>	3
Döntő választás. Évzáró bibliamagyarázat: <i>Vásárhelyi János</i> püspök	11
Istentől nyert feladatunk. Évzáró beszéd: <i>Dr. Gönczy Lajos</i>	15
Dr. Burchard Gantenbein: <i>Nagy András</i>	23

I. Az intézet állapota.

A) <i>Szellemi állapot</i>	27
a) Hatóságok	27
b) Tanári kar	27
c) Hallgatók	30
B) <i>Anyagi állapot</i>	31
a) Jelentés az intézet anyagi helyzetéről	31
b) Internátus-konviktsuti jelentés	32
c) Tan- és nevelőeszközök	33
d) Könyvtári jelentés	34

II. Az intézet működése.

A) <i>Adatok az 1941—42. év iskolai történetéhez</i>	36
1. A tanév dátumai	36
2. Nyári munkaprogramm	36
3. Akadémiai istentiszteletek	38
4. Akadémiai estélyek	40
5. Konferenciák	40
6. Précesek, bibliáórák	51
7. A református nők bibliaköre	42
8. Hivatalos képviselők, üdvözlések és részvétnyilvánítások	42
9. Az intézet életének nevezetesebb eseményei	44
10. Fontosabb főhatósági és tanárkari határozatok	45
11. Az intézeti adminisztráció	47
12. Tanárok irodalmi munkássága	47
13. Tanárok szolgálatai	48
B) <i>Oktatás, nevelés, fegyelem, segélyezés, egészségi állapot</i>	54
I. Órarend és elvégzett anyag	54
II. Tanulási eredmény	59
III. Fegyelem	61
IV. Nevelés	61
V. Jelentés a pályatételekről és jutalmakról	62
VI. Segélyezés	65
VII. Egészségügyi jelentés	66
C) <i>A hallgatók, egyesületi munka</i>	68
1. A hallgatók névsora	68
2. Az Ifjúsági Egyesület évzáró jelentése	69
3. A Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület jelentése	71

III. Tudnivalók az 1942—43. évre.

A) Értesítés az 1942—43. tanévre vonatkozólag	74
B) Munkaprogram 1942. nyarára	77
C) Vizsgai házi írásbeli tételek az 1942—43. évre	79
D) Pályatételek és jutalmak az 1942—43. évre	80

